

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

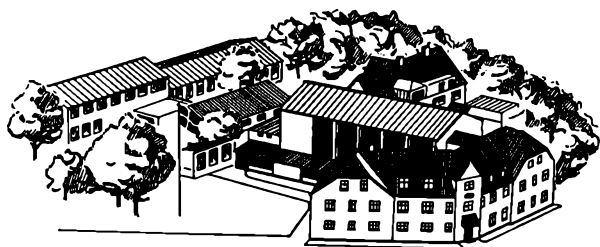
HIMMERLANDS UNGDOMSSKOLE

HAUBRO

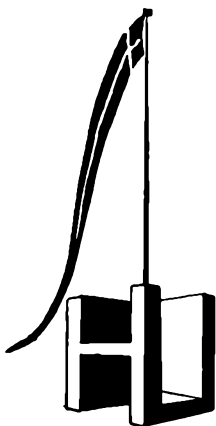

UNGDOMSTIDEN · SOM · EN · BRØ ·
TIL · LIVETS · KAMP · FRA · BARNERØ
OG · MODERNIEM · OS · GAVES ·

1920 - 1970

HIMMERLANDS UNGDOMSSKOLE

1920-1970

INDHOLDSFORTEGNELSE

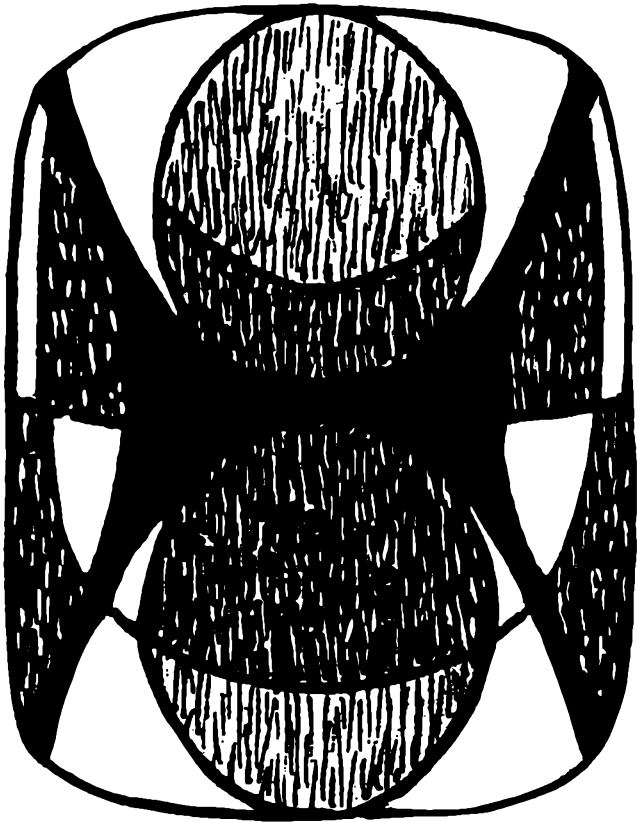
En indholdsfortegnelse er forsøgt. Den skulle lette, hvis man vil finde en bestemt ting. Der er ikke blot taget de store overskrifter med, men også forskelligt andet, bl.a. citater fra andre.

Side	9	Starten.
Side	10	Fundats.
Side	12	Regnskab.
Side	14	Janus Worm.
Side	15	Elev fra første år: Kristian Bystrup.
Side	16	Elev fra første år: Elna Jacobsen (skrevet 25 år efter opholdet).
Side	18	Elevforeningens start.
Side	18	Det praktiske arbejde.
Side	20	Mindeord om Janus Worm: Valborg Kjærsgård.
Side	21	Meta og Holger Bidstrup.
Side	21	Starten 1930 af Holger Bidstrup.
Side	28	Tre elevers tanker ved skoleopholdet 1930: Erling Pedersen, Helga Pedersen og Ingeborg Vestergård.
Side	30	Marie og Anton Sørensen's død
Side	31	Samarbejde med Salling.
Side	32	Besøg og ture.
Side	32	Politi.
Side	35	Chokoladegilde.
Side	39	Dramatik.
Side	41	Liste over elevmøde — skuespil.
Side	42	Møder.
Side	45	Første sommerskole.
Side	45	Ting om elevmøderne.
Side	47	Sommerhus i Hvalpsund.

- Side 47 Ford 29.
- Side 48 Udenlandsrejser.
- Side 49 Stil om et skoleophold skrevet en af de sidste dage.
Helene Pedersen.
- Side 54 Gymnastikkurser.
- Side 60 Sommerhuset i Dollerup.
- Side 64 Tilskudsforhold.
- Side 68 Klokken.
- Side 70 Haubrokredse, Hobroegnen og Han-Herred.
- Side 74 Stavn.
- Side 80 Kamilahuset.
- Side 81 Krigsårene.
- Side 86 Tårupgård.
- Side 87 Befrielsen.
- Side 89 Frihedsstenen.
- Side 91 Kristian Bertelsen.
- Side 93 Løst og fast.
- Side 96 Digt af Aase Johansen (Pedersen): Efterår.
- Side 99 Vedtægter for H. U.'s elevforening.
- Side 101 25 års dag (Meta og Holger Bidstrups).
- Side 104 Selvejende institution.
- Side 106 Mindesten for Anton Sørensen.
- Side 107 Moderniseringen begynder — øst.
- Side 111 Vest og gymnastiksal.
- Side 117 Liniedeling.
- Side 121 Spisesal.
- Side 125 Forstanderskifte.
- Side 129 Tale ved overtagelse af lederstillingen.
- Side 131 Omlægning af skoleåret.
- Side 133 Malerier (af Meta og Holger Bidstrup).
- Side 134 Meta Bidstrups død.
- Side 136 Fritvalgte fag.
- Side 138 Statskontrollerede prøver.
- Side 139 Anden sal moderniseres.
- Side 140 2 års kurser.
- Side 143 Forældremøde.
- Side 145 Skolens bestyrelse oktober 1970.
- Side 145 Legatbestyrelse.
- Side 146 Repræsentantskab.
- Side 147 Elevkurve — 15. maj.

- Side 148 Elevkurve — 15. november.
Side 149 Kommentar til elevkurverne.
Side 149 Elever fordelt efter amter.
Side 150 Elevtal 1920-1970.
Side 152 Navne og deres baggrund.
Side 155 Haubro-march af Holger Larsen, Aars.
Side 158 Sange af Holger Buhl, Charles Hansen, Gudrun
Clausen, Aase Johansen (Petersen).
Side 162 Bygningernes historie — skematisk.
Side 163 Status over bygningssituationen 1970.
Side 165 Timeplan 1942-43 (vinterhold).
Side 166 Timeplan 1955 (sommerhold).
Side 167 Formiddagsplan 1970.
Side 168 Eftermiddagsplan 1970.

En rettelse: Værelset Thorkildstrup er Ingemanns fødested.

Til den nye skoleplan. H. U. i en anden form

STARTEN

Det navn, der naturligvis skal stå først i denne beskrivelse, er Anton Sørensen, og for at ramme hans ånd, ihukommende kongeaudiensen, da han forlangte, at hans kone skulle med, da hun lige fuldt havde medvirket til det ridderkors, Anton Sørensen skulle takke for, Marie Sørensen. Der kan om de to mennesker henvises til fars bog om Anton Sørensen. De var katalysatoren, der satte processen igang. For der var noget i gang, da Anton Sørensen begyndte. I 1886 havde Kristian Bertelsen på Højbakken taget initiativ til, at der blev bygget et forsamlingshus i Haubro. Her sørgede en ny forening »Haubro folkelige forening« for, at der blev holdt oplæsning og foredrag. Som oftes sluttede man med en svingom. Der blev holdt store efterårsmøder, hvor kendte højskolefolk talte.

Grobunden for en skole var skabt gennem initiativrige folk med Kristian Bertelsen i spidsen. Det er derfor naturligt, at mindestenen for ham nu står på skolens stadion. Han døde i 1919.

Inden da var der imidlertid sket det, at festerne for de unge var ved at udarte sig til drik og slagsmål. Anton Sørensen ville gøre noget ved det, og på et møde for sognets beboere foreslog han, at man byggede et afholdshotel. Dette blev bygget i 1910. Folk tegnede aktier i hotellet, Anton Sørensen gav byggegrunden og tog de sidste aktier. Forsamlingshuset blev liggende og er først efter krigen blevet erstattet med et hus, hvor ungdom og ældre kan samles: Fritidsvirke.

Det irriterede imidlertid Anton Sørensen, at så mange af egnens unge tilbragte så megen tid med at sidde på hotellet og enten spille kort eller blot sidde og glo.

I 1918 indkaldte Anton Sørensen derfor alle aktionærerne og foreslog, at han skulle købe alle aktierne. Han ville lade hotellet

nedrive og i stedet bygge en større bygning, som skulle bruges både til skole og afholdshotel.

Efter en del forhandlinger gik aktionærerne med til det. Det meste af bygningen blev revet ned, og en ny stor bygning stod færdig i 1920.

Der blev skrevet en fundats, som skulle sendes til ministeriet til godkendelse. Det vil være naturligt at gengive dette fundats her, selvom det er blevet ændret, da skolen skulle overgå til selvejende institution. Fundatset udtrykker nemlig nogle af de tanker, som Anton Sørensen havde.

FUNDATS

Ved min side ligger en gammel protokol. Heri er refereret de fleste af bestyrelsesmøderne, og det er denne protokol og de gamle årsskrifter og samtaler med endnu levende implicerede, der er grundlag for min redegørelse.

Protokollen starter med fundatsen:

Under hensyn til de mange lykkelige år, som vi underskrevne gårdejer Anton Sørensen af Vadgård og hustru Marie født Nielsen har tilbragt i Haubro sogn, i det håb derved at tilføre sognet og omegnen åndelig berigelse, har vi besluttet os til at oprette en skole i Haubro, hvortil vi skænker den nedennævnte ejendom, og fastsætter vi for legatet følgende fundats:

1) Skolens navn er Haubro private skole, Marie og Anton Sørensens legat.

2) Såsnart nærværende fundats er kongelig stadfæstet, herom ansøgning indgives, meddeler jeg Anton Sørensen legatet skøde på den mig tilhørende ejendom matr. 8 n og 8 x af Sønder Haubro by, Haubro sogn med påstående bygninger, der er indrettet til skolebrug og med det i samme værende inventar. Ejendommen overdrages fri for pantegæld eller hæftelser af nogen art udover de servitutsmæssige bestemmelser, der er anført i mit den 21. august 1918 tinglyste skøde.

3) Ejendommen skal til enhver tid anvendes til skolevirksomhed af enhver art for voksne og børn efter bestyrelsens nærmere bestemmelse, og således at der, hvis der ikke er plads for alle, som ønskes optaget, fortrinsvis skal være adgang for Haubro sogns beboere.

4) Skolens bestyrelse skal bestå af 5 medlemmer, og til den første bestyrelse indsætter vi:

- 1) gårdejer Niels Jensen, Mølgård
- 2) gårdejer Rasmus Borg, Korgård
- 3) gårdejer Carl Hansen, Jelstrup
- 4) gårdejer Niels Bohl, Haubro
- 5) Niels Nielsen, Jelstrup

Desuden bestemmer vi, at der straks af bestyrelsen skal vælges to suppleanter.

- 1) gårdejer Kristen Bystrup, Jelstrup
- 2) mejeribestyrer Peter Behnk, Haubro

og således at de i den angivne orden rykker ind i bestyrelsen, hvis nogen af dens medlemmer afgår ved døden eller af anden grund udtræder.

5) Bestyrelsen supplerer i fremtiden sig selv, således at den straks, efter at nogen af bestyrelsens medlemmer eller nogen af suppleanterne er fratrådte vælger nye suppleanter.

Når første suppleant tager sæde i bestyrelsen, dør eller fratræder, rykker den næste op som 1. suppleant, og den sidstvalgte bliver nr. 2. Der vil på den måde antagelig stedse være en fuldtallig bestyrelse på 5 medlemmer, der vælger de fremtidige bestyrelsesmedlemmer.

Hvis der er uenighed om valget og en bestemt person ikke kan opnå 3 stemmer, afgøres valget ved lodtrækning.

Bestyrelsesmedlemmerne skal stedse vælges mellem Haubro sogns selvstændigt bosiddende mænd og kvinder.

Bestyrelsen vælger selv sin formand og bestemmer hans funktionstid, dog skal nyt formandsvalg finde sted, hvergang der er indtrådt et nyt medlem i bestyrelsen. Ingen gyldig bestemmelse kan træffes i bestyrelsen uden at mindst 3 medlemmer er til stede. I tilfælde af stemmelighed gør formandens stemme udslaget. Iøvrigt fastsætter bestyrelsen selv regler for forretningsgangen.

6) Over skolens administration føres nøjagtig regnskab, regnskabsåret er fra 1. april til 31. marts. Første gang kan regnskabet aflægges samlet for det år, hvori skolen åbnes og det følgende år. Senest en måned efter regnskabsårets slutning indsender bestyrelsen regnskabet med bilag til Ålborg amtsråd til revision og decision efter reglerne for amtsregnskab.

7) Der anskaffes en protokol, hvori indføres nærværende fundats tilligemed den forventede kongelige konfirmation og iøvrigt alt, hvad der passerer på bestyrelsens møder, og hvad der iøvrigt har interesse for legatet også de årlige regnskaber.

8) I overensstemmelse med vedtagelse dags dato på et af aktionærerne i A/S Haubro forsamlingshus og afholdshjem afholdt mø-

de, erklærer bestyrelsen herved, at Anton Sørensen ved at oprette foranstående fundats har opfyldt sine forpligtelser i paragraf 7 i det af os til ham den 12. august 1918 udstedte, den 21. samme måned tinglyste skøde på matr. 8. n af Sønder Haubro gående ud på, at ejendommen gældfrit som legat skal overdrages til Haubro sogns selvstændig bosiddende mænd og kvinder.

Det skal selvfølgelig ikke have nogen indflydelse, om der muligt foretages sådanne ændringer som af ministeriet eventuelt stilles som betingelse for stadfæstelsen.

Haubro den 25. marts 1920.

Samme dag afholdes et møde for alle aktionærerne, hvor det efter en længere debat vedtages, at Anton Sørensen ved oprettelsen af legatet har opfyldt sine forpligtelser fra 1918. Der var 42 stemmer for 5 imod og 11 undlod at stemme.

Kongens godkendelse af fundatsen foreligger 18. august 1920. Det er et flot dokument, og en del af det gengives her:

Vi Christian den Tiende af Guds nåde konge til Danmark og Island, de Venders og Gothers, hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gør vitterligt: At eftersom for Os allerunderdanigst er ansøgt og begæret Vor allerhøjeste konfirmation på fundats for »Haubro Privatskole, Marie og Anton Sørensens legat«, så ville Vi allernådigst have nævnte fundats, af hvilket en genpart er indleveret i Vort undervisningsministeriet i alle dens ord, klausuler og punkter, som den her vedhæftet findes, konfirmeret og stadfæstet, ligesom Vi og hermed konfirmere og stadfæste samme, dog med den ændring, at der til bestemmelserne i fundatsens paragraf 2 føjes følgende sætning: »Legatbestyrelsen kan ikke uden undervisningsministeriets samtykke afhænde eller pantsætte ejendommen.«

Forbydende alle og enhver mod det, som foreskrevet står, hinder at gøre. Givet i Vor Kongelige residensstad.

København, den 18. august 1920.

Under Vort Kongelige segl.

Efter Hans Kongelige Majestæts allernådigste befaling

Jacob Appel.

REGNSKAB

En enkelt rettelse, ud over den i den kongelige stadfæstelse nævnte,

er foretaget. Amtsrådet skal ikke revidere regnskabet, kun udtale sig. – Dette var en af de vanskeligste ting at få ordnet, da skolen gik over til selvejende institution. Man måtte helt op på ministerplan for at få det ordnet. Vor skole er nok en af de skoler, der er underkastet det største regnskabskontrol her i landet. I dag fører jeg den daglige regnskabskladde. Hver måned ordner en regnskabsfører bogføringen. Regnskabet revideres af en statsautoriseret revisor og yderlig af to regnskabskyndige, der vælges af repræsentantskabet, og sluttelig sendes det reviderede regnskab til udtalelse i Ålborg amt.

Mærkeligt er det at se det første regnskab, der har været til godkendelse i amtet. Det har en balance på ca. 13000 kr. I 1969 var balancen ca. 4.000.000 kr. Det fortæller lidt om udviklingen.

Det første regnskab gengives her:

Indtægter:

Bidrag til skolen	12145,00
Indvundne renter	162,80
Solgt brændsel	850,00
Refunderet	41,00

	13198,80

Udgifter:

En kassebog	4,00
Brandforsikring og skat	286,75
Bekendtgørelser	28,85
Montering	3820,65
Refunderet J. Worm	365,92
J. Worm (tilskud til skolen)	3910,00
Reparation og vedligeholdelse	155,50
Rengøring	146,45
Brændsel	850,00
Maling og fernisering	575,85
Indestående i banken	2624,32
Kassebeholdning	430,51

	13198,80

Der er måske et par ting, der kan vække undring i det regnskab, der står her. Man ser, at forstanderen har fået et tilskud til sko-

len. Der var sådan, at den forstander, man ansatte, lejede skolen af legatet for en lejesum af 500 kr. om året. Regnskabet, jeg har gengivet, er forholdsvis stort. Det skyldes, at der blandt sognets beboere blev samlet penge sammen som gaver. Ser vi balancetalene for de næste år ligger de på 3-4000 kr. Der er altså ikke tale om egentlige skoleregnskaber med husholdning og lærerløn, som er indeholdt i tallet fra 1969, jeg nævnte før. Vedligeholdelsen skulle legatet tage sig af. Det er dog så små summer, det efterhånden kommer til at dreje sig om, vel ganske enkelt fordi legatet ikke er i besiddelse af større pengemidler. Eneste indtægter er lejen og renter af en lille pengebeholdning på en bankkonto. Når der har skullet laves tilbygninger og større istandsættelser, har det været lejeren af skolen, der har betalt derfor. Han har hver gang, noget skulle gennemføres, måtte hente tilladelse hos legatbestyrelsen.

JANUS WORM

Det var Anton Sørensens tanke, at der samtidig med at skulle være skole, skulle der være afholdshotel. Det viser sig imidlertid, at det ikke kan gennemføres, fordi man ikke kan få nogen forstander, der kan gå med på de betingelser. Det er jo rent faktisk tanken om en sognegård, Anton Sørensen har fremkastet. En tanke, der senere rundt om i landet vinder indpas.

I protokollen kan man læse, at man har haft flere emner til forstander, som man har henvendt sig til. Ingen af disse henvendelser har imidlertid givet resultat, så man enes i bestyrelsen om at sætte en annonce i Højskolebladet. Det giver nogle henvendelser, hvoraf man vælger førstelærer Janus Worm ved Holme skole ved Århus på et bestyrelsesmøde den 15. august 1920. Niels Nielsen, Jelstrup vælges som den første formand for legatbestyrelsen.

Man stod således klar til at begynde skolevirket i den nye bygning. Man kunne begynde til 3. november 1920. Datoen var den samme, som den var på andre frie skoleformer landet over. Det hang sammen med, at november var flyttedag på landet, og langt den overvejende del af eleverne kom fra landet. Karle og piger havde så dagene indtil 3. november at ordne tøj og andre sager i.

Der var imidlertid et spørgsmål, der ikke var ordnet. Det var, at sognerådet i Haubro nægtede at anbefale skolen til statsstøtte. Det medførte nogle læserbreve i Løgstør avis. Jeg har udklippene liggende ved min side, og jeg skal kort notere, at man var ret bitter på

hinanden i de dage. Sagen med statstilskud til skolen ordnes imidlertid med hjælp af statsminister I. C. Christensen. Man kunne altså begynde. Elevprotokollen fortæller, at der var 30 elever. Heriblandt en mand, som i dag er medlem af skolens bestyrelse og legatbestyrelsen, Kristian Bystrup, som jeg har bedt fortælle lidt.

Da jeg den 3. november 1920 sammen med 29 andre elever og vore forældre var samlet til Himmerlands ungdomsskoles første åbningsmøde, var der vist ingen, selv de mest fremsynede, der kunne forestille sig den rivende udvikling, skolen skulle få.

Men starten blev gjort, og initiativet var taget af den landskendte landmand Anton Sørensen, som købte afholdshotellet for at oprette en skole.

Den første lærerstab bestod af forstander J. Worm og to lærere, som også underviste i friskolen.

Hvordan formede en skoledag sig så for det første hold elever?

Ja, for mit vedkommende, der var den eneste hjemmeboende elev, startede dagen i kostalden, hvor det var mit arbejde at malke fire af køerne. Dernæst et hurtigt morgentoilette, morgenmad og så på nakken af cyklen for at nå undervisningen klokken 8.

Skoledagen begyndte altid med morgensang. Undervisningen var den samme som i børneskolens ældste klasser med hovedfagene dansk, regning og skrivning. Derudover havde vi geografi, historie og en smule fysik. Hver dag en times gymnastik, som man nu lavede det dengang.

Selvfølgelig var undervisningen afbrudt af en times middagspause med spisning og frit samvær. Herunder fortalte Worm os ofte om aktuelle emner og begivenheder i ind- og udland.

Når undervisningen var slut, skulle jeg skynde mig hjem til arbejdet, så mulighederne for at deltage i samværet efter skoletid og dermed kammeratskabet, som er meget vigtigt, var små. Den side af skoleopholdet kan jeg desværre ikke berette.

Min lektielæsning foregik altid kun om aftenen efter arbejdet i mark og stald, hvorfor resultatet tit blev mådeligt.

I forbindelse med skolens oprettelse begyndte de årlige efterårsmøder, som siden har været en tradition. Hertil har nogle af landets bedste foredragsholdere været indbudt. De havde altid noget at give folk til eftertanke.

Jeg mindes, at Klaus Berntsen var på skolen tre år i træk. Han holdt et ualmindeligt godt foredrag – ganske vist det samme alle tre år. Inden foredraget sang vi hver gang »Jeg så ham som

barn —, og inden sangen var til ende, ja, så græd Klaus Berntsen af bevægelse.

Når man tænker tilbage på skolens start og på de få muligheder, vi havde den gang med hensyn til fag o. s. v., kan man kun glæde sig over, at nutidens ungdom har meget større valgmuligheder.

Kristian Bystrup.

Der var fællesskole, men flest drenge.

Om den første vinter finder vi en beskrivelse i årsskriftet fra 1945, som jeg vil lade tale om tilstandene.

25 år er en lang tid, men man har alligevel flere gode minder fra et sådant skoleophold, som aldrig glemmes.

Vi var den vinter 7 piger og 23 drenge i alderen fra 14–20 år, det var mere, end skolen dengang kunne rumme. En del af eleverne boede hjemme, to blev indkvarteret på mejeriet, og der blev også lavet nyt værelse til et par stykker, så det var jo over al forventning. Af lærerkræfter var der forstander Worm og frue, lærer Lidemark og lærer Jensen; så havde vi et ugentlig foredrag af pastor R. Anker-Møller. Også friskolen var på efterskolen, der var vist dengang en 10–12 børn i skolen, de blev undervist af de samme lærere. Børnene så vi ikke meget til, da vi boede i hver sin ende af skolen.

Vi havde dengang ikke husholdningskursus eller gymnastik – det sidste var vi lidt skuffede over, vi kunne jo godt trænge til lidt motion, når vi skulde sidde på skolebænk fra morgen til aften. På skolen var der en klokke, som kl. 7 meldte, at nu begyndte dagen. Det var ikke på den tid af dagen, vi var mest oplagt, men så ringede det til morgenmad, morgensang og foredrag, og vi blev mere kvikke.

Så gik formiddagen med de forskellige fag, til det blev middag. – Vi levede ualmindeligt godt på skolen; om også vi af og til fik en lagkage sendt, så var der ikke spor grund til det. Om eftermiddagen havde vi håndarbejde og drengene landbrugsforedrag. Ved 3-4 tiden var vi gerne færdige og havde så et par timer til at læse og skrive stil i. Om aftenen havde vi oplæsning eller anden underholdning af de forskellige lærerkræfter. Kl. 10 aftensang, og et kvarter efter skulle alt være i ro på skolen. Det holdt Worm strengt på, men det var næsten umuligt, og jeg tror, de fleste af eleverne har prøvet at være på kontoret dagen efter. – Vi havde tit en udflugt i omegnen, vi var på Vadgård, på Højbakken og flere andre steder.

Tiden gik til jul. Vi glædede os til at komme hjem – for igen at mødes 5. juledag til julefesten.

Efter jul mødte vi med fornyede kræfter. Vi var parate til at tage fat. Vi kendte hinanden og forstod bedre, hvad vi havde med at gøre. Så gik der en tid, solen begyndte at skinne, og det var ikke længere så rart at sidde stille på skolebænken, så blev det sidst i marts, vi holdt afslutningsfest. Vore forældre var indbudte til at se vor lille udstilling af håndarbejde – der blev holdt afskedstaler, og der blev holdt takketaler.

Og jeg tror, de fleste af os var glade for den vinter, men først senere forstår vi, at det var en såtid, som har stor betydning senere i livet.

*Elna Jacobsen
f. Vestergård*

Der var ingen elevforening, og det første årsskrift udkommer ikke før 1924, så det har været svært at finde frem til ting og sager fra før den tid, og det kan også være vanskeligt på grundlag af de første årsskrifter, da de ikke er særlig meddelssomme.

Legatprotokollen fortæller enkelte træk, som jeg vil fremdrage.

Legatbestyrelsen bandt sig til ved ansættelsen af Worm at indsætte 7 skoleborde med tilhørende bænke samt en vægtavle i skolestuen. Man skal forsyne alle værelser med gardiner og indsætte indtil 30 senge på elevværelserne. Nu boede enkelte af eleverne hjemme, så der blev ikke brug for alle sengene i første omgang.

Der var kun efterskole om vinteren, altså ingen sommerskole.

Elevtallet svingede ret kraftigt de første år, men det vil man kunne aflæse af materialet om elevtallet. Der var de første år flere, som gik to vintre, altså fortsættere, så intet er nyt under solen!

Ved et møde i maj 1921 vedtager bestyrelsen, at den vil betale opsætning af ribber og bomme, så gymnastikken er sikkert begyndt med holdet 1921-22.

I september 1922 besluttes at indsætte et tagvindue, da det var nødvendigt for skorstensfejning.

Ved et møde med stiftsamets medlemmer er der 24. november uddelt legater fra amtet. Der uddeltes 200 kr. En virkelig stor sum i de dage. Jeg kan oplyse, at vi i år 1970 har fået ca. 800 kr. til lignende legater, og så siger man, at der er sket inflation!

Det noteres i 1924, at en medhjælper hos undervisningsministeriets konsulat for folkeskolesager har inspiceret skolen. Efterskolerne må altså ikke have haft sit eget kontor som nu.

ELEVFORENINGENS START

I 1924 kommer som før nævnt det første årsskrift. Det er ikke stort – 5 sider. Lad mig gengive formandens indledning på første side. Første formand var Niels P. Nielsen, en far til vor nuværende formand, elevforeningen har kun haft de to formænd. Dog et år omkring 1927 Arne Nielsen, elev fra 1921-22. N. P. Nielsen havde ikke været elev. Han betragtede det som sin opgave at sætte i gang, men året efter, han holdt op som formand, er han igen på posten.

Der skrives: I følge beslutningen på sidste generalforsamling udsendes herved elevforeningens første årsskrift, der jo skulle være medvirkende til, at gamle elever også i fremtiden kan føle sig knyttet til skolen og føle, at de har et arbejde at udføre til fordel for skolen.

Det har jo allerede vist sig, at I har udrettet noget gennem elevforeningen, idet to elever i fjor fik understøttelse, og i år har elevforeningen givet fri undervisning til tre elever. Foreningen har ganske vist modtaget pengegaver, uden hvilket det ikke har været muligt at give så mange understøttelse, men uden elevforeningen var der sikkert ikke blevet udrettet noget i den retning.

Jeg vil håbe, at I fremdeles vil vedblive at stå i foreningen; thi I er jo derved med til at udføre et godt ungdomsarbejde til fordel for dem, der søger skolen, og for skolen selv.

Niels P. Nielsen

Man må sige, at der i de få ord er sagt noget centralt om en elevforening. Vor elevforening har sikkert været heldig med at starte med en formand med en sådan indstilling. Derfor har vi i dag en stærk og god elevforening, som er meget betydningsfuldt for de mennesker, der arbejder her på skolen.

DET PRAKTISKE ARBEJDE

I en lille artikel fortælles det, at man er begyndt med sløjdundervisning. Det fortæller lidt af efterskolens historie. De praktiske fags indgang i efterskolen. De har ikke altid været der. Det er på Salling Ungdomsskole, man begynder med de praktiske fag. Den nye forstander Thyregård der var grebet af de fag og kunne se betydningen ved dem.

I 1925 begynder Anton Sørensen med timer i planter og plantning. Af og til blev det til vandringer i marken, så man fik

toerien omsat i praksis. Frimenighedspræsten Anker-Møller fortæller mytologi, og der fortælles, at han altid kom med bilen fuld af godt humør. Forudsætningen for timelærere er næsten ubrydelig knyttet til et køretøj.

I 1926 vinder mageligheden indpas. Man beslutter på et bestyrelsesmøde, at der skal sættes rygsæder på 10 af bænkerne i salen. Forstanderen må sørge for at få disse malede, men han må sende regningen på malingen til bestyrelsen!

I 1927 eller 1928, der er i protokollen ikke angivet årstal, fremsætter Worm ønsker om at indrette et skolekøkken. Til betaling af omkostningerne tilbyder Worm at optage et lån på 1000 kr. Jeg skriver igen: 1000 kr. Det er lidt andre beløb, vi efterfølgere i 1970 må operere med! Worm skal selv forrente lånet, der er på 10 år. Hvis Worm forlader skolen inden ti års forløb, udbetales der ham den resterende del af de 1000 kr. mod at restgælden afvikles og det til skolekøkkenet hørende bord og bænke samt mur(!)- og naglefast inventar bliver legatets ejendom.

At tanken blev virkeliggjort kan vi læse i årsskriftet for 1928. Her omtales en arbejdsdag i skolekøkkenet. Skolekøkkenet var beliggende der, hvor nu lærerværelset er. – Man begyndte efter første time. Der blev givet forklaring på opskrifterne, og så gik det løs. Bagerne henter brønde, to henter vand og resten er i have eller kælder for at finde produkterne. Kl. 13 skal det hele være overstået, hvis man skal nå at nette sig lidt inden næste time. – Det år påbegyndte man også linned- og kjolesyning.

Ved et bestyrelsesmøde den 12. juli 1929 behandles en sag, som skulle få ret stor betydning for en del af arbejdet fremover ved skolen. Der var fra formanden for Ålborg amts tredje hovedkreds sendt en henstilling om at få noget bygget til salen, så hovedkredsen kunne få plads der til sine gymnastikopvisninger og sammenkomster. Der blev sagt, at man fra hovedkredsen kunne stille i udsigt, at den kunne dels som lån dels som gave fremskaffe to tusinde kroner til formålet.

Bestyrelsen svarer, at man sympatiserer med tanken, og man gerne vil stille byggegrund til rådighed, men enhver benyttelse skulle ske i samråd med forstanderen.

Dette fortæller, at der allerede dengang var et samarbejde mellem det folkelige gymnastikarbejde og skolen, og det har heldigvis kunnet fortsætte og er vel blevet udbygget.

1929 finder vi intet årsskrift. Der er i skoleåret 1929-30 ikke opnoteret nogle elever. Forklaringen finder vi i protokollen, hvor

Janus Worm

der ved et møde den 10. januar 1930 kort står: Da der til vinterskolen var indmeldt for få elever, har J. Worm erklæret ikke at kunne fortsætte som skolens forstander.

Worm gik tilbage til folkeskolen. En start var gjort. En indsats. Jeg kender selvsagt ikke Worm og kan derfor slet ikke sige noget om ham, men jeg står og skal føre et virke videre sammen med min kone og vore medarbejdere. Der er sket en udvikling siden. Der er rent bygningsmæssigt ikke ret meget tilbage fra den tid. Worms elever vil ikke kunne kende ret meget her på skolen i dag. Vi har nok for lidt forbindelse med dem, men vil i de kommende år søge at råde bod derpå. Vi håber, at nogle af de ting, der sker på skolen i dag, har rod tilbage til skolens start. At der stadig holdes efterskole med hvad, der er godt og positivt.

Worm døde i 1949, og jeg synes, at det ville være passende her i skriftet at gengive nogle af de ord, som Valborg Kjærsgård, der var elev på første hold, skrev i november måned 1949 som mindeord over Worm.

– Da Janus Worm i 1920 med familie kom til Haubro, var H. U.

ikke det, den er i dag, men noget nyt, der skulle begyndes ved deres hjælp fra et afholdshotel til en ungdomsskole, og her satte Worm og frue alle kræfter ind for denne gerning blandt ungdommen, den gerning, der for dem blev både til glæde og skuffelse. Vejen er ikke altid let, når der skal begyndes på noget nyt, men viljen var der. Lykkedes det ikke ham at føre skolen videre ad åre, så var det dog ham, der tog den første tårn for H. U. og banede vej i de år, hvor så mange øjne kritisk fulgte arbejdet her, der ikke altid var bare medvind.

Hvor var der stille i foredragstimerne, her fandt hans ord vej til det unge sind, vi måtte lytte; på disse stunder vil jeg altid tænke med taknemlighed og ikke mindre på ungdomsmøderne, hvor salen var fyldt. Det var aftener, vi altid så hen til med forventning, enten det så var fremmede eller Worm, der førte ordet. Her lyttede man, sang og legede sig sammen, for til slut at mødes i et Fader-vor. Ja, i den ånd blev H. U. for mig »min ungdoms lyse slot«, som i dag så mange andre. —

En ny epoke kan så begynde i H. U.s historie. Jeg er vel ikke den rette til at vurdere den og skal da også helt afstå fra at gøre det, men langs ad vejen bruge andres ord, hvor der har været foretaget en vurdering.

META OG HOLGER BIDSTRUP

I protokollen læser jeg: I forbindelse med Worms opsigelse: Legatbestyrelsen havde rettet henvendelse til lærer Bidstrup, Vestbirk Højskole om at overtage forstanderpladsen.

Hr. Bidstrup og frue var til stede ved et møde sammen med legatbestyrelsen 4. juledag, hvor betingelserne for overtagelsen blev drøftet.

Jeg har bedt far skrive om starten, og det følger hermed:

Efter min læreruddannelse fik jeg plads på Vestbirk højskole i 1922. Foruden de almindelige højskolefag fik jeg oprettet en delingsfører-afdeling, som jeg blev leder af. I 1926 blev jeg gift, og min kone fik også timer på skolen.

I 1929 skete der det mærkelige, at vi uden at have planer om at forlade vor virkeplads kort før jul fik tre forskellige tilbud om at virke på andre skoler. Mine gode arbejdsfæller Anna Krogh og Jørgine Abildgaard, Snoghøj gymnastikhøjskole, bad mig komme til deres skole for der at oprette lederuddannelse for mænd. Samtidig

*Muligheder drøftes. Meta og Holger
Bidstrup med Julius*

fik jeg en lignende opfordring fra min tidligere lærerkollega i Vestbirk, Johannes Terkelsen, Ry højskole. På samme tid kom der en henvendelse fra formanden for legatbestyrelsen for Haubro privatskole, Niels Nielsen, Jelstrup, hvor han skrev, at han efter tilskyndelse fra gamle Vestbirk-elever i Himmerland ville tilbyde os pladsen som ledere af Haubro privatskole, der var standset på grund af mangel på elever.

Dette tilbud tiltalte os mest. Det var det mest selvstændige og ville give os mere alsidigt arbejde. Vel var jeg meget glad for mit gymnastiske arbejde, men var bange for, at det ikke ville tilfredsstille mig at arbejde alene med dette, når jeg blev ældre, og for min kones vedkommende ville hun helt anderledes kunne få udfoldelse af sine anlæg og interesser.

Vi tog så til Haubro for at se på forholdene og tale med bestyrelsen. Det skal indrømmes, at vi blev en del skuffet over at se skolen og tale med den daværende forstander Worm. Han tog meget venligt imod os, men lagde ikke skjul på, at det var vanskeligt at få en sådan skole til at gå i Haubro. Niels Nielsen viste os rundt på skolen. At den så sådan ud, som den gjorde, det kunne vi godt forstå. Når en skole havde ligget stille et år, måtte det selvfølgelig blive præget deraf, men den var nu ikke tillokkende. Ligeledes var vi kedede af dens beliggenhed, dette, at den lå lige ud til offentlig vej, og at der var ringe mulighed for eventuelle udvidelser. Vi nævnte

dette over for Niels Nielsen, hvortil han svarede: »Skolen ligger nu, hvor den ligger. Nu kan I jo se på det og så tage stilling til, om I vil modtage vort tilbud.«

Efter rundturen på skolen skulle vi ud til Niels Niensens gård og der møde den øvrige legatbestyrelse. Ved at møde disse brave og hjertelig gode mennesker, fortrængtes alle vore betænkeligheder, og vi tog med tak imod det givne tilbud. Så man kan sige i dobbelt forstand, at det var disse menneskers skyld, at vi fik vor gerning i Haubro.

Den 1. august 1930 kørte vi med vore ejendele til vor nye virkeplads. Flere af vore tilkommende naboer, deriblandt Anton Sørensen og Per Smed hjalp os med aflæsningen af flyttelæset. Det var mede med en sådan modtagelse.

Vi tog straks fat på at virkeliggøre de mange ideer, vi havde. Legatbestyrelsen var yderst imødekommende og gik med til alt det, vi foreslog. Vi ville gerne have ændret skolens navn fra Haubro privatskole til Himmerland ungdomsskole. Vor begrundelse derfor var, at navnet privatskole ikke tiltalte os. Den skole, vi skulle virke ved, skulle være tilgængelig for alle, og alle unge skulle have en fornemmelse af, at de var lige velkommen. Ud fra denne tankegang bad vi os fritaget for at videreføre den igangværende friskole, der havde til huse på skolen. Pladshensynet og angsten for, at vi ikke havde kræfter til at lede begge skoleformer, spillede også en rolle. Da vi havde meget sympati for friskolen, var vi glade for, at den kunne videreføres i det hus, Niels Jensen, Mølgård, lod bygge.

Da vi skulle påbegynde det store moderniseringsarbejde viste det sig, at legatet ikke havde nogen kapital, og at man ikke kunne belåne legatets bygninger. Der var således ikke andre muligheder end selv at betale, hvad der skulle ofres på legatets bygninger, og denne mulighed måtte vi stadig anvende indtil 1958, da legatet under store vanskeligheder blev omdannet til selvejende institution. Først da kunne vi få statslån og andre lån i ejendommen og derved foretage det store nybyggeri.

Min kone havde af sin afdøde far fået en arv på 25.000 kr. Alle disse penge skænkede hun til forbedringer af skolen. Disse forbedringer bestod bl. a. af indlæggelse af centralvarme i skolestuer og elevværelser m. m., påsætning af paneler på alle vægge i skolestuerne og modernisering af disse.

Den daværende spisestue blev indrettet til en hyggelig læse- og opholdsstue, hvor vi kunne være sammen med eleverne. Det lod

sig ikke gøre i vor lejlighed, da denne i de første 7 år bestod af tre elevværelser på 1. sal.

Under vort arbejde med at lave pejs og kunstige loftsbjælker i nævnte læse- og opholdsstue, fik vi besøg af Anton Sørensen. Da han så os udføre det for ham unyttige arbejde, blev han vred og sagde: »I skal vide, hvad I gør. Der vil komme meget dårlige økonomiske tider for landbruget, så de ikke får råd til at sende deres børn på ungdomsskole.«

Han fik desværre ret. De vanskelige økonomiske tider, der kom for landbruget i begyndelsen af 1930, bevirkede ganske rigtigt, at der kom meget færre unge på ungdoms- og efterskolerne. Det bevirkede, at mange af disse skoler måtte ophøre. Mærkværdigt nok mærkede vi aldrig til denne elevnedgang. Ej heller i vor start. Alle-rede inden vi flyttede til Haubro havde vi adskillige indmeldelser – navnlig fra Horsens-egnen. De mange indmeldelser måtte naturligvis bevirke, at vi måtte i gang med at lave mange flere elevværelser. Der var kun plads til 24 boende elever. Bortset fra et værelse (Hvidbjerg) var hele anden sal tom, så her var rige muligheder for værelser. Vi byggede små kviste i taget, således at der kunne komme lys til værelserne. Det lykkedes på den måde at skaffe plads til de 49, der var indmeldt allerede 1. oktober.

Desværre var der ikke vandværk i byen. Alt forbrug af vand måtte hentes ved en pumpe i gården. Først den følgende sommer fik vi sammen med nogle naboer lavet et vandværk, der senere kom til at forsyne hele byen med vand.

Midt i oktober måned var vi nået så langt med moderniseringen, at vi kunne indbyde 3. hovedkreds gymnaster til en gymnastikdag på skolen. Det blev således dem, der indviede vort arbejde i Himmerland. Det var vi glade for, fordi vi gerne ville, at skolen skulle være et hjemsted også for det gymnastiske arbejde i Vesthimmerland. Det blev den – og er det fremdeles.

I samme måned påbegyndte vi også det såkaldte »Haubro-kursus« – et gymnastikkursus der strakte sig over en uge. Dette kursus, som fik en overvældende tilslutning, havde vi i næsten 25 år. I alle de år ledede Anna Marie Børup de kvindelige gymnastikledere.

I slutningen af måneden holdt vi et to dages efterårsmøde med bl. a. vor gamle forstander Grønvald Nielsen, Vestbirk, som taler. Den dag mødte over 300 deltagere, og deraf var de 50 gamle Vestbirk-elever.

Så nåede vi til en af de største dage i vort liv, nemlig modtagelsen af vort første elevhold. Det var et rigtigt novembervej med regn

og slud. Alt var gråt udendørs, men indendørs herskede der en forventningsfuld feststemning.

Efter salmen »Den signede dag« bød jeg velkommen til de mange elever og deres forældre. Min gamle lærerkollega Johs. Terkelsen, Ry, holdt en festlig indvielsestale. Efter jeg havde talt, tog pastor R. Anker-Møller ordet og sagde bl. a., at da legatbestyrelsen henvendte sig til mig om at blive leder af skolen, var det ikke til mig alene, men henvendelsen var også til min kone.

Det var sande ord. Hvis ikke vi havde været to om arbejdet her, ja, så ville resultatet have blevet magert. Men det skal også tilføjes, at når H. U. er blevet det, som det er blevet, så må æren herfor for størsteparten deles med vore mange opofrende og gode medarbejdere samt de mange trofaste og for skolen arbejdende gamle elever og deres forældre. Her var startholdet et lysende eksempel. Det var, som om de alle var besjælet af den følelse, at vi måtte hjælpe hinanden til at få en god start, således at H. U. skulle få en lys og god fremtid.

Holger Bidstrup.

Af et avisreferat vil jeg fra åbningsmødet gerne gengive nogle ting. Forstander Terkelsen, Ry, sagde bl. a.: »Bidstrup er manden med det gode humør og det lyse og frejdige sind. Min tale er en festgave til det bryllup, der nu indgås mellem ægteparret Bidstrup og deres livsgerning.«

4 blade kan særligt give udtryk for en ungdomsskoles mål og opgaver.

1. blad: De unge, der sidder nede på bænkene, lærer sig selv og sine evner at kende, og der må være et sted, hvor de kan have frihed til at udvikle sig. Der må herske åbenhed og frigjorthed, og lærerne må være tillidsvækkende.

2. blad: En skole bør være noget af et hjem, således at eleverne kan føle sig hjemme. Når eleverne fra ungdomsskolen kan få noget godt med ind i de hjem, som de selv skal bygge, da vil dette blive en god hjælp til Danmarks fremtidige hjem.

3. blad: Ungdomsskolen må være en hjælp til det danske folkehjem. For danske mennesker er der ingen steder så lykkelige betingelser som her i landet. Der ligger store rigdomme uden om de danske hjem. På en skole må der tillige lyde de gamle danske toner og findes de ægte danske farver.

4. blad: Der er også en endnu større helhed, mennesket, som er skabt i Guds billede, det er kernepunktet. Endvidere det dybeste

Meta Bidstrup

skel mellem ondt og godt, mellem Gud og Djævelen og mellem Himmel og Helvede. Der er uhyre meget endnu at lære, særlig folkenes forhold indbyrdes. Ungdommen må leve op, den må opleve og udvikles.

– Det er gode ord, der endnu burde kunne siges og mere burde med i indholdet på en ungdomsskole. Det er måske sværere at leve op til ordene nu end dengang, fordi der er sket så mange omvæltninger i både den ene og den anden retning.

Friskolen bliver som nævnt adskilt fra efterskolen, så den får

Holger Bidstrup

selvstændig bestyrelse og lærerinde. Der bygges en ny skole, som bruges på bedste måde endnu.

Nu er det så heldigt, at der op gennem tiderne har været mennesker, der har skrevet i årsskriftet om deres ophold på H. U. Det har været mig til stor støtte, når jeg har skullet finde ud af ting og sager, der er sket op gennem tiden. Det er tanker og minder, der har ligget og lagret nogle år, og de bliver måske så mere ærlige. – Der er nok ting, man kan måle og veje den dag, der holdes afslutning, men vi vil jo gerne, at der også bliver lagret noget op, som viser

sig, den dag man får brug for det. Det kan vi slet ikke gøre op på en afslutningsdag. Men vi kan måske læse det i beretninger mange år senere.

I 1945 har tre elever fortalt lidt om deres ophold på H. U. Det første hold, mor og far havde. Fællesskole. Sådant var det de første to vintre. Derfor kan to af skriverne være piger.

Det første rene drengehold var her vinteren 1932-33. Jeg har lyst til at plukke et par steder i disse erindringskrivelser, da det fortæller et og andet om tanker og meninger.

Den ene, der skrev i 1945, var Erling Pedersen, den nuværende formand for repræsentantskabet.

Han skriver bl. a.: – Jeg har engang set et billede, hvorpå to unge sad i hvert sit hjørne af en sofa. Den ene var stærkt optaget af at læse, den anden sad og røg og kedede sig. Under billedet stod der: Hvem når længst? Mange mennesker får ikke noget særligt ud af livet, mens der er mange mennesker, i hvis spor det spirer og gror. Skolen vil lære os, at vi for en stor del selv bestemmer, om livet skal få indhold for os eller ikke, lære os, at indsigt og forståelse, som vi selv kan skaffe os, giver arbejdslyst. – Tid og penge brugt til et skoleophold er rigtigt brugt. – Mange af de oplevelser, jeg havde som elev på H. U., vil aldrig glemmes, de ligger i underbevidstheden.

Vinteren 1930-31. Tur i det barske

den som en farverig drøm, og det er, som om noget fra den tid opfriskes igen, hver gang jeg besøger skolen.

En anden, Helga Pedersen, f. Nielsen, skriver bl. a.: – Fortiden har større betydning, end vi tillægger den, da det er på den alene, fremtiden må bygges. Alle de oplevelser, man har haft, danner fundament til den kommende tid. Derfor er det kun naturligt at se tilbage – og hvad ser man da? Jo, det meste synes ubetydeligt, og måske har vi glemt det, men som et lys står vort skoleophold og kaster skær af glæde og mening over det hele. Nærmere at sortere de tanker og følelser, man danner sig om en sådan vinter, er vist vanskeligt, og endnu vanskeligere bliver det at sige, hvad man direkte har haft ud af den, selv om man er klar over, at den har haft stor værdi. Det bedste og værdifuldeste lader sig ikke så let trykke på papir.

Den tredje, Ingeborg Vestergaard, skriver bl. a.: – Men så var det bedste dog alligevel timerne i foredragssalen, der ligesom var det centrale i hele skolelivet. Her sang vi alle de dejlige sange, gamle og nye, og her blev en ny verden åbnet for os så rig og forunderlig gennem afvekslende emner. Noget af det, vi hørte, er vel glemt, men meget hængte ved og deraf en del, som vi vel først senere har kunnet forstå betydningen af. Jeg er taknemlig over at have fået lov at være elev på H. U., og hvad jeg der blev givet, har været mig til hjælp ikke alene ved senere skoleophold, men også til at prøve at gøre det rigtige og til at se det rige og skønne ved livet.

– Man vil nok forstå, at det kan spore en medarbejder her ved skolen at skulle nå op til, at nutidens unge, der går på vor skole nu, kan skrive sådan om føje år. Derfor er det også taget med, for skolens historie skal ikke bare være en opremsning af praktiske ting og sager. Det skal også være en lære til mennesker af i dag. Fremtiden gror af fortiden. Vi må høre fortidens tale. Og vi må mere end høre. Vi må handle. Vi må omforme tingene til nutidens tale, så det kan forstås.

Der har gennem årene været sat forskellige indskrifter rundt om på skolen. Tanken med dem var selvsagt, at de skulle brænde sig ind i bevidstheden. I skolestuen stod: Som dybest brønd gir altid klare vand. På katederet stod og står endnu: Det, man dybest inde vil, når man. I skolekøkkenet stod med store bogstaver: Arbejde og glæde. Af Anton Sørensens fyndord har der været en del. Kun et er tilbage. På pejsen i det nuværende kjolesyningslokale står: Det tager ingen tid at sætte tingene på plads, men det tager tid at finde den, når den ikke er der.

Mange gamle elever vil sikkert også mindes Prinsessen på ærten, der var i den daværende spisestue. Hun har måttet vige pladsen for et vindue, der var absolut nødvendigt.

Det kan være vanskeligt i denne redegørelse at benævne de forskellige lokaler, da de årene igennem har haft mange forskellige formål. Det er vel også et udtryk for udvikling. Nye tider, nye krav. Hvis jeg f. eks. i en eller anden anledning skrev naturfagslokalet, ville de sidste hold vide, hvad jeg mente, de fleste ville se desorienterede ud. Det er det lokale, hvor der en tid var spisestue, en tid hobbyrum, en tid foredragssal. En særskilt tabel er lavet andet steds i skriftet.

MARIE OG ANTON SØRENSENS DØD

Vinteren 1931 dør Anton Sørensen – den 23. februar. Tre af lærerstaben holdt fødselsdag den dag, og her på skolen holdt man fest. Midt under festen kom meddelelsen om dødsfaldet. – Det var ikke overraskende. Den aften lægen mente, at Anton Sørensen stod over for sin sidste nat, sang alle eleverne hans yndlingssang: Jeg har båret lærkens vinger. – Anton Sørensen var beredt til den sidste rejse. Med en forunderlig ro talte han om, hvorledes begravelsen

skulle foregå. To dage efter hans død døde hans kone også, så de to mennesker kunne følges ad, som de gennem livet havde fulgt og støttet hinanden.

Man havde været så forudseende, at kirken ikke ville kunne rumme følget, derfor blev kisterne anbragt i gymnastiksalen, og herfra foregik begravelsen. Man kan nu gå ned på kirkegården, hvor man vil finde gravstedet. – Er man kommet derved, vil man samtidig kunne finde navne på nogle af de mænd og kvinder, der har betydet meget for H. U. Det kan nok være farligt at nævne nogle af navnene, der er indgraveret på stene på Haubro kirkegård, men lad mig alligevel nævne enkelte: Peter Behnk. Peder Andersen, Arne Berthelsen. Jens Nielsen. Julius Nielsen. Søren Grove. Jens Markussen. Anton Bertholm. Niels Nielsen. Mølgårds familiegravsted. Mor. – Jo, der er sandelig noget at leve op til for Haubros indbyggere anno 1970. Vi kan måske undertiden føle, at vi ikke når disse til knæene. Men så er det blot om at tage fat og lade al småkævlert ligge.

SAMARBEJDE MED SALLING

Tilbage til holdet 1930-31. Allerede første vinter, mor og far var i Haubro, begynder samarbejdet med Salling Ungdomsskole. Det sker ved gensidige besøg, hvor man viser gymnastik for hinanden og dyster i høvdingebold. Noget lignende er taget op i nyere tid, idet alle de nordjyske skoler mødes en gang om året til kappestrid. Der er nu så mange skoler, så man ikke kan ha' stævnet et sted, men må dele det på to steder. Alligevel mødes der hvert sted ca. 400 elever, som plejer at ha' en dejlig dag. Man får set en anden skole end ens egen. Det kan tit være sundt. Man kommer sammen med andre skolers elever og kan udveksle erfaringer. Der kæmpes ikke i høvdingebold, som i mange år var det foretrukne spil på H. U. Klasserne har indbyrdes kæmpet mod hinanden. Udfordring efter udfordring er blevet udkastet, og der er blevet brølt opildnende råb fra de »døde« til de endnu levende. Der var en egen stemning ved dette spil. Jeg vil tro, at mange gamle elever endnu kan føle denne stemning i sig ved tanken om de dejlige timer i gymnastiksalen. – Nu er det fodbold, håndbold, volleyball og idræt, der dystes i. Desuden viser vi gymnastik for hinanden. Aftenen slutter altid med et skuespil, som eleverne på værtsskolen opfører. – Vi har i de tre-fire stævner, der er blevet afholdt set gode ting opført. Dramatik har altid været noget centralt ved vort arbejde på en efterskole.

BESØG OG TURE

Inden jeg lige gør lidt mere ved dramatikken, må jeg lige berette, at da elever og lærer vendte hjem efter det første besøg på Salling, var der lys overalt på skolen. »Politiet« blev begejstret. Sikke mange penge til bødekasen. Men den gik ikke. Det var en del af byens befolkning, der havde fået den idé at tænde alle lys og varme medbragt chokolade og anbringe på dækkede borde kager til overflod. Det var nok overkommelig dengang, men det ville unægtelig blive en stor opgave i dag. Det samme er tilfældet med besøg i forældre-hjem. Mens der ikke var så mange elever, kunne det gå, men skulle vi i dag drage ud, vil det sige, at vi kom små 200 mennesker, og det er det ikke mange, der kan rumme. – Kendsgerningen er, at blader man samtlige årgange af årsskriftet igennem, vil man under årets gang til stadighed kunne finde beretninger om besøg i forældrehjem. Det har været kærkomne afbrydelser i skoledagen. Det har givet minder for de besøgende. Det har givet udtryk for gæstfrihed. Ofte har disse besøg fundet sted i forbindelse med udflugter. Man er fra H. U. draget af sted på cykel og har besøgt historiske steder, udflugtssteder m. m. Man kunne så overnatte i høet hos elevforældre. Vi skulle lige i dag fortælle vore elever, at om en uge drog vi et par dage til Vesterhavet. Rejsen skulle foregå på cykel. Det ville være svært. Eleverne ville spørge, om vi ikke kunne få fat i en rutebil eller leje en lillebil. I øvrigt har jo ikke alle elever cykel. Når man er fyldt 16 år, har man knallert, og så har man kun foragt tilovers for en cykel, hvor man skal bruge en »rugbrødsmotor«. – Det er måske galt, at nutidens elever ikke får sådanne oplevelser, men dels er tiden nu således, og det skal vi vist ikke lave om på, og dels har vi måttet betale for at ha' en stor skole, hvor vi så til gengæld får andre goder. Der må simpelthen være et valg. Valget er gjort for H. U.'s vedkommende. Vi har faktisk ingen vej tilbage. Vort byggeri og anden investering gør, at vi skal ha' mange elever for at kunne svare hvert sit.

POLITI

Jeg nævnte lige før »politiet«. Et begreb på H. U., som langt de fleste hold kender til. Når mange mennesker lever sammen i et samfund, er det nødvendigt, at der er visse regler, som man må indordne sig under. Kan man ikke det, må man enten forlade samfundet eller tage sin straf. Fra første år havde skolen sat sine regler.

Marie og Anton Sørensens begravelse

Disse skulle overholdes, og til at se efter, om der skete overtrædelser, valgte man politiet. To fra hvert danskhold. Disse valgte så en politimester. Blandt lærerne var der så gerne en justitsminister, som man kunne henvende sig til i tvivlstilfælde. Der var sat et fast beløb for hver overtrædelse. Størrelsen var afhængig af »forbrydelsen«s størrelse og omfang. Pengene blev så brugt til chokoladegilderne.

Salling kommer på besøg

Haubrofolk har været chauffører

Jo flere »forbrydelser«, der havde været, des flere kager kunne man få at spise. Lige inden chokoladegildet var der auktion på de glemte sager, og der kunne komme mange sjove og spydige bemærkninger, når de forskellige effekter blev holdt op og sat under hammeren. Et par beskidte underbukser, et indtørret lommeterklæde, en stump

Spisesal - nu kjølesyning

blyant o.s.v. Pengene, der indkom, gik i »politikassen«. Mange ting skiftede ejer ved sådanne auktioner. Man ville måske ikke åbent bekende, at de underbukser faktisk tilhørte en, så man tav. Under tiden måtte man op i en høj pris for at kunne få en af sine egne ejendele tilbage igen. – Politisystemet er forladt for nogle år siden. Det er ikke rigtig i tråd med moderne pædagogik. Om det vi har nu er bedre, ved jeg ikke, men der er en vis tilfredsstillelse i, at reglerne ved samværet er forældrene med til at sætte, og eleverne med til en vis grad, når de har været på skolen en tid. Men herom senere. En ting er i hvert fald givet. Unge af i dag har ikke den følelse over for sine ejendele, så det er ting, man i den grad som før i tiden skal passe på. Man køber blot noget nyt. – Vi lærere nu om stunder svigter nok lidt der.

CHOKOLADEGILDE

Pengene blev som skrevet anvendt til et chokoladegilde. Det har måske formet sig på forskellige måder, men mon ikke de fleste husker det på følgende måde. En flok, stor eller lille afhængig af stykrets størrelse, brugte en masse tid på at indøve et skuespil. Det kun-

Chokoladegilde i foredragssalen

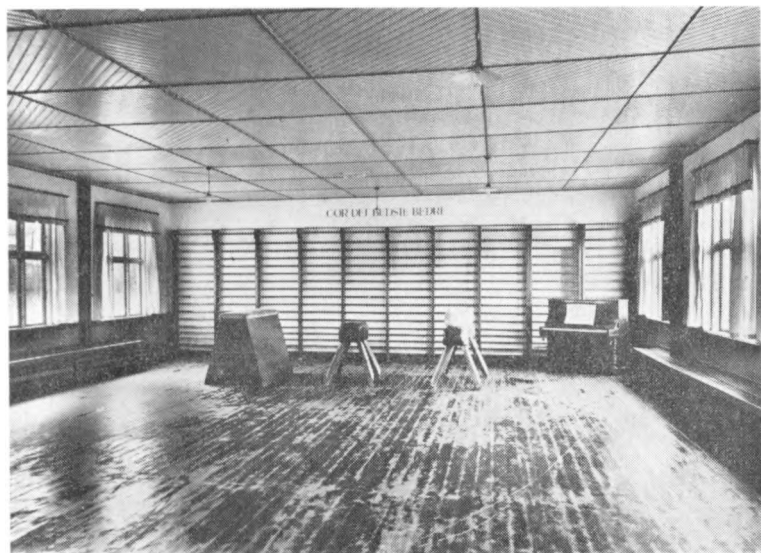

Vejen langs gymnastiksalen. Nu nedlagt

ne være småting, det kunne være et helt stykke, det kunne være noget, som en af lærerne havde »mikset« sammen. Det blev spillet

Gymnastiksalen får en af sine udvidelser

Gymnastiksalen - den oprindelige

Chokoladegilde i den gamle gymnastiksal

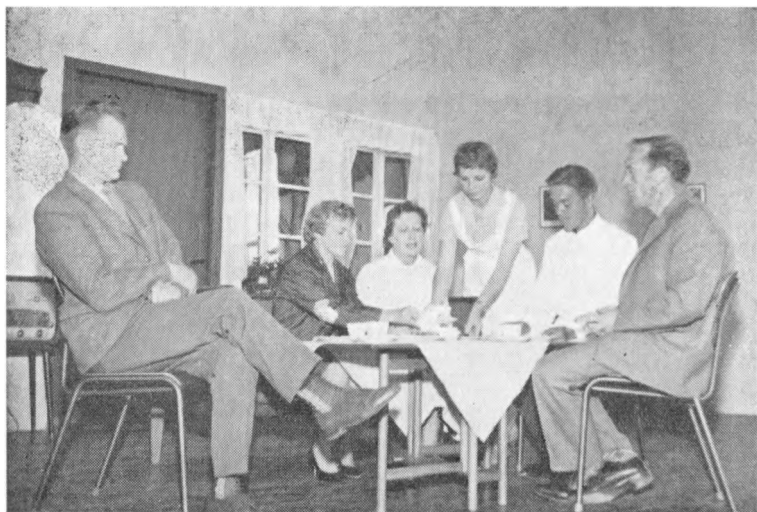
Håndarbejde

for alle de forventningsfulde, som havde forsamlet sig i gymnastiksalen efter den obligate invitation af politimesteren, som altid skulle jages ud i køkkenet for at indbyde køkkenpersonalet, og mester kunne af og til trykke sig, hvis det var en han, og alles øjne hvilede på ham, når han gik derud. Her var jo ellers chancen for at komme et ellers forbudt sted, hvis man da ikke i det gamle køkken skulle ud til telefonen, som var anbragt over lemmen til fyrkælderens, så man kunne risikere at skulle balancere på enkelte gulvbrætter, hvis gartneren, nu hedder han pedel, var nede og fyre. – Forventningen steg i salen, når politimesteren trådte frem foran scenetæppet og bød velkommen, måske vaklende, men tit sjovt og frit afhængig af de forberedelser han eller hun havde gjort forinden. Mester endte med at foreslå en sang, som han bad mor spille til. Og mor gjorde det hver gang! Når sidste vers var påbegyndt, steg nervepresset hos aktørerne bag scenetæppet. Nu var der ingen vej tilbage. Man sad eller stod med kostume og sminke, rollen havde fået et sidste blik, eller man havde resigneret, at nu var der ikke noget mere at gøre. Sidste ord af sangen var sunget, og læreren, der havde instuderet, trådte frem og fortalte rollelisten, og så gik tæppet. Spillet var i gang. Det kunne hænde, at man gik i stå. Men hvad gjorde det? Man

kiggede hen på suffløren i hjørnet og kom i gang igen. Efter sidste akt voldsom jubel og klapsalver fra publikum, uanset hvordan præstationerne havde været. Men det gav ingen skår i glæden. De optrædende havde haft en opgave. Den var løst, så godt man formåede. Man havde haft en uforglemmelig tid med indøvning, hvor man kom på nært hold af sine medspillere og den lærer, der havde med stykket at gøre. Og det var og er måske det helt centrale. Så er der uanset resultatet af fremførelsen sket noget væsentlig. – Der blev sunget endnu en sang. Så kom chokoladen. Og der blev gulflet løs, mens man snakkede om stykket. De optrædende deltog gerne i måltidet iført deres kostume og med sminke. Det hørte ligesom med. Man skulle beundres! Man kom nok med et fjoget grin og lidt genert ind ad døren til salen. – Efter måltidet kom måske nok aftenens højdepunkt: avisen. En redaktion havde redigeret de indkomne bidrag. Noget var smidt væk, andet noget omformet. Og der blev givet hip til høj og lav. Tit og ofte kunne det sidde lige i øjet. Ens fejl og særheder kom frem, og man rettede måske nogle af tingene. Det kunne undertiden være vanskeligt at være i redaktionen, fordi de andre ikke rigtig ville komme med bidrag, som skulle puttes i en lille kasse ved opslagstavlen. De første dage, når et nyt hold var kommet, var der undertiden enkelte, der troede, at det var en postkasse, så breve derhjem blev anbragt deri. Fejltagelsen blev rettet til stor moro. – Det var gerne en af lærerne, der læste avisen. De første år havde man i øvrigt en avis en gang om ugen. Da skulle der virkelig samles stof. Undertiden har der også været tegninger, som så fredag aften blev vist ved filmaftenen, hvor det tit var postkort og billeder fra fars rejser, der blev vist. Og der er vist ikke mange gamle elever fra fars og mors hold, der kan glemme filmene om ulvehunden. Det kunne være ulidelig spændende. Pigerne kneb vist tit en tåre sådan en aften. – Chokoladegildet sluttede med en tak til de aktive og en aftensang. Derefter var der oprydningen tilbage, og næste dag skulle der vælges nyt politi.

DRAMATIK

Ved disse aftener spillede dramatikken en væsentlig rolle. Jeg nævnte tidligere, at jeg gerne ville vende tilbage til det. – Det var jo ikke blot elever, der lavede noget fra scenen. Ved hvert elevmøde var det gerne lærerstaben sammen med nogle af skolens gode venner, der spillede et stykke. Dette stykke var gerne valgt, så det skulle give tilskuerne noget med hjem. Jeg har fundet det naturligst dette

Fra et af lærernes skuespil

Therkildsen i sit kendte forklæde. Der er foretaget en sminkning for en af lærernes opførelse

sted at prøve at komme med en opremsning af de stykker, jeg kan finde ud af, er spillet. Jeg tror, det vil fortælle et og andet om, hvad man kan lave, hvis blot man vil gøre arbejdet. For det er et slid at skulle gøre det, samtidig med man skal passe sit arbejde. I de sidste år er vi gået en lidt anden vej, idet vi til elevmødet lader eleverne lave skuespillet, mens lærerne så i februar måned ved månedsmødet laver noget, der enten er oplæsning eller et udenadlært skuespil.

Når jeg gerne vil remse titlerne op på skuespillene, hænger det sammen med, at det ganske givet blandt gamle elever vil vække minder, og jeg tror gode minder:

- 1932 »Svinedrengen«.
- 1933 »Årets 12 måneder«.
- 1934 »Elverhøj«.
- 1935 Diverse småstykker.
- 1936 Historisk optrin.
- 1937 Diverse sangoptrin.
- 1938 »Prinsessen, der ikke ville le«.
- 1939 »Svend Dyrings hus«.
- 1940 »Husmandstøsen«.
- 1941 »Ambrosius«.
- 1942 Historiske optrin.
- 1943 »Niels Ebbesen«.
- 1944 »Svend Dyrings hus«.
- 1945 Historisk optrin.
- 1946 »Mod ordets sværd«.
- 1947 »Liden Kirsten«.
- 1948 »Tøsen fra Stormyrhuset«.
- 1949 »Danmarks kvide«.
- 1950 »En inspektør ringer på«.
- 1951 »En søndag på Amager«.
- 1952 »Bjerg-Ejvind og hans hustru«.
- 1953 »Klokken«.
- 1954 »Søstrene på Kinnekullen«.
- 1955 »Nukkelure«.
- 1956 »Elverhøj«.
- 1957 »Feriegæsterne«.
- 1958 »Svend Dyrings hus«.
- 1959 »Puslespil« og »Fædrenes jord«.
- 1960 Kaj Munk-aften med Troelsen.
- 1961 »Eventyr på fodrejse« og »Anna Sophie Hedvig«.
- 1962 »Guderne ler« og »En inspektør ringer på«.

- 1963 »Ferierejsen« og »Melodien, der blev væk«.
 1964 »Et folkesagn« og »Han sidder ved smeltediglen«.
 1965 »En søndag på Amager« (elever) og »Fysikerne«.
 1966 »Nitouche« (elever) og »Familiens hvide får«.
 1967 »Eva aftjener sin barnepligt« (elever) og »Du kan ikke ta' det med dig«.
 1968 »Ullabella« (eleverne) og Kaj Munk-aften.
 1969 »Kamp« (eleverne) og »Eventyr på fodrejse«.
 1970 »Eventyret om de tre brødre« (eleverne) og »Landmandsliv«.

Ikke sandt. Denne række vil ha' vakt mange minder og erindring om mange gode og store præstationer. Mon mange bl. a. kan glemme Anton Bentholms formidable spil og Harry Binderups sangevner ved mange lejligheder. I rækken er jo så ikke medtaget de mange ting, som eleverne har lavet ved chokoladegilder. Mange værdifulde ting er blevet fremført af nyere og ældre stykker. Dertil kommer de teaterbesøg, eleverne har gjort. Det være sig i Ålborg, Århus og de sidste år i Løgstør og Ranum. – Jo, skuespil har været en meget væsentlig del af skolens arbejde, og vil fortsat være det.

M Ø D E R

Gennem de 50 år har der været holdt mange møder, hvor fremmede folk kom og talte. Det kan slet ikke lade sig gøre at lave en liste over disse folk. Den ville blive alt for lang. Det har simpelthen været en del af skolens ansigt og tilbud til dem, der ville komme. Det har svinget meget med tilslutningen. Det højeste antal tilhørere var, da Knud Kristensen, statsministeren, talte. Man måtte flytte mødet til stadion. Der kom ca. 3500 mennesker! Efterårsmøderne, som Kristian Bystrup er inde på bør nok nævnes i denne sammenhæng. To dages møder var det og er det. – Mange foreninger har afholdt arrangementer på skolen og i forbindelse med disse er andre kendte og ukendte kvinder og mænd kaldt til Haubro for at fortælle. Vi ville i dag gerne kunne lave meget mere af den slags, men der er lige som ikke plads til det. Kravene til elevernes skolegang er svulmet op, så det tager en masse tid. I ferierne, hvor vi godt kunne tage nogle ting ind, er det næsten uladssiggorlig, når skolen efter ferien skal være klar til det nye hold elever. Men vi har stadig vore månedsmøder i vintermånederne og vort efterårsmøde. Jeg tager vist næppe meget fejl, når jeg skriver om efterårsmøderne, at det *kan* være et par drojje dage at komme igennem. Men der skal ske en op-

Knud Kristensen taler

læring til også at høre. Derfor skal eleverne med til disse møder.

Man vil nok de sidste sider ha' lagt mærke til, at jeg i en vis grad har forladt den historiske tidsfølge. Det er måske forkert i en sådan beskrivelse af skolens historie. Men det er gjort bevidst. Det er for at fortælle om traditioner. At traditionerne stadig er i hævd. Det fortæller os med al alvor, at det er meget vigtigt, hvordan man får startet noget nyt, og vi på skolen i dag kan ikke nok takke de folk, der var med det første år, for de traditioner, de har overgivet os af i dag. Men idet vi stadig skal ha' det nye med, vil det af og til komme til at gå ud over traditionerne. Det må I ældre tilgive os.

De ting, der de sidste sider er skrevet om, er ting så at sige alle H. U. elever vil kunne nikke genkendende til, og det har været formålet med at tage det med.

Et par ting mere blev der første år, mens mor og far var her, skabt tradition for.

Den ene var Haubrolevet. Det med hurraråbene og klappene i takt med hjertets klappen. Mon ikke de sidste 40 års elever vil kunne lave det igen, hvis de skulle kunne det? Gad vide, hvormange gange det er blevet brugt i årenes løb. Det er ikke få.

En anden ting er kostumefesterne. Allerede den første vinter havde man en sådan, og utallige er de, der senere er afholdt. Meget opfindsomhed er en sådan aften kommet til udfoldelse i fuldt flor.

Folkedans. Mor og far

En tredje ting er udstillingerne ved afslutningen. Det har måske ikke altid været med glæde, man har lagt sine ting frem. Men man har ganske enkelt skulle stå til regnskab for den indsats, man havde øvet i løbet af skoleåret. Der har været mange flotte udstillinger, der har vidnet om den energi, der heldigvis har været kendetegnende for de fleste af skolens elever.

Den første vinterskole for mor og far sluttede, og de havde besluttet for første gang i skolens historie at lave en sommerskole og så altså sommeren 1931. Det var spændende for dem, om der ville komme nogle elever, for det var dels noget nyt, og dels var de økonomiske genvordigheder, der kommer i de første år af trediverne, begyndt at sætte ind, og det var beskedent, hvad man kunne få i tilskud forskellige steder fra. Det skulle være fra skolebevidste hjem, de unge skulle komme fra, ellers ville man ikke ofre penge på et sådant skoleophold. – Jeg bliver ofte spurgt om, fra hvilke hjem vi i dag får vore elever, og jeg må svare, at det stadig er fra meget skolebevidste hjem, vi får hovedparten af vore elever. Det er en meget stor styrkelse for os, der skal arbejde med de unge. Det skal indrømmes, at det varmer, når vi har så mange »børnebørn«, som vi har. Det at forældrene til ca. 1/3 af vore elever selv har været elever på H. U., siger os, at der er en mening med, at de netop igen har valgt H. U. til deres børn. En del skoler landet over misunder os med rette dette forhold.

FØRSTE SOMMERSKOLE

Der kom 22 elever 3. maj 1931. Det lykkedes altså. Kursustiden var kun 4 måneder. Sådan var det skik og brug i højskolen. Vi skal frem til 1936, før et kursus på 5 måneder bliver anvendt til sommerskolen. Om det er tanken om, at kvinder ofte lettere nemmer ting end drenge, ved jeg ikke!

Det, at der er elever om sommeren, kommer til at betyde, at elevmødet lægges til 1. søndag i juli. Der holdt det sig, til vi måtte omlægge det af hensyn til de nye kursustider. Vi kan endnu komme ud for, at der dukker en jubilar op 1. søndag i juli, hvis vedkommende ikke har haft foling med skolen og årsskriftet i de sidste år. Så indarbejdet er datoen 1. søndag i juli. I mange år var der også en fest, som elevforeningen holdt i august eller september måned. Høstfesten, hvor der blev danset. Men efterhånden var der kun få, der kom til denne, så den måtte droppes. Endnu har vi nytårsfesten 2. januar. Den tradition startede 1933. Tidligere var den forbundet med to foredrag om eftermiddagen, men den har vi også måttet slette på grund af for lidt søgning. Det er naturligvis meget beklageligt. Er det den moderne tid, der gør udslaget? Bliver vore unge af i dag for lidt oplært til at høre? Jeg tør ikke give et svar. – Elevmødet har vel haft næsten sit faste program igennem de mange år. Gudstjeneste om formiddagen. Generalforsamling i elevforeningen kl. 14. Et par korte taler. Gymnastikopvisning af de nu-

29-eren skal klødes op 1939

Kaffen serveres af mor

værende elever, måske sangkor. Et skuespil og dans. I de første år var denne dans folkedans. Dertil er senere kommet nogle arrangementer for jubilærholdene. – Det har været den læst, elevmødet har været skåret over, og af og til har bestyrelsen for elevforeningen drøftet ændringer, men det er ikke blevet til noget. Og gør det noget? Det helt primære ved sådanne elevsammenkomster må være, at man træffer sine gamle kammerater, udveksler minder og erfaringer. Man ser og hører om, hvordan skolen går. Hvilke tanker man gør sig hos de ansvarlige for skolen. Udviklingen for fremmødet er næsten gået derhen, at der kommer forholdsvis mange fra de seneste hold og mange, eller i hvert fald en del fra jubilæumsholdene. – Og det er naturligt. Bliver man ældre, kommer man på andre skoler, og det er gerne den seneste skoles arrangementer man holder vedlige. Man stifter hjem, får børn, får erhverv. Det sluger megen tid. Derfor er det rart, at så mange får tid til at se til deres gamle skole, når de er jubilær. Vor elevforening har et stort medlemstal, det borger for, at årsskriftet kommer ud til mange. Vi vil måske de næste år iagttage en nedgang i medlemstallet, men det hænger bl. a. sammen med, at skønt vi har flere elever på hvert hold, så er kursustiden blevet længere, så der ikke bliver så mange personer at supplere afgangene op med.

SOMMERHUS FORD 29

Mor og far anskaffer i 1931 et sommerhus ved Hvalpsund, og mangen en weekend bliver tilbragt derude. Der var kun et hus, så når man overnattede, måtte alle sove i det samme rum. Jeg husker, der var et tæppe at trække for ind til »privaten«, hvor familien Bidstrup sov. Den gamle Ford 29 besørgede transporten af madvarer. Efterhånden fik den en påhængsvogn, der trofast fulgte den på turene. Alle elever fra trediverne vil kunne huske dette unikum af bil. Der var snart ikke den ting, den ikke kunne klare. Det var et stolt syn, når den fløj af sted med de højst tilladte 60 km i timen. Den har endog kunnet klare at køre på tre hjul. Far havde været på Horsenseggen og tale. Hele familien havde fået lov at komme med. På hjemturen i buldrende mørke strider 29-eren sig mod nord til sin lune garage. Men syd for Viborg sker det. Vi børn halvsover i bogsædet, mor ligeså på forsædet ved siden af far, der styrer den ældre tekniks fuldkommengørelse. Pludselig vågner mor og siger til far: »Hvad var det, der løb hen af vejen foran os?« Jeg vender mig bagud og ser gnister i mængder stå op ved det ene baghjul. Far får standset bilen, og ved nærmere eftersyn afsløres det, at den genstand, som mor så, måtte have været vort ene baghjul. Det må

Det første sommerhus

være blevet træt af kun at køre rundt med de 60 km. I hvert fald var det væk. Stor eftersøgning. Intet resultat. Falck tilkaldes, og efter et par timers eftersøgning findes baghjulet, noget skamfuld over sådan at være gået på egen veje, bag en lade ca. 1 km. fra løsrivelsesstedet. – Eller da 29-eren pludselig giver sig til at tude. Hornet lød uafbrudt. En hastig gåen efter de forskellige ledninger bevirker, at den holder op, for dog igen at sætte ind med sin infernalske larm, da skiltet i Farsø bekendtgør: Sygehus – undgå støj. En resolut rykken i ledninger i de ædlere dele bevirker, at al lys slukkes, men brølet er holdt op. Resten af hjemturen foregik uden lys, men da var trafikken ikke så tæt som nu.

UDENLANDSREJSER

Sommeren 1931 startes også en tradition, som alle H. U.-elever har haft tilbud om at kunne reflektere på. Rejsen til udlandet. For sommerpigerne året efter opholdet, for drengene samme sommer, som de forlod skolen til april. Denne rejsen har også været værdifuld. I en uge har man genoplevet opholdet på skolen. Ganske vist i nye og uvante omgivelser. Målet har skiftet lidt. Her kort igen en lille opremsning.

I årene op til besættelsen 1940 gik turen til Sverrig. Der blev cyk-

Gymnastik på søfart

Norge

let til Frederikshavn, og derfra sejlede man. Cykleturen kunne være streng, da den dels var lang, dels fandt sted lige efter elevmødet. Under krigen blev det umuligt at tage udenlands. I stedet tog man forskellige steder hen i Danmark. 1940 Dollerup. 1941 Fuglsølejren, 1942 igen Fuglsø. 1943 Fuglsø. 1944 Tårupgård. 1945 H. U. 1946 Bornholm. 1947–1950 Norge. 1952 Sverrig. Derefter igen Norge indtil dato. Enkelte af tingene vil jeg vende tilbage til, når jeg i tidsfølgen kommer dertil. Nu, da vi har den længere skoletid, tages turen under skoleopholdet. Det er en skitur til Kongsberg.

En del billeder er taget med. De er ikke placeret helt i tidsfølge, men efter emne. En ting skal man på disse billeder lægge mærke til. Modens omskiftelighed!

Jeg har taget en stil med. Den findes i årsskriftet 1931.

Dette er en af de sidste aftener, jeg får lov at opleve som elev på Himmerlands Ungdomsskole; måske er det en af de bedste.

Det vidunderlige har med sin dragende magt lokket mig ud i den frie natur, og her står jeg nu ved Højbakkens fod, dette skønne tilflugtssted, som jeg sammen med mine veninder har gæstet utallige gange i sommerens løb. »Ak ja, de kære veninder skal jeg nu snart skilles fra!« Jeg er ganske alene – kun i selskab med min egen fantasi. Den vil jeg i aften give frit spillerum; ved hjælp af denne vil jeg lade nogle af sommerens bedste minder gæste mit sind.

Jeg går gennem den tyste granallé, også den hjælper med til at kalde stemningen frem i mit indre, op på selve Højbakken, hvor det er bøgetræerne, der har magten. Med vemod mindes jeg den første gang for fire måneder siden, da vi betrådte dette naturskønne sted. Dengang stod bøgen med sine sarte, bristefærdige knopper parat til at åbne sig, så snart deres tid kom. – Forårets symbol.

Vi så bøgen stå midt i sommerens hjerte udfoldet i al sin pragt og herlighed.

Nu i denne stille, fredfyldte aften ser jeg den stå falmet; aften vinden går gennem de gulnede blade og fremkalder en sagte susen, efterårets melodi.

Hvor blev de af, disse herlige dage, som svandt, medens denne udvikling foregik? De er borte - forbi. Hvor svandt de dog hurtigt. Akkurat som alt andet glædeligt fløj de af sted på hurtigt svævende vinger. Hvorfor skal det gode altid få så hurtig ende? Hvorfor er det ikke den lidende sorg, der hurtigt flyver af sted, og den vidunderlige glæde, der føles lang? Vi forstår det ikke, men et ved vi: »Det er bedst, som det er, ellers var det sikkert anderledes«.

Jeg kaster blikket videre omkring; det standser ved Udsigtstårnet. Her må jeg også op endnu en gang. Tårnet står meget vaklende, men med megen besvær når jeg dog omsider målet, og – det var umagen værd.

Jeg har altid holdt meget af udsigten fra dette tårn, men aldrig har den dog syntes mig så smuk som i dette øjeblik. Hvad er grunden til, at alt er så stemningsfuldt i denne aften? Måske er det fordi, jeg er ene og derfor har lejlighed til at kaste mig over det med hele min begejstring. Måske fordi jeg nu skal forlade det alt sammen. Man skønner jo først rigtig på en ting, når man står overfor dette at skulle miste den.

Jeg sender et sidste længselsfuldt blik ud over de bølgende kornmarker, de frodige rodfrugtstykker og standser ved de smukke læbælter, som indhegner enhver af Haubros frugtbare marker. Jeg mindes Anton Sørensen og sender ham en stille, dybtfølt tak, ikke mindst for skolen, dette vidunderlige lyse slot, som har bragt og forhåbentlig skal blive ved at bringe så mange unge nytte og glæde. Vi har i det mindste haft en usigelig lykkelig sommer på dette sted:

I Borgens gyldne sale
sig rørte munter liv,
der hørtes skæmtsom tale
og lystig tidsfordriv.

Forskellen på disse to slotte er: Vi glemte ikke at bede, og vi glemte ikke at synge. De lystigheder, vi har haft her på skolen, glemmer vi måske nok, når vi kommer ud i livet, men de alvorlige timer – dem glemmer vi vist ikke. Det gode, som i disse er blevet kaldt frem, det er der ingen, som skal have lov at tage fra os igen.

Med et farvel til denne skønne egn går jeg ned, men jeg kan ikke gå hjem endnu – det er jo sidste gang. Jeg lægger mig i det bløde græs, og nu kommer alle sommerens minder vrimplende – det ene efter det andet.

Først åbningsmødedagen, hvor vi blev modtaget med et fast håndtryk af Bidstrup og et venligt smil af hans hustru. Så snart vi kom inden for døren, blev vi placeret ved veldækkede borde, det var godt, men endnu bedre var de to foredrag, som derefter fulgte. De blev holdt af Bidstrup og Jørgensen og var begge meget gode.

Mandag morgen oprandt med strålende solskin. Vi var oppe lang tid før, klokken ringede, og den ene kom mere stille ned i skolestuen end den anden. Vi var så generte, at vi ikke engang kunne bevæge os til at sætte os til bordet. Bidstrup stod lidt og så på os og sagde så: »Jamen kære piger, I skal skam vær'sgo og sidde ned.« Så kom vi så langt, men heller ikke længere. Nu blev det Bidstrup for meget.

»Nå I forstår ikke engang at skænke kaffe, så er det sandelig det første, I skal have lært. Se nu her, vi tager sådan fat i hanken og hælder kanden ganske langsomt!« Med de ord gik han rundt og skænkede kaffe til de tre første; så var det lært, og resten kunne selv fortsætte. Siden har vi lært meget, meget mere, end vi kan skrive ned; thi det var ikke blot skolefag og husligt arbejde, nej, vi lærte også noget dybere, noget, som nok senere vil kendes.

Mellem disse hyggelige forhold, de gode veninder og de til sine tider alvorlige, til sine tider livlige lærere er det ikke underligt, at vi har haft en god sommer.

Fra den ubarmhjertige klokke om morgenen ringede, og til vi om aftenen hoppede i seng med tøjet på, hvis sengeklæderne, vel at mærke, var i sengen, gik alt med godt skub og godt humør, ledsaget af gode sange. Ikke mindst Bidstrups morgenforedrag glæder vi os til. Selv om vi skal alt for tidligt op om morgenen, falder vi dog ikke i søvn under disse; thi de bliver holdt med liv og humør, og dog bliver det alvorlige aldrig glemt. »Gid vi må få nogle af de beslutninger virkeliggjort, som er taget i disse timer.«

Nu går hver til sit arbejde, A-holdet ind i systuen, B-holdet ud i køkkenet, og jeg traver op ad de mange trapper, helt op til Jør-

Skolekøkken. Her er nu lærerværelse

gensen og får at vide, hvad for en stor digter jeg i dag skal behandle. I begyndelsen var det forfærdelig kedeligt at læse om disse, men Jørgensen formåede snart ved sin gode fortællemåde at vække min interesse for dem. Eftermiddagen går med dansk, regning, strikning, husflid og dejlige botaniserture. Værst er den musik, som med tålmodighed må dyrkes. Nok er »Nete« slem med sin armgymnastik, men hendes broder, Jørgensen, er dog værre. Trods alt ville jeg dog nødig undvære disse timer, og jeg ved det nok, at jeg er Jørgensen en tak skyldig ikke blot for disse timer, men for alt fra denne sommer.

Blandt alt det herlige fra i sommer må også nævnes de dejlige udflugter, vi har haft sammen; vi har rigtig fået øjnene op for det skønne ude i naturen. Tidligere har vi nok kunnet se, at den danske sommer er smuk med sine grønne marker og duftende roser; men vi har aldrig tænkt over andet, end at sådan var det jo, og sådan skulle det blive ved med at være. I sommer har vi lært at være taknemmelige over, at vi har fået lov til at leve i dette yndige land. Ja, vi har lært at være taknemmelige over alt; hvor sort det så end ser ud, der kan findes lyspunkter, og dem bør vi stræbe efter at finde i stedet for at gruble over det mørke og triste.

Af alt er vel de hyggelige, stille timer, vi har haft omkring ka-

minen. det, vi glemmer sidst. Her sad vi på gulvet med hinanden under armen og stirrede ind i de rene, knitrende flammer, de flammer, som havde evnen til at kalde drømme, gode drømme eller skønne minder frem i vort sind. – I skæret af kaminen sad fru Bidstrup og sang for os med sin milde, klare stemme. Hun vidste nok, at var det noget, der kunne kalde det gode, dybe og rene frem i vort unge, modtagelige sind, så var det sang, god sang, som fru Bidstrup formåede at synge den. Det har ikke andet end kunnet gøre indtryk på os; derfor, fru Bidstrup, »tak for disse hyggelige timer, dem glemmer jeg ikke!«

Når vi nu om få dage rejser herfra, tager vi alle de smukke og nydelige ting med os, som vi i sommer har lavet. De skal være minder fra den tid, da de under munter snak og latter blev lavet. Den dag, da vi f. eks. slår en af de skåle i stykker, som vi i sommer med megen omhu har malet, det vil være en sorgens dag, thi da tilintetgør vi også alle de smukke minder, som vi har med denne.

I disse dage har vi travlt med at skrive i poesibøger. Hvor mange gode mennesker, vi end møder ude i det liv, som vi nu med godt mod og store forhåbninger går ud til, ingen fra denne vårglade stund må glemmes.

Forsyningstroppen

Jeg slutter med at synge det smukke vers, som vi utallige gange har siddet omkring kaminen og sunget:

»Tak for glæden, vi har haft,
for dens hvide vinger!
Lad os kende deres kraft,
når til dag det ringer!«

Helene Pedersen.

Et gymnastikkursus

I oktober måned holdes der et kursus sideløbende med gymnastik-kurset, som allerede for første gang var afholdt i oktober måned 1930. Dette gymnastikkursus blev en institution for mange gymnastikledere. Det gik under navnet Haubrokurset. Det skyldtes ikke mindst de to faste ledere gennem mange år. Anne Marie Brørup alle årene og Mads Nielsen de sidste mange år. Da Mads Nielsen skulle begynde sin gymnastikhøjskole i Viborg, var det derfor naturligt, at det første, der blev afholdt der, var Haubrokurset, som mor og far havde givet Mads Nielsen i indvielsesgave. – Jeg møder af og til folk, der fortæller, at de har været på Haubrokursus, og et smil glider over deres ansigt ved minderne. Det var hårde, men festlige dage.

Badnymfer ved Dollerup

De første år holdtes der også i julen et folkedanskursus.

Til slut i fars beretning for 1931 fortæller han, at han ofte er ude og holde foredrag. Han har holdt 1324. Ved disse møder træffer han altid gamle elever. Den erfaring, samtalerne giver, er, at mange kæmper for at komme ind i den gerning, de længes mod, men dørene synes lukkede. Krisen i begyndelsen af trediverne er en kendsgerning.

Fryd og gammen

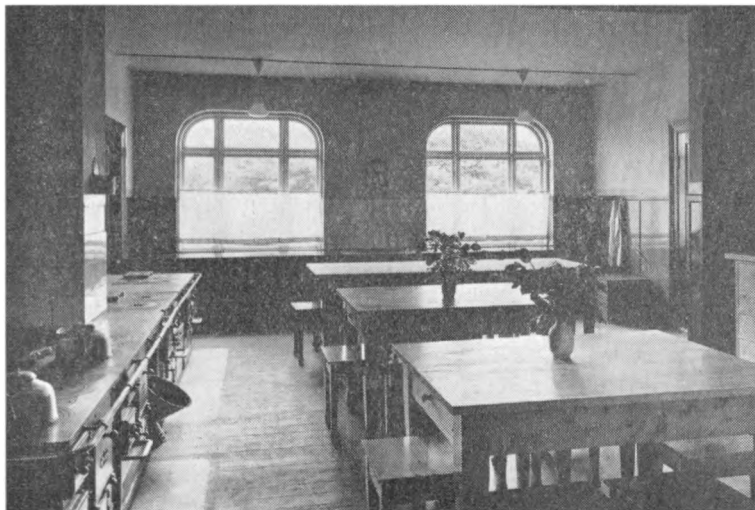

Søndergårds hus

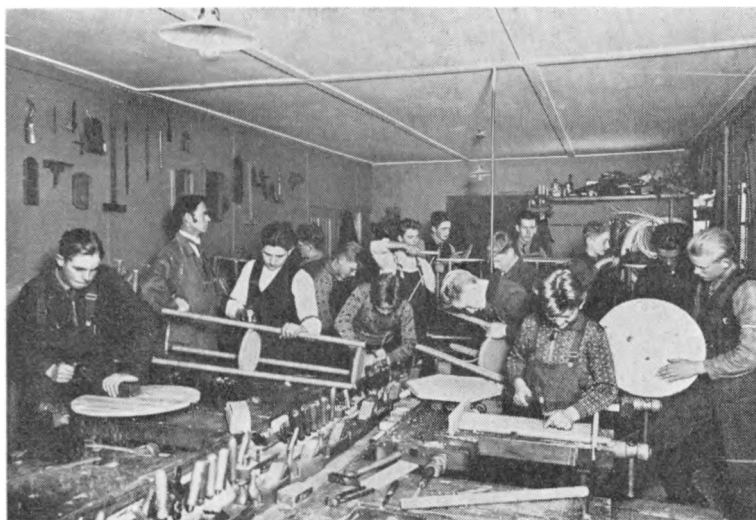
1931-32 35 elever. Tallet fortæller igen om krisen. Et nystartet Haubro sangkor giver nogle koncerter, en husflidsforening bruger sløjdsalen. Et udtryk for, at en skole ikke blot er noget for

Forsyningstrappen fra det gamle køkken

Skolekokken om sommeren. Dagligstue om vinteren

Sløjsal. Senere Vartov, nu værelser

Stadion anlægges

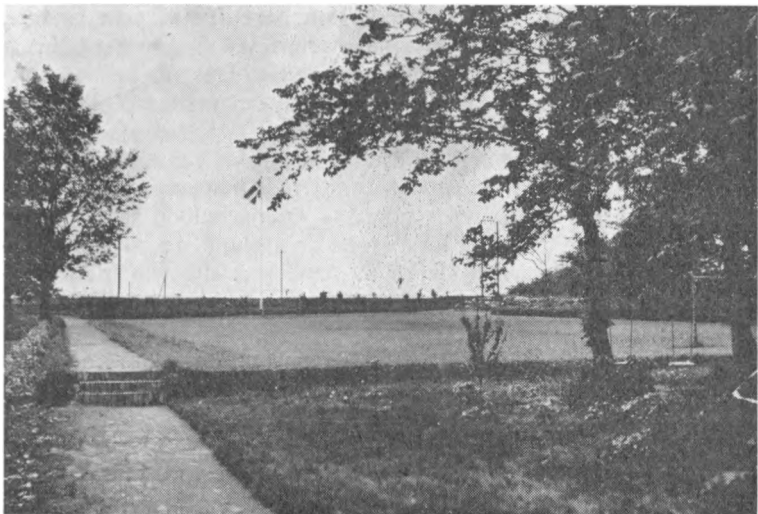
eleverne, men også kan være noget for egnen. En kort tid var der to ekstra elever. De var over efterskolealderen. Det var en stationsmester og hans kone. Inden disse to blev gift, måtte manden love, at de skulle på højskole i ferierne, da konen ikke havde haft tid til at komme på højskole inden giftermålet. De korte ophold, som forskellige højskoler nu om dage afholder for alle andre, er altså ikke noget nyt! – Et begreb, som mange gamle elever vil kende, er for første gang nævnt i årets gang. Vidundervand. Hvordan det blev lavet, husker jeg ikke selv, men jeg kan endnu genkalde smagen. Det var forskellige ting, der blev blandet sammen. Det smagte vidunderligt. Deraf navnet. – Den daglige tilværelse er blevet lettet noget, da der om sommeren 1931 er blevet indlagt vand, så man ikke længere skal hente vand til vask m. m. ved pumpen i gården. Far nævner det i sit indlæg. Det var iøvrigt drengenes pligt at sørge for at bære vand op til pigerne, så de kunne blive vasket. Da vandet var blevet indlagt, holdt kokkepigen fest. Hun gav is, og dertil drak man vand, det nye dejlige friske vand, som smagte af – olie! Der arbejdes ihærdigt på at anlægge stadion, som er blevet erhvervet. Det var Korgårds gamle have. En gård har ligget der.

Sommeren 1932 bliver betegnet som sommeren med meget solskin. Det gav mange badeture. Der kommer 50 svenskere på besøg nogle dage. De er med til indvielsen af Stadion. Ved den lejlighed

citerede far verset: Vaj højt vort mærke fra din stang, og han sagde videre: Når vi skal indvi denne plads, da vil jeg ønske, at disse verslinier, denne hilsen også må komme til at gælde det arbejde, der skal udføres her. Gid altid, sportspladsen må blive ombrust af glade stemmers klang, og at idrætten her tillige kan vække alvor i sindet. Herved indvier jeg denne plads, idet mottoet må blive: At kalde det bedste frem.

Den sommer holder elevforeningens formand sølvbryllup. Jeg er blevet fortalt, at det var et af de første steder, mor og far skulle til et større gilde. Deres sædvane tro, kom de præcis til det tidspunkt, hvortil de var inviteret. De kendte ikke skik og brug i Himmerland rigtigt dengang. Derfor var værterne endnu ikke omklædte, for når man indbød til klokken 18, mente man mellem 19 og 20. – Men de holdt i deres skolearbejde fast på, at et fastsat klokkeslet skulle holdes. Som mor sagde, det var urimeligt for de mennesker, der kom til tiden, at de skulle vente på dem, der gik og smølede med tiden og ikke kunne gøre sig færdige. Og der er i grunden noget om det. Det er meget sjældent, at et fastsat tidspunkt til et eller andet arrangement ikke er blevet overholdt til punkt og prikke. Den skik vil vi på stedet gerne bevare.

Politiet 1932-33 var meget ihærdig. Ud over at kunne betale for

Stadion færdig

Dammen ved stadion - nu dækket

kagerne til chokoladegildet, blev der penge til en tromme, som af og til bruges endnu, og noget sløjdværktøj.

For at skaffe penge til elevunderstøttelser afholdt man basarer. Gaver blev givet af gode, velmenende folk, og pengene brugt for at hjælpe elever, som havde svært ved at klare at betale skolepengene, som dengang vel var ca. 30 kr. om måneden. I dag er prisen 540 kr.

I april 1933 laves et nyt skolekøkken, og det var et flittigt hold piger, der kom. Når tordenvejr forstyrrede nattesøvnen, stod de op og strikkede ved lynenes glimt! – Drengeholdet, der lige var rejst en måned før, var det første rene drengehold. Indtil omlægningerne i nyere tid startede der 3. november et drengehold. Opholdet varede 5 måneder. 3. maj begyndte kurset for pigerne — også 5 måneder.

Sommeren 1933 indvies en fast scene i salen. Indtil da har man hver gang måtte lave en scene på bordplader, der var anbragt på nogle bænke.

Samme år bygges sommerhuset i Dollerup. Det blev indviet Sct. Hansaften. Utallige er de ture, der i årenes løb er gået derud om sommeren. De fleste vinterhold har lige været derude og har set det. Der var soveplads til alle. Huset fra Hvalpsund blev

flyttet dertil også. I årsskriftet for 1943 findes et digt, som Charles Hansen skrev. Lad mig citere sidste vers

Du hus, der fyldtes af ungdomsskarer,
hav tak for, hvad du i sommer gav!
dit smil, din hygge vort sind bevarer,
din brune sundhed, det friske hav.
Vi fik ved dig disse brune kinder,
humør og sundhed så mangen gang.
Vi fik blandt venner de lyse minder,
som siden stemmer vort sind til sang.
Melodien var: Den danske sang.

I årsskriftet for 1936 er aftrykt et program, som det gerne formede sig for en weekend. Måltiderne er ikke i rækken:

Lørdag:

Kl. 15,30 Ankomst.

Kl. 16 Svømning. Inddeling i hold: Tørsvømning, teori og rigtig svømning.

Kl. 19 Håndboldkamp.

Kl. 21 Bålet tændes, sang, musik og oplæsning.

Kl. 22 Aftensang og derefter ro over hele lejren.

Søndag:

Kl. 9 Morgensang.

Kl. 9,30 Svømning og livredning.

Kl. 12 Middagshvil.

Kl. 14 Svømning.

Kl. 16 Gåtur.

Kl. 20 Afgang til Haubro.

Der bliver lavet en tømmerflåde, så læreren i svømning kan holde opsigt med eleverne, og de mindst duelige til svømmekunsten kan holde fast ved tømmerflåden og lave deres øvelser.

Nu er sommerhuset i Dollerup solgt. Med de kursustider, vi har nu, er det begrænset, hvor ofte vi kan bruge det. Huset lå på lejet grund, og ejeren testamenterede jorden til Kræftens bekæmpelse, og vi syntes ikke, at det var investeringen værd at købe jorden. Huset var fars, og han har solgt det til en elektriker fra Farsø.

Dolleruptiden er slut i H. U.s historie. Mange vil sige desværre, og det vil vi også. Haubro friskole brugte den i mange år som lejrskole, så eleverne der savner den også.

Sommerhuset i Dollerup

Lærerne slapper af i Dollerup

Dollerup. Kaffen indtages

Gymnastiksalen bliver udvidet. De to sentenser på hver sin side af sceneåbningen bliver malet. Far hørte dem ved et studentermøde på Vestbirk højskole. Det var biskop Bjergrav, der fremsagde dem.

Slap er den alvor, som ej til spøgen smiler.
Slappere den spøg, der ej på Alvoren hviler.

Da sommerholdet var rejst, vidste det sig, at der var indmeldt så mange drenge til vinterholdet, at det blev besluttet at aflyse annoncerne for skolen. Der har stort set ikke siden 1942 været brugt annoncer. For tiden er vi med i den store fællesannonce for alle de nordjyske skoler. Dvs. at skolen stort set siden 1933 er blevet ved »mund til mund metoden«. Og det siger sig selv, at det er noget, vi er gamle elever taknemlige for. – Der måtte til det nye hold bygges flere værelser på 2. sal, og så havde Søndergård været så fornuftig, at han byggede sit hus så stort, da han byggede sit gartneri ved Stadion, at der kunne lejes værelsesplads til 7 elever. På den måde kunne 1933-34 holdet starte med 60 elever. Til sommerholdet 1934 lavede man sløjdsalen på 1. sal om til en skolestue, Vartov, og et værelse. Det samme med endnu et værelse betød, at der sommeren 1934 kunne være 67 piger. Ved hvert skifte af hold skulle der så omforandring til. Fra sløjdsal til skolestue og værelse og om-

Spisesal

vendt. Sløjdsalen var før i skolekøkkenet. Da sløjdsalen bliver en realitet, er skolekøkkenet om vinteren opholdsstue.

Af en tale af en elevfar fra afslutningen på vinterholdet 1933-34 vil jeg gerne citere følgende: »Et ophold på en ungdomsskole har de unge både nytte og glæde af, og en gang, når de bliver ældre og i minderne søger tilbage til svundne tider, da er det min tro, at blev der spurgt, hvad der skete på ungdomsskolen, da ville svaret lyde: Der blev lagt sten på muren til vor ungdoms lyse slot.« – Gamle elever vil kunne svare på dette. Er der lykkedes noget? Har det været en hjælp at have været på en ungdomsskole? Disse og en hel masse andre spørgsmål kunne vi, der nu går og arbejder på skolen, gerne lide at kende svaret på. En del kan vi aflæse af brevene fra jubilarene, men det er kun en lille del af elevflokkene, der kommer til at skrive til årsskriftet. Alle I andre. Hvad siger I?

TILSKUDSFORHOLD

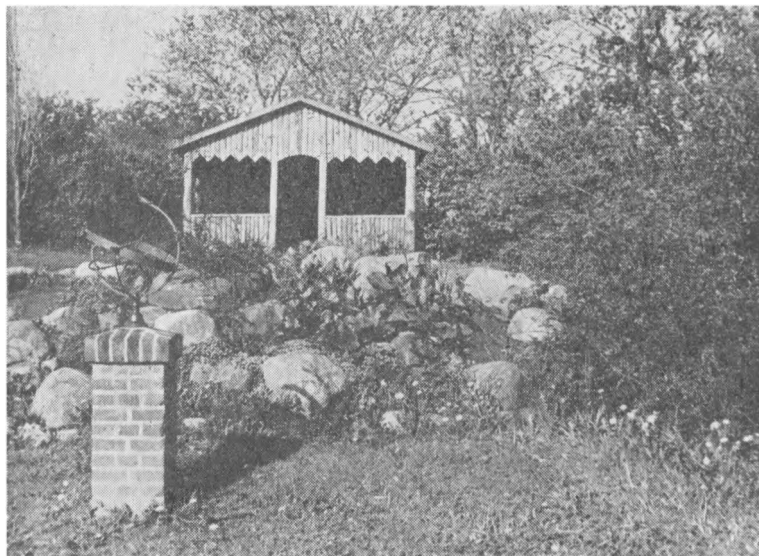
Må jeg lige notere, at der i noterne for årsskriftet 1934 står:
»Til elevunderstøttelser har Farsø sparekasse ydet 200 kr., Ålborg

Spisning

amt 400 kr., elevforeningen 525 kr., dertil kommer så statsunderstøttelsen til godt halvdelen af eleverne.

De økonomiske vilkår, der er blevet efterskolens elever til gode, har svinget meget. Der har været en voksende forståelse fra lovgivningsmagten og de bevilligende myndigheder. Vi fik i 1969 en virkelig god tilskudslov. Den er i år (1970) fulgt op af en ny elevunderstøttelseslov. Det var vist meningen, at der skulle være sparet penge i forhold til sidste år, men det er i hvert fald ikke blevet resultatet for vor skoles vedkommende. 91 af vore elever får fra staten dækket 80 procent af skolepengene, 23 får 30 procent, resten, 20, får 40, 50, 60 eller 70 procent. Det drejer sig i penge om næsten en halv million kroner fra staten i tilskud til elever. Dertil kommer skolens faste tilskud på godt 1 million. Vi har naturligvis måttet gøre noget, som måske ikke passer så godt for en fri skole, idet vi nu hvert år skal indsende vort regnskab til ministeriet, men det finder jeg i sin fulde rigtighed. Det er mange penge, det drejer sig om for staten, vi må også erindre særdeles gode låneforhold for en del af vore lån til nybyggeri. Det var vist simpelthen uansvarligt af staten ikke at forlange disse regnskaber ind til gennemsyn. Vi har fri dispositionsret over pengene. – Til statens bidrag til elever, kommer kommunernes tilskud. Indtil nu har

Havehuset - gave fra sommerholdet 1934

det varieret meget med størrelse spændende fra intet til betaling af restbeløbet. Nu er der i hvert fald i Nordjylland optræk til, at dannelsen af storkommunerne vil medføre en ensartet behandling af eleverne uanset, hvor de kommer fra. Enkelte kommuner er endnu pligtige til at betale en vis del (undervisningen og materiale), fordi de mangler en eller flere af klasserne over det syvende skoleår, men om få år vil sikkert alle storkommuner have deres skolevæsen udbygget, så reglen om pligt kun bliver en teoretisk foreteelse. — I det her skrevne om tilskud vil en og anden af gamle elever sikkert udbryde, at det er gode betingelser, unge af i dag har, jeg måtte selv betale hele opholdet. Det er ganske rigtigt, men der er et par forhold, der skal med i overvejelserne. Nu har kun ganske enkelte af vore elever været ude og tjene, før de kommer på skolen. De kommer direkte fra folkeskolen. Der har ikke været muligheder for at lave en opsparing til et ophold på en efterskole. Dernæst stilles der langt større krav til unge af i dag med hensyn til skolegang, inden en erhvervsuddannelse begynder. I dag er det næsten umuligt at få en uddannelse på grundlag af 7 skoleår. Det er naturligvis også en af grundene til, at vi i disse år på efterskolerne

mærker et enormt behov for efterskoleophold. – Det korte af det lange er, at efterskolerne i udpræget grad er blevet et led i uddannelsens skolebillede, hvilket vi ved efterskolerne naturligvis er glade for, det er altid rart med en vis erkendelse af sit arbejde, men efterskolernes historie forpligter også, så vi bliver et alternativ til folkeskolen.

Da drengeholdet 1934-35 rejser, laves der igen om på skolen. Snedkerværkstedet, der lå langs gymnastiksalen, købes og nedrives. Megen forstyrrende støj blev derved manet væk. I boligen blev der lærer- og elevværelser. En god have var der til huset, og det var en mangelvare ved H. U. Gymnastiksalen udvides igen. Foredragssalen for enden af gymnastiksalen laves, og den gamle foredragssal laves til spisesal og spisestuen bliver til læse- og dagligstue. Frede Sørensen maler på skolen, og så travlt har han, at der ikke bliver tid til at barbære sig! På Stadion bygges havehuset. Det var en gave fra sommerholdet 1934. – Far skriver i sin beretning, at efter de sidste udvidelser er skolen så stor, som han og mor ønsker den. Der kan nok være forbedringer, som vi kan ønske os – det bliver der jo altid – men vi ønsker ikke at få plads til flere. – Ak – ja. Må jeg, for at vi på skolen ikke skal blive beskyldt for at tage for mange elever ind, lige notere, at mor og far havde et hold, der i hvert fald startede med 117 elever. – Sådan kan noget før sagt blive ændret, når udviklingen skrider frem.

Hønselus bygges. Her er nu vej og sportsplads

Her ligger nu Stavn

K L O K K E N

På afslutningsdagen for sommerholdet havde en elev skrevet på tavlen: H. U. ÷ 85 piger = et sørgeligt syn. En ligning, der taler sit eget sprog. Holdet sammen med lærerne gav skolen en stor malmklokke, som blev anbragt ved hovedindgangen. Til denne klokke skrev Charles Hansen følgende digt, som jeg ikke kan bare mig for at tage med, da klokken endnu ringer eleverne ind på mange forskellige tidspunkter. Dog har vi, da arealet, som skolen dækker, er ret stort, måttet installere et elektrisk klokkeanlæg.

Klokke, døbt i ild engang,
støbt af malm fra jordens gruber,
formet nu til klokkeklang,
der forener arbejdsstrang
med en sang fra unge struber,
lad dit slag da hver dag
være skolens åndedrag.

Hævet højt mod himlens tag
skal din dybe stemme runge,
gennem regn og gråvejsdag
gennem solens lyse lag,

altid kalde på de unge.
Kald da klokke, kald med vægt
på den nye, unge slægt.

Kald på lyse, muntre sind,
kald på alvor i det stille,
lad din klang i sol og vind
nynne højtidsstemning ind,
kald på evnen til at ville.
Ilddøbt malm fra jordens gem,
klokke, kald det bedste frem!

Vinteren 1935-36 optages et nyt fag, nemlig maskinskrivning. Det er et ret stort fag på skolen. Det forsvandt fra timeplanen igen for at dukke op igen, da vi går over til at lave den såkaldte liniedeling.

I april 1936 dukker Frede Sørensen op igen. Han maler bl. a. »Prinsessen på ærten«, som jeg før har omtalt.

Sommerskolen 1936 er altså det første pigehold, der fik et 5 mdrs. kursus.

På forsiden af årsskriftet dukker for første gang mottoet: Øjet opladt – hånden øvet. Det står endnu på årsskriftet 1969. Nogle gange har årsskriftet skiftet udseende, men det er ikke mange gange. Vi er måske for traditionsbundne i den retning. Nogle skoler har

Fordøren med klokken

et nyt udseende til deres årsskrift hvert år. Lidt har vi i 1970 povet: ny farve — og nogle ting er taget væk.

HAUBROKREDSE

Ved elevmødet 1937 foreslår far, at der forskellige steder oprettes Haubrokredse. Man holdt enkelte sammenkomster forskellige steder på egnen. Nogle af skolens lærere kom til disse sammenkomster og bidrog på forskellige måder med arrangementet. Kredsene havde en beretning i årsskriftet. I den første fra Hobroegnen fortæller formanden, Kristian Hansen, som nu sidder i skolens repræsentantskab, at der kun vil blive annonceret i »Himmerland«. Ikke af politiske grunde, men af økonomiske. – For en udenforstående kan en sådan vedføjelse måske virke mærkelig, men forklaringen var den, at »Himmerland« støttede nazisterne, og Kristian Hansen ville gøre opmærksom på, at han så sandelig ikke støttede avisens linie, men det var nu en gang det lokale blad.

To dage senere, den 28. oktober, startes H. U. Han-herred. Efter fars forslag ved elevmødet havde han-herredboerne samlet sig og nedsat et arbejdsudvalg. I august blev udvalget erstattet med en bestyrelse, hvori bl. a. den nuværende formand for skolen, Lars Holm, kom til at sidde. Ved den stiftende fest i oktober holdt far tale, og han viste film fra skolen. Far havde nemlig i 1936 købt et filmsapparat af min farbroder, da han var hjemme på besøg fra USA. Herhjemme var det ikke så almindeligt, at man havde smalfilmsapparater på den tid. Vi har altså film fra skolen fra sommeren 1936. Typisk for mor er det, at der i beretningen fra mødet står, at hun hele aftenen sad ved klaveret og sørgede for, at der blev sunget. Sang og håndarbejde var hendes store kærlighed. Hun sang også solo. Folkesangere er den store mode nu, det er in. Mor var faktisk folkesanger. Hun mestrede lutten og sangen til glæde for mange. De timer i sit liv, mor har tilbragt ved klaveret, er ikke få.

Vinterholdet 1936-37 havde fagtegning på timeplanen. Det er det fag, vi i dag kalder teknisk tegning. – Man vil igennem denne beretning om skolens liv og virke kunne lægge mærke til, at selvom vi i 1970 synes, at vi har en moderne undervisning, er der ikke ret mange ting i vor timeplan, der er nyt. Det har på et eller andet tidspunkt været prøvet før.

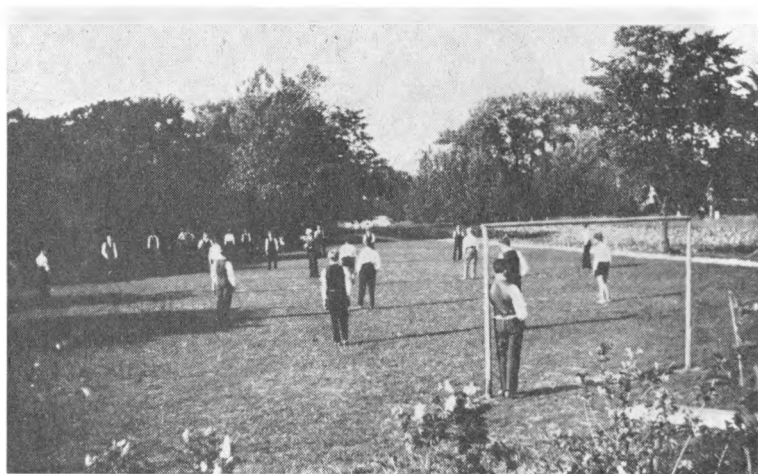
Vinteren var hård. Det stormede og sneede. Himmel og jord stod i et. Snedriverne var kæmpestore. Det resulterede ofte i, at lyset var

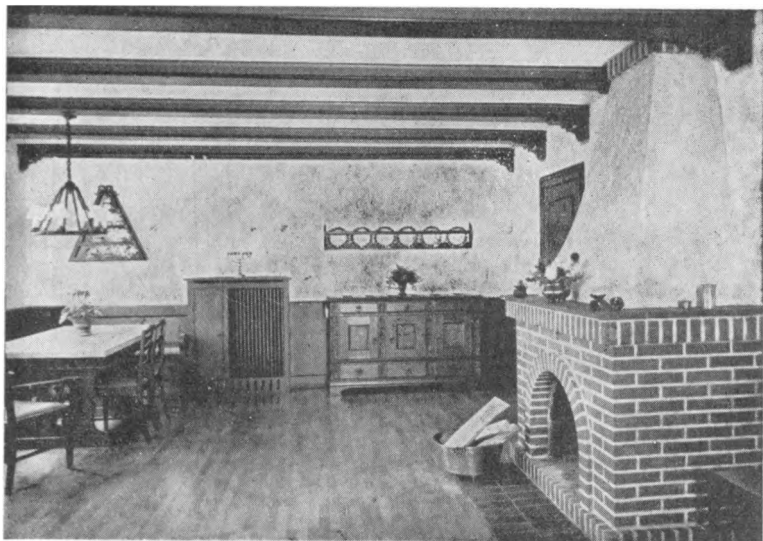

Selvom værelserne havde lidt med rumindhold, kunne der være mennesker i rummene

borte. Med det forsvandt også mulighederne for vand. Der blev holdt skole ved blafrende tællelys. Om aftenen samledes man i dagligstuen til kaminilden og sang og fortællinger.

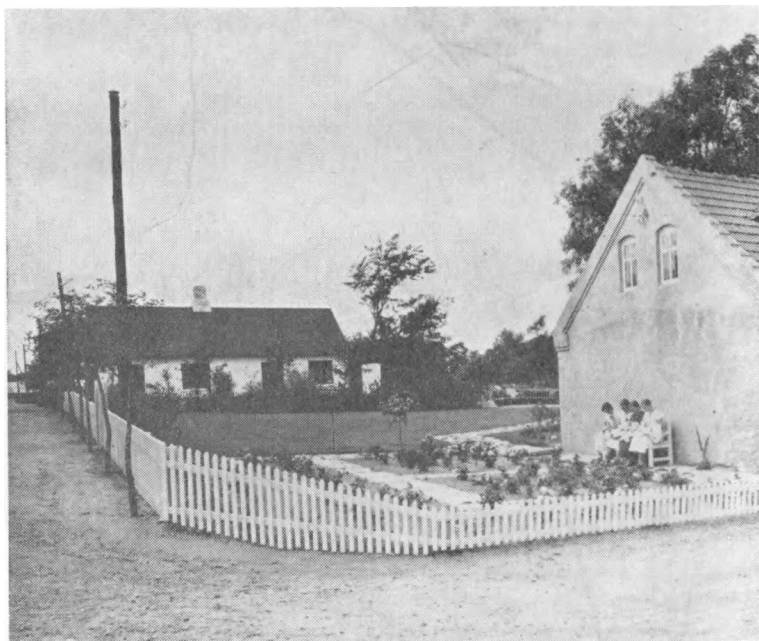
Elevmedehåndbold

Spisestuen på Stavn

Strygekælder. Der må lægges kræfter i

Huset, som måtte vige for Stavn

Den vinter starter også en tradition, nemlig Ålborgturene. Man tog på virksomhedsbesøg for at lære industriarbejdernes vilkår, altså en form for erhvervsvejledning.

STAVN

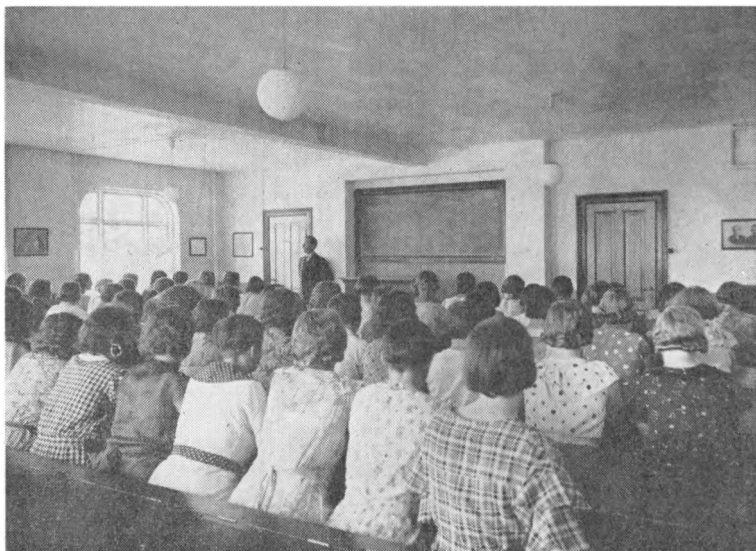
Sommeren 1937 skulle Stavn bygges. Mens det stod på, flyttede familien Bidstrup i et værelse på Rosengården. Forstanderboligen skulle nemlig omdannes til elevværelser, vaskerum og et værelse til en lærer. Man kunne næsten ikke tænke sig, at der skulle bo elever, hvor der ikke var en lærer. Det var vel dels for at holde styr på gemytterne, men det var også for, at de pågældende lærere kunne få en nærmere kontakt med eleverne, så eleverne altid havde en at komme til. Det var gerne de unge ugifte lærere, der boede på gangene. Dette er i den moderne efterskole helt ændret. Den forlæn-

gede kursustid har bevirket, at samværet mellem lærere og elever bliver tilgodeset i rigeligt mål, og vi prøver at bygge roen op på tilid til vore elever. At det svigter af og til, må erkendes, men det skete vel også, da der var direkte opsyn på gangene.. I år 1970 har vi slet ingen lærer boende på skolen blandt eleverne.

Et lille hus måtte vige pladsen for den nye forstanderbolig. Mor var sammen med håndværkerne selv arkitekt. Byggesummen oversteg ikke 30.000 kroner! Der blev et dejligt hus ud af det. Der er nok senere lavet noget om på det indre, men spisestuen, hvor lærerstaben hver dag samles til kaffe og rådslagning, vil enhver gammel elev kunne genkende. Der er så at sige intet ændret. I kælderen på Stavn indrettedes vaskeri og skolekøkken for henkogning, så skolekøkkenholdet 1938 kunne deles i to hold. Det betød igen, at der skulle være to husholdningslærerinder. Det lyder måske skørt, men muligheden af, at Stavn ad åre skal rives med for at tilgodese den videre byggeudvikling, kan komme til at foreligge. Stavn indeholder meget for tiden. Forstanderfamilien bor der, skolens kontor med to sekretærer er der, køkkenpigerne bor der, gæsteværelset bruges som sygeværelse, når en syg elev skal isoleres af frygt for smittefare, eller den syge trænger til ro. Der er stadig vaskeri, selvom to moderne vaskemaskiner har erstattet tidligere tiders slid og slæb. Det

En gammel udsigt

Foredragssal ved gymnastiksal. Nu dagligstue

var i øvrigt mor selv, der ledede storvasken. Der er strygekælder, der er tørrerum, og der er vævestue. Huset Stavn har således mange formål.

Ved indvielsen blev gulvtæppet, som mor i 10 år havde syet på med umådelig mange korssting, taget i brug. Den 14-årige violinist Sigvald Michelsen tryllede med sin violin. Det var en festdag for mor og far.

I 1937 begyndes der også på en vævestue. En lærerinde ansættes for at undervise, men det var ikke for skolens elever. Det var en afdeling for sig. Produkterne, der kom fra vævestuen blev solgt eller indgik i skolens beholdning. F. eks. blev der efterhånden vævet duge til alle borde i salen, så den kunne se festlig ud. Nogle af disse duge bruger vi endnu.

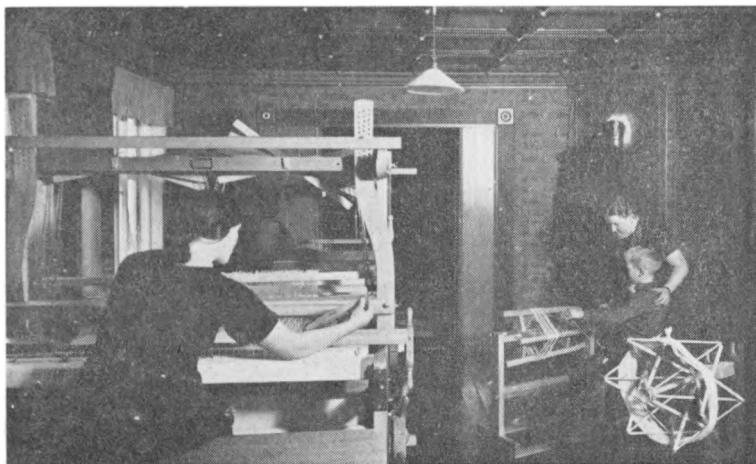
Samme år skænker Marta og Per Andersen skolen det smukke gamle skab, der nu står i den blå skolestue. Før stod det i dagligstuen.

Årsskriftet 1938 fortæller, at kredsen i Han-herred har været særdeles aktiv. Man har holdt fire arrangementer, og så måtte man endda aflyse et møde p. gr. a. snevej. Agnete Germansen skulle de-

Der gives plads for Stavn

monstrere juleknas, og Søndergård skulle spille til folkedans. – I Hobrokredsen holdt man to møder det år. – Elevforeningen betalte rejseudgifterne, mens aktørerne kun ventede at få en god behandling! De økonomiske problemer for kredsene var at betale annoncerne. Det fik man dækket ind ved at tage lidt ekstra for kaffen.

Vævestuen i Rosengården

Konserveringskælder Stavn. Nu vævestue

Jeg har lyst til lige at notere, at man i årsskriftet kan læse resultatet for vinterens valg. Det kan man gøre i næsten alle årsskrifterne. Men for første gang har nationalsocialisterne fået en mand valgt. Denne mand måtte under besættelsen flygte til Sverige, da hans illegale gruppe blev trævlet op af tyskerne, og han slap mirakuløs fra dømsfældelse!

I sommeren 1938 laves brandstigen fra 2. sal. Den, der, da vi havde bygget den nye spisesal, i nogle år hang så mærkelig nytteløs hen, da udhusene var revet ned. Stigen var i øvrigt anbragt meget strategisk, da den gik lige forbi lærerværelset på 1. sal!

I Dollerup etablerer en nystartet forening en sommerlejr for bagårdskøbenhavnere. Der blev bygget en barak til dem, og der blev foretaget en brøndboring, da sundhedsmyndighederne ikke ville godkende det sundhedsfarlige vand, vi andre havde drukket i årevis. De børn nød virkelig Dollerup. Det var en fryd at se, hvordan de trivedes ved Limfjorden. Gode og offervillige mennesker i Vesthimmerland betalte børnenes ophold.

Kommunen asfalterer vejen forbi skolen. Til stor fortrydelse for mange blev vejen til hjemmebageriet ikke asfalteret. Det kunne man synes var rigtigere, da det var den mest benyttede vej af eleverne. Det kan oplyses i den forbindelse, at den vej var og er en privat vej.

Kamilahuset bygges

Sommerholdet 1938 giver skolen en flagallé på 9 flagstænger. Disse bruges endnu, når vi har fest.

Stenaldersamlingen, som vi med skam må melde ikke er helt til-

For moden med det lange hår

gængelig lige i tiden, den befinder sig i kælderen på Stavn, ordnes af lærer Sigvardsen fra Strandby.

I årsskriftet for 1939 har far en artikel under overskriften: Hvorfor holder vi ungdomsskole. En sætning vil jeg gerne ha' med: »Det er skolens inderligste ønske at arbejde sådan, at vore elever ikke alene bliver dygtiggjort og får lyst til deres fremtidige gerning, men at de også må blive indstillet over for livsværdierne, således de kan få hjælp og lyst til at leve et rigt menneskeliv.« Det er et citat fra skoleplanen.

Kredsene på Hobro-egnen og i Han-herred er besværliggjort i deres arrangementer p.g.r.a. mund- og klovsyge. Spærreregler forhindrer mødevirksomhed.

Vinteren 1938-39 er streng. Kort før jul er der snedriver så høje som hustage. Biler og tog kan ikke køre. Forældre ringer nervøst, om de kan regne med at få deres børn hjem til juleaften. Det lykkes for alle. Nytårsfesten var man lige ved at aflyse, men der kom trods forholdene alligevel 300. Gid der kom så mange nu!

KAMILAHUSET

I april 1939 flyttes Kamilahuset til stadion. Forhistorien er følgende. Tæt ved stranden ved Ertebølle lå huset. Faldefærdigt var det.

Vartov anvendes til kjolesyning

Palmesøndag er vi på tur kommet til Ertebølle. Tilfældigt kommer far i snak med ejeren af huset. Han fortæller, at huset skal rives ned, og de brugbare dele skal anvendes til et hønsehus. Far beklagede det, men huset lå på lejet jord, og ejeren ville bruge jorden til andet formål, så huset skulle væk. Far købte huset på stedet. Det blev så sten for sten flyttet til Haubro af en snedker og vor faste murer i de måneder, hvor der ikke var elever. Et stort arbejde var det, men snart stod huset der, og karetmager Svendsen, Haubro, gjorde en kæmpeindsats for at samle tingene sammen, så huset kunne blive et museum, der viste et hus' indretning 100 år tilbage. Bl. a. var der et billede, hvor Tordenkalven besøgte de to gamle mennesker, der havde bygget huset. Stenene til husets bygning havde konen båret op fra stranden i sit forklæde. Det fortælles også, at den berygtede Jens Langkniv af og til kom i huset. – Da tyskerne under krigen benyttede huset som vagtbygning, ødelagde de desværre en hel del ting, bl. a. fik det føromtalt billede af Tordenkalven et bajonetstik gennem sig, så det ikke kunne vise noget mere. I huset er der endnu flere gode ting. Den første såmaskine, der blev brugt i Himmerland, en hest, man brugte til gymnastiske øvelser i 1880'erne, da gymnastik- og skyttebevægelsen blomstrede frem.

Sommerens store oplevelse var vel, da kronprinsparret, det nuværende kongepar, skulle modtage gaven fra hele landet, jagtgården i Trend. Vejrguderne var ikke med arrangementet. Det øsede spande ned, altså rigtig dansk sommervejr. Pigerne stod i hvide dragter med egeløv i hænderne og dannede espalier, da de kongelige ankom. Jeg citerer fra Løgstør Avis: Kronprinsessens blik hvilede længe og beundrende på 90 unge piger fra Himmerlands ungdomsskole i hvide kjoler, nedover hvilken væden drev. De stod med egeløv i de løftede hænder og holdt tappert stand trods styrtregnen. Gang på gang sagde kronprinsessen til sine ledsagere: Hvor er det synd for de unge piger.

KRIGSARENE

I slutningen af sommerskolen udbryder den 2. verdenskrig. Det prægede naturligvis den sidste måned. Ved efterårsmødet var der ved skolen kun parkeret tre biler, mens der holdt ca. 400 cykler. De fem lange år var begyndt med deres skæren ned for forbrug og meget andet.

Far slutter årets gang sådan:

I disse trange dage er det en stor trøst at vide, at vor egen lykke ikke er afhængig af de store begivenheder ude i verden. Lykken afhænger af den lille verden inde i os selv – og af, hvad vi yder.

Lykken, troen, modet og kraften afhænger af, om vi tillidsfuldt kan sige:

Vi føler, at hvordan det går,
hvad verden gør og lader,
så gav os Gud dog børnekår,
så er dog Gud vor fader.

– Lidet anede man, hvad Danmark skulle gå ind til de næste fem år.

Årsskrifterne fra de fem besættelsesår er naturligvis meget præget af forholdene i landet. Der var ting, som man ikke kunne skrive i dem, selvom der var en brændende lyst til at gøre det. At nogle problemer hurtigt satte ind kan læses i skriftet for 1940. Her har Hedvig Andreassen en artikel: Hvordan kan vi i rationeringstider indskrænke og erstatte forbruget af visse varer? – Heri gives der råd om, hvordan man kan spare på visse ting. Nogle eksempler viser, hvordan det allerede var det første besættelsesår.

Hvis det kniber at få brødet til at slå til, foreslås, at man spiser kartofler, da de er både sunde og nærende.

Rugbrødet køber man hos bageren, men finbrødet bør man selv bage og drøje melet med udblødte havregryn. Af skorper og gammelt brød laves skorpebrød. Stumperne blødes op i kærnemælk, køres gennem kødmaskine, æltes op med gær og mel, hæves og bages i ca. 2 timer.

Der gøres opmærksom på, at brødet er drøjest, når det ikke spises helt friskbagt.

I fedtknappe tider bør man tænke på at få fedt kød og fed fisk, sådan man alligevel er sikker på at få tilstrækkeligt også af dette næringsstof.

Atter en hård vinter, 1939-40. Mange ubehageligheder gav det. Frosne vandrør og radiatorer, afbrydelse af telefon, vand og lys, men man indrettede sig. Skolen begyndte kl. 6,30, og man gik i seng med hønsene kl. 20,30.

9. april 1940. – Var det muligt at starte sommerskolen under de usikre forhold? Alle indmeldte elever kom 3. maj. En fader skrev: Vi forældre kan ikke beskytte vore børn mod bomberegner. Vi kan kun lægge det hele i Guds hånd, og han kan lige så godt beskytte vore piger i Haubro, som når de opholder sig i deres hjem.

*H. U. parat til at
modtage gæster*

Hegnsgården købes. Den ligger ca. 2 km fra Haubro ud ad Løgstørvej. Det var bl. a. problemerne med at skaffe fødevarer, der afgjorde købet. Bestyrer blev Oskar Hansen, vor nuværende pedel, så han har gjort en lang tjeneste for H. U.

Efterårsmødet samlede mange mennesker. Man trængte til at komme sammen og høre. De folkelige møder får et opsving sammen med mange andre folkelige aktiviteter i besættelsesårene. Der kom de to dage ca. 1000 mennesker. – Far fortsatte sine foredragsture. Nu skulle det foregå pr. cykel. Timevis stred han sig frem. Efterhånden på dårlige dæk. Ofte punktering. Han kunne præstere over middag at cykle til Horsenseggen for om aftenen at holde foredrag, cykle hjem om natten for at tage morgentimen på skolen.

Rationeringen gav spekulationer. Sammenlagt havde man kort til

køb af 5 rugbrød om dagen. Der skulle bruges 10. Hvedemel kort til 6 kg, heraf gik de 3 kg til sovs til middag og aftensmad. Men mange mennesker hjalp med rationeringskort, og eleverne var ikke kræsne. Mange nye retter så dagens lys. Rødbedebof, selleriboef o.s.v.

1940-41 igen en polarvinter. Den hårdeste i 100 år. Og det var svært at skaffe brændsel. Elevværelserne kobles fra varmeanlægget. Det kunne være svært at rive dynen løs fra lagnet. De var nemlig ofte frosset sammen.

Claus Eskildsen taler i to timer. Man kunne høre en knappenål falde til jorden.

Sommerskolen 1941. Skolen har for første gang et trecifret antal elever, 100. En far, der før kom i selvejerbil, må tage tog til Års, låne en cykel, og med datteren på bagagebæreren cykle til H. U.

H. U.-kredsene ligger stille.

1941-42 igen rigtig vinter. Til kusinefesten er vejret så tosset, at mange af de indbudte piger ikke kan komme. Til glæde for nogle, til ærgrelse for andre. Disse fætter- eller kusineaftener er der sikkert mange, der mindes. De kunne give en masse arbejde. Fantasien med udsmykningen fik frit spil. Der er snart ikke den form for at lave salen om til et eller andet, der ikke er brugt. Man var pyntet og højtidelig i starten af aftenen, men efter det obligate skuespil, og når Poulsens orkester spillede op, og man havde overstået marchen og den første pligtdans, åndede man lettet op, og aftenen føltes for kort.

Da der er afslutning for sommerskolen 1942, møder en københavnsk forretningsmand nogle af de bortdragende piger. Han undrer sig såre over alle de tårer, der udgydes: »Hvad er dog dette for noget. Hjemme i København er det almindeligt, at man jubler, når man er færdig med sin skole, og her græder man.« Denne vanden høns på afslutningsdagen fortæller vel med al tydelighed en af de gode sider ved efterskolen. De langt større muligheder for et godt kammeratskab. Mange af ens hjerteveninder har man holdt forbindelsen vedlige med siden opholdet på skolen. Jeg husker ved en afslutning, at Nordjyllands radio var ude for at tage nogle optagelser. Reporteren var forfærdet og måske lidt gal over, at han ikke kunne få pigerne til at sige noget for bare græderi.

Foråret 1943 købes smedien, som lå over for skolen på den anden side af vejen. Den lå naturligt for skolen, selvom det naturligvis er en gene, at offentlig vej skal passeres, når man skal til den. Der bliver skolekøkken i kælderen. Det betyder, at det tidligere skolekøkken nu hele året kan blive dagligstue. Huset fik navnet Nørreris.

Ved sommerskolen 1943 ændres der lidt på timeplanen. Der havde været 6 forskellige ugeplaner, nu bliver det ens for hver uge. – Materiale manglen begynder at spille ind i de praktiske fag, men med opfindsomhed lykkes det at få det hele til at skride.

Ved elevmødet 1939 var der parkeret 123 biler, ved elevmødet 1943 ingen biler, men 700 cykler.

Op mod fætterfesten forsvandt det mistænkeligt med aviser fra dagligstuen. De blev brugt til at sætte krøllerne med. Toilettepapir, som også var rationeret, kunne også bruges. Ja, unge piger af 1970 har det lettere med de midler, der nu om stunder findes til forskønnelse af den kvindelige ynde. Festen fandt sted den 28. august, altså dagen før det store brud med det tyske herredømme. På grund af forbud mod at bruge telefon og postvæsen gav det lidt uro hos pigerne, indtil de kunne få noget at vide om begivenhederne hjemme hos far og mor.

I 1944 kommer så skæbneåret for H. U. Længe havde man undgået, at skolen blev et indkvarteringssted for den tyske værnemagt.

Den 31. januar mødte en tysk officer op for at beslaglægge skolen. Far forsøgte at undgå det, men der var ingen vej udenom. En trukket pistol fortalte, at der ikke var noget at diskutere om. 12 timer blev der givet til at rømme skolen. Eleverne måtte sendes hjem. Der blev travlhed for at redde så mange ting som muligt i

Nørre-Is med smedien og storkereden

sikkerhed af skolens bohøve. Eleverne drog af sted med deres ufærdige sløjdting på deres cykler. I stedet flyttede 220 tyske soldater ind. Ungdommens hvide borg skulle bruges til andet formål.

Men hvordan med sommerskolen 1944? Det var givet, at den tyske brug af skolen ville blive af længere varighed. Mange muligheder blev undersøgt, og efter mange forhandlinger lykkedes det at leje herregården Tårupgård ved Viborg. Denne tilhørte staten. Børneforsorgen brugte den, før krigen havde den været et sted, hvor arbejdsløse kunne få hjælp til efteruddannelse, men der var arbejde nok under krigen, derfor havde børneforsorgen fået gården. Ved at tilbyde børneforsorgen sommerhuset i Dollerup gik det. En del elever blev udmeldt, da forældrene ikke turde sende deres piger så langt fra hjemmet under de usikre forhold, der rådede i landet. Sidst i april måned afgik lastbiler med de nødvendige ting. Tyskerne havde ikke Nørreris. Her blev »moster Anna«, som i mange år var en slags hjælpemor for os børn, installeret. Hun skulle så prøve at holde sammen på stumperne.

Elevmødet 1944 måtte naturligvis holdes på Tårupgård. En del brugte at slå sig sammen til at leje en gengasdreven lastbil til transporten. Godkendt til kreaturtransport stod der ofte på lastbilerne!

Sommerudflugten det år gik til Haubro, så pigerne kunne se, hvor de skulle have været på skole.

Da vinterholdet 1944-45 skal begynde deres skoleophold, har tyskerne forladt skolen, og H. U. kan igen bruges efter sit formål. Der måtte naturligvis en hel række reparationer til, før skolen kunne tages i brug, for tyskerne havde ikke været sarte over for skolen. Opgangen til 1. sal bliver ved den lejlighed lavet dobbelt. Det var dog lige ved at kikse, da der sidst i oktober igen kom et hold tyskere, som skulle bruge skolen, men ved forhandling med dem deltes man om skolen, så begge parter kunne være der.

Nytårsfesten kunne ikke holdes, da der var forbud mod dansefester. Til tider var det i de dage forbudt udendørs at forsamles over fem mennesker.

Vinterholdet 1944-45 fik også lov at opleve en streng vinter. Den 20. januar lå der sne i hushøjde. Der kom ingen post i fem dage. Havde snekasterne endelig fået togene gravet fri, så sprængte sabotører banelinien, så der alligevel ikke kom noget tog igennem. Eleverne måtte blive på skolen om søndagen.

Det gik altså med at gennemføre vinterskolen, men hvordan med sommerskolen. Var det ikke en tænkelig sag at have skole med så

Flygtning

mange piger, når gymnastiksalen var fyldt med tyske soldater. Man vidste, hvor det bar hen, men hvornår måtte eller ville tyskerne give op for den overmagt, de var stillet overfor? Beslutningen blev taget. Man ville begynde 3. maj. Et brev blev sendt ud til forældrene, hvori tingenes tilstand blev fremlagt, og alle indmeldte elever mødte om eftermiddagen den 3. maj. Og der var ingen tyskere. De var alle rejst om formiddagen.

B E F R I E L S E N

4. maj. En uforglemmelig aften for dem, der oplevede den. Ingen unge af i dag kan fatte det, og det kan vi ikke forlange. Ubeskrivelig glæde og lettelse og tak. — Mor var syg den dag. Hun havde fået radioen med i soveværelset, så hun kunne følge med i beretningerne, efterhånden som de indløb. Hun hørte naturligvis den engelske radio, da budskabet om tyskernes kapitulation kom, og hun gav nogle råb fra sig, så vi troede, at hun var blevet dårligere, men det var kun glæde, hun kunne fortælle om.

Far styrtede på skolen og afbrød en oplæsningsstime for at fortælle de gode nyheder. — Spontant gik hele flokken med dannebrog i spidsen ned gennem gaden i Haubro syngende de danske nationalsange, som vi var kommet til at sætte pris på de fem lange år. Lys blev tændt i Haubrohjemmene. Man viste ærbødighed for dannebrog ved at stå stille, når det kom forbi. Ankommet til skolen igen, samledes lærerne i mors og fars soveværelse for

Flygtninge ankommer 5. maj 1945

at drikke kaffe. Det var bønner, der havde været gemt til den anledning i flere år i et henkogningsglas. Kraften var ganske vist gået af bønnerne, men det var kaffe og ikke ristet rug. Med posten samme dag var der kommet en regning fra tyskerne på ødelagte ting, mens skolen havde stået tom i perioden, mens skolen var på Tårupgård. Det var uvedkommende, der havde trængt ind og forårsaget ødelæggelserne, men regningen kunne nu med sindsro lægges væk uden at blive betalt. Der var også indbefattet ødelæggelse af ting, som elever havde ødelagt ved at bære dem op på gymnastikloftet.

Den engelske nationalsang blev lært, så man kunne synge den for de englændere, der naturligvis ville komme til Haubro. Men man regnede fejl. I stedet kom der 150 tyske flytninge. Det var mange til en by som Haubro. Det var da også det kontingent, som Farsø skulle have haft, men ved en fejltagelse blev der byttet om på antallet. Det var et sørgeligt syn at se disse flygtninge. Måske ufor skyldte var de blevet jaget fra hjemmet og kastet ind i krigens malstrøm. Man følte tydeligt, at krig er grim. Det går ikke blot ud over dem, der forvolder krigen, men alle mennesker i flæng. Ingen kan vide sig sikker. Flygtningene blev bl. a. anbragt i Haubros forsamlingshus, den såkaldte Stærekasse. Den kommende tid

blev byens skarnkasser hjemsogt af mennesker, der søgte efter lidt at spise.

Dagen var ellers begyndt festligt. Kl. 8 stod alle fra skolen og spejderne foran skolen for at høre, at kirkeklokken skulle begynde på den times glædesringning, som var blevet påbudt.

Efter nogle dages festrus kunne hverdagen igen begynde med arbejdet.

Da pigerne var rejst blev der foretaget en del forbedringer. Hele kloaksystemet måtte omlægges. Der blev lavet en gang med toiletter og bad langs gymnastiksalen. Sløjdsalen indrettes i smedien. Den gamle sløjdsal på 1. sal, bliver fast skolestue og værelse. Det var ved denne lejlighed, at skolestuen kom til at hedde Vartov.

Hegngården er solgt og Gamborg, der ligger tættere ved skolen er forpagtet. Oskar byggede sin egen gård lige op ad Hegnsgården.

Ved åbningsmødet 3. og 4. november 1945 afholder man en stor fest i anledning af skolens 25 års jubilæum. Stillingen for efterskolen bliver i en række taler gjort op og da især H. U.s.

Ved elevmødet 1945 blev der foretaget en indsamling til en frihedssten. Der indkom ca. 500 kr. Christian Andersen fra Års vælges til at udføre det kunstneriske arbejde, og der valgte man godt. Stenen kom fra Vindblæs. Christian Andersen har virkelig for-

Sløjdsal i den gamle smedie

Frihedsstenen transporteres

Gamborg

mået at udnytte spillet i stenen. Sommeren 1946 kan stenen afsløres på Stadion ved elevmødet.

I 1946 etableres en H. U. kreds på Horsenseggen. Det er den mangeårige lærerinde Gerda Børsting, som var blevet gift Enemærke, der tog initiativet.

Bollet købes. Det er nabogården til den forpagtede Gamborg. Bestyrelsen får noget at se til, da begge gårde skal drives sammen.

Marta og Per Andersen skænker skolen hoveddøren. Chr. Andersen må igen i gang for skolen. Den er færdig ved nytårstide.

KRISTIAN BERTELSEN

I 1947 flyttes mindestenen for Kristian Bertelsen på Stadion. Samtidig overdrager komiteen for mindelunden Højbakken-arealet til skolen. Et lokalt historisk sted. Mange store folkemøder er blevet afholdt i »Gryden«. En genforeningssten står endnu deroppe.

I årsskriftet fra 1946 findes en artikel skrevet af Niels Nielsen, Jelstrup, mangeårig formand for legatbestyrelsen, om Kristian Bertelsen. Det vil være naturligt i denne kæde af mange forskellige ting også at fortælle lidt om ham, når hans mindesten står på skolen. Enkelte ting er berørt i starten af nærværende skrift.

Haubro sangkor over på Stavn

Kristian Bertelsen var sognekonge i Haubro. Alle kunne komme til ham for at søge råd og hjælp. Han var meget religiøs. Som soldat var han altid, når tjenesten kunne forenes med det, i kirke. Han var modstander af måden, de unge holdt fester på, og for at få en at snakke med tog han op til skolelæreren i Haubro, Anders Thomsen, der senere i mange år var folketingsmand eller landstingsmand. I 7 år formand for folketinget. En sten er rejst for ham i lystanlægget i Års. De bliver enige om at stifte »Haubros folkelige forening«. Man skulle bygge et forsamlingshus, hvor der skulle være dans, oplæsning og gymnastik. Kortspil og spiritus skulle være forbudt. Planerne blev realiseret. 1886 kunne man indvie forsamlingshuset, den før omtalte Stærekasse. Nu er et mere tilsvarende hus, Fritidsvirke, som tidligere nævnt bygget.

Da andelsforeningerne begynder at skyde frem, bliver han formand i dem alle. Han er også sognerådsformand i mange år.

Han og en broder tumlede med planer for at lave en højskole på gården, som Kristian Bertelsen ejede. Nr. Haubrogård. Men i 80'erne var der også landbrugskriser, så det blev til tankerne.

Han var medlem af frimenigheden, men ofte gik han i sognekirken. Da han dør, bliver der samlet ind til mindestenen, som nu står på Stadion.

At han blev savnet, kan måske bedst beskrives ved at fortælle,

Bollet

at den ellers så beslutsomme Anton Sørensen kunne sige i forbindelse med oprettelsen af H. U.: Havde endda Kristian Bertelsen levet, ham kunne jeg altid gå til og få gode råd, når der var noget, jeg ikke selv kunne klare.

LØST OG FAST

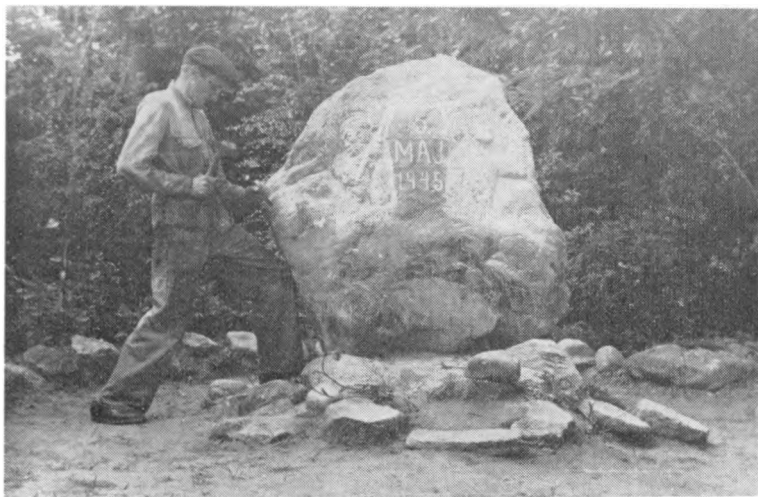
Vinteren 1947-48 må der skæres ned på antallet af sløjdtimer. Det er galt med at skaffe materialer endnu. Det er eftervirkningerne fra krigen, der spiller ind.

Den vinter starter Haubo Sangkor. Gunnar Kraglund var blevet lærer, og han formåede at samle et stort kor. Koret har eksisteret siden, og vi har ved mange lejligheder stor fornøjelse og hjælp ved og af det. Koret holder stadig deres træning på skolen. Mor var med til starten og formand i en del år.

Sommeren 1948 indføres de små bogstaver sammen med de nye retskrivningsregler. Det gav ekstraarbejde. Om det var derfor, at man indførte hjemmesøndag en gang om måneden, ved jeg ikke. Skikken blev jo altid senere fulgt og var iøvrigt blevet brugt før.

Haubros kloaksystem bliver fornyet.

Der vedtages en ny tilskudslov, hvorefter det bestemmes, at

Christian Andersen, arbejder på frihedsstenen

Frihedsstenen er færdig

Frihedsstenen afsløres

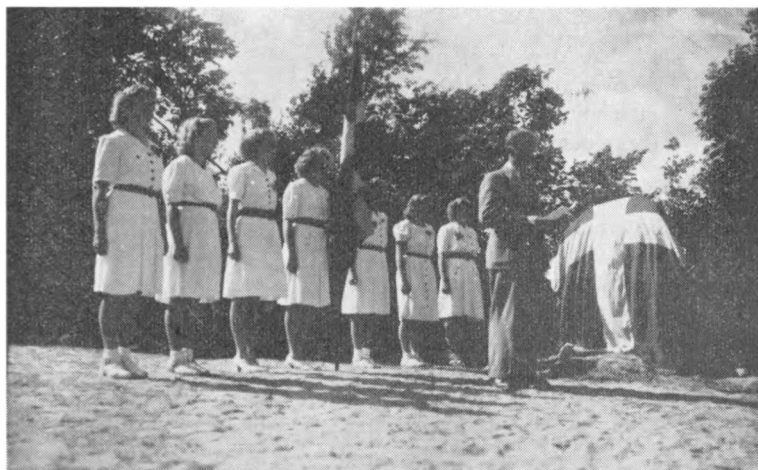
statstilskud skal stå i forhold til elevbetalingen, der er godkendt af ministeriet. Det betyder forøget tilskud til eleverne.

I 1949 dør skolens første forstander Janus Worm. Der er tidligere i dette skrift skrevet herom.

1948-49. Sløjdtimerne sættes igen op i antal. 2 timer om ugen bliver til 5 timer om ugen. Der satses meget på ben- og hornarbejde.

Sidste søndag før jul holdes for første gang »julerier«. En skik, der endnu vedvarer. Man laver små ting, som man kan tage med hjem til julen i hjemmet. For manges vedkommende er det første gang, man kommer som gæst, en kær gæst til en juleaften. Det har varieret meget med, hvad man har lavet, dekorationer, pedigrørarbejder, uroer, juletræslynt, julebukke, julekort o. s. v.

Efter jul kommer en norsk rejselektor. Det er andet år, skolen modtager en sådan, og det har siden været brugt. Vi får på skolen som medlem af foreningen Norden tilbudt forskellige folk, som vi kan få på besøg. Vi kan få fra alle de nordiske lande. Grunden

Klar til afsløring. Frihedsstenen

til, at vi altid vælger en nordmand, er den naturlige, at vore elever rejser går til Norge. Så kan eleverne indstille sig på sproget. Vi synes, at det er meget værdifuldt med disse besøg.

I oktober måned holdes De frie Ungdoms- og efterskolels årsmøde på H. U. Mødet varede tre dage. Der var bl. a. underholdning, hvor Haubro sangkor sammen med andre opførte Elverskud. Der var ca. 100 medvirkende. Disse årsmøder har indtil de sidste år været afholdt rundt på forskellige skoler. Vi har ikke en arbejdsgiverforening og en fagforening. Man snakker sig til rette under samme forening. Det er meget værdifuldt for os i arbejdet at komme ud og se andre skoler, høre om andre måder at drive skole på o. s. v. Desværre er vore årsmøder nu så store, at ingen skole kan huse dem længere. Derfor afholdes de nu på Nyborg Strand.

Ved elevmødet 1949 trækker formanden Niels P. Nielsen sig tilbage. I hans sted vælges hans søn Lundgård Nielsen, som siden har været formand.

Oktober 1950 afholdes det sidste »Haubrokursus« i gymnastik. Det flyttes til den nye skole ved Viborg. Nærmere omtale af disse kurser findes andet sted.

I årsskriftet for 1951 finder jeg et lille digt af Åse Petersen, nu Johansen, som jeg slet ikke kan bare mig for at tage frem og lader genoptrykke. Det er stadion, der har inspireret hende.

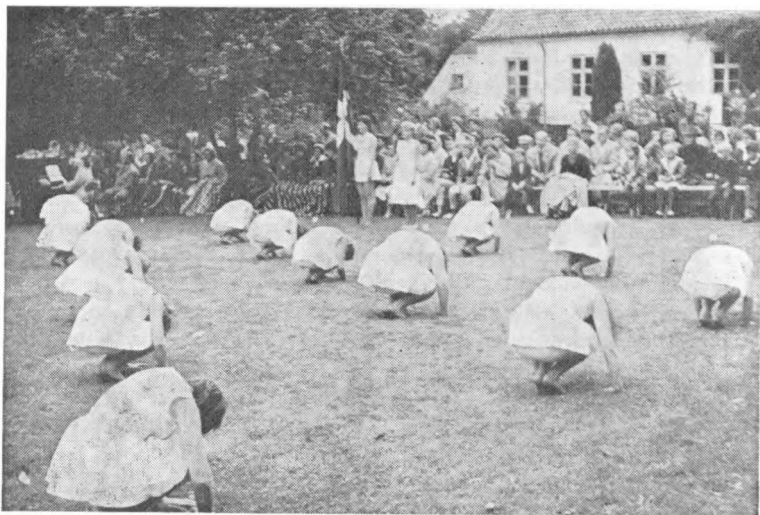
EFTERAR

Bladene drysler på plænen
og over vor frihedssten,
men solens stråler utrættet,
forylder hver hybengren.

Det er som Kamillahuset
lever som aldrig før,
man venter næsten, at nogen
skal komme ud af dets dør.

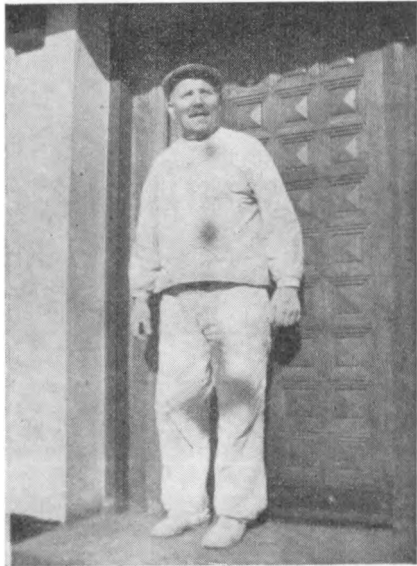
Nu er her stille på pladsen;
men lytter man rigtigt engang
anes i luften klangen
af hundrede pigers sang.

Den 26. april 1951 holder mor og far sølvbryllup under private former på Tåsinge. De havde ønsket at lade dagen gå upåagtet hen. Men da de vender hjem, var stuen på Stavn et blomsterhav. Den ting, der glædede mor og far mest, var gaven fra de gamle elever.

Gymnastikopvisning ved Bramslev

Elevforeningen havde iværksat en indsamling, og der kom mange penge. Det var egentlig meningen, at pengene skulle være brugt til en rejse til USA, men det blev i første omgang ikke til noget. De faldt nemlig for et gammelt smukt maleri, der kom til at hænge på væggen i hallen på Stavn. Det er nu hos min broder i Storevorde

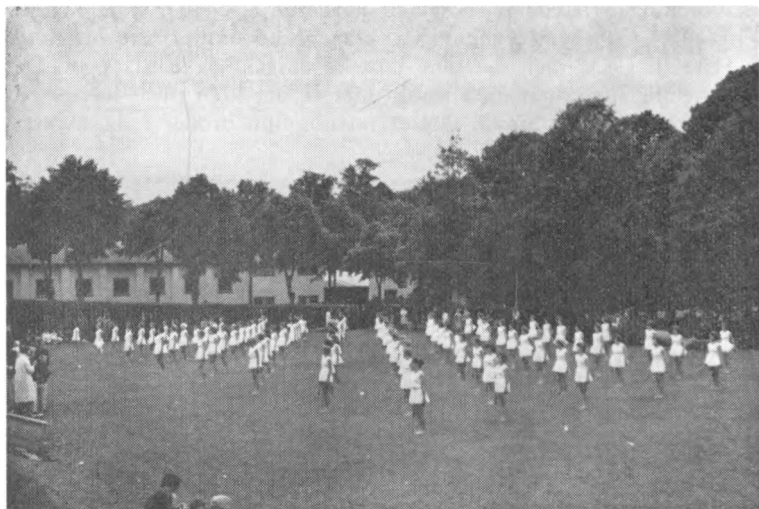

Murer Juul. Fast mand i mange år i april og oktober. Her foran døren, som skolen fik af Marta og Per Andersen.

på præstegården der. Billedet hører godt hjemme i en præstegård. Ved elevmødet var der stor hyldelse til min mor og far.

På sommerskolen 1951 begynder man med særfagene. Der kunne vælges mellem boliglære, botanik, engelsk og sang. Dette udvikler sig siden til de fritvalgte fag, som vi nu kører med på skolen.

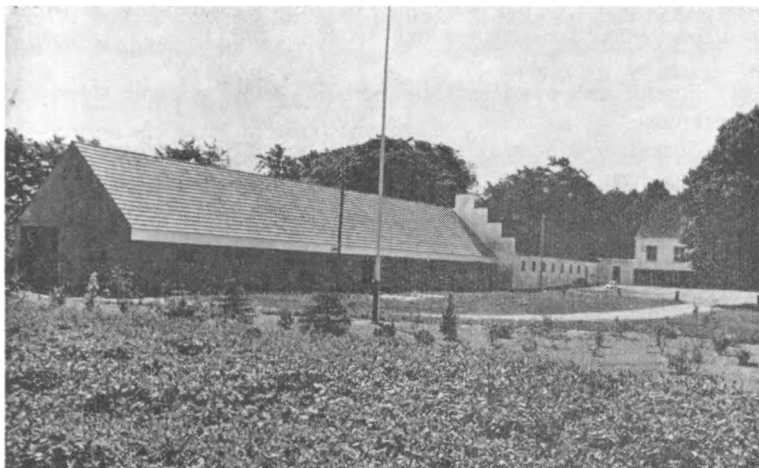
Bramslevgård ved Mariager fjord købes, og senere sælges Bollet. En del af holdene fik lov at opleve Bramslevgård. Jeg skriver opleve. Naturen er aldeles dejlig. Det var også den, mor og far faldt for. En del vinterelever har været derude på kløpjagt. Der er vildt nok, men der er masse af skjulesteder, så vildtet virkelig har en chance. – En del sommerhold var derude til en fest, som Hobroegnsens Gymnastikforening afholdt. Alle mand var af huse fra H. U. Turen gik på cykel. Lørdag aften lavede pigerne gymnastik, og skuespillet fra elevmødet blev spillet i den dejlige have foran hovedbygningen. Natte-

Lundbæk stævnet

Hjemkommet efter solvbryllup

Bramslev ved Hobro

logiet var høløftet. Om søndagen var der gåture i bakkerne og baderi. Hen på dagen sadledes der op igen med kurs mod Haubro.

1953. De faste sengebunde udskiftes med spiralbunde!

Sommerskolen 1954. Som nyt særfag begyndes der med amatørteater.

Ved elevmødet 1954 beslutter generalforsamlingen, at man skal købe Stadion af far. Det kan måske lyde mærkeligt, at elevforeningen pludselig begynder at optræde som jordkøber. Men der er naturligvis en forklaring herpå. Det var overgangen til selvejende institution, der tog sin begyndelse. Som før nævnt har selvejende institutioner meget gode låneforhold ved staten. Da der var tanker om at foretage en modernisering, ville det blive umuligt, som ejerforholdet var. Man skulle da være selvfinansierende, og det var ikke muligt at fremskaffe de millionbeløb, det ville blive, for en privatmand. Det var meningen, at elevforeningen skulle give skolen Stadion, så det bl. a. indgik i den sjettedel, som skulle skaffes til veje på privatbasis.

VEDTÆGTER FOR H.U.s ELEVFORENING

Der bliver fremsat ændringsforslag til lovene for elevforeningen. De vedtages næste år – 1955. – Det må være naturligt, at jeg tager

disse love med i denne beretning. Det kunne jo tænkes, at nyere medlemmer ikke kender disse love!

1) Foreningens navn er »Himmerlands Ungdomsskoles elev- og vennekreds«.

2) Foreningens formål er at vedligeholde forbindelsen mellem skolen og dens elev- og vennekreds samt eventuelt understøtte trængende elever.

3) Medlem af foreningen kan enhver blive, der enten har været elev på skolen eller på anden måde føler sig i venskabsforhold til denne.

4) Medlemsbidraget er det af bestyrelsen – med generalforsamlingens tilslutning – til enhver tid fastsatte.

5) Bestyrelsen består af 7 medlemmer, der vælges for to år. Valgene foretages ved håndoprækning, såfremt generalforsamlingen ikke kræver andet. Formanden, 3 suppleanter vælges af generalforsamlingen.

6) Såfremt et bestyrelsesmedlem ikke giver møde ved nogen af de lovligt indvarslede bestyrelsesmøder i det første år af dennes 2-årige funktionsperiode, stilles vedkommende mandat automatisk til rådighed for suppleanten.

7) Foreningens generalforsamling afholdes samtidig med elevmødet. Stemmeret har enhver, som er medlem af foreningen, samt sidste års vinterelever.

Ved generalforsamlingen fremlægges det reviderede regnskab.

8) Bestyrelsen har ret til at antage en lønnet sekretær og kasserer. Udgifter til breve, kundgørelser, tryksager o. lign. afholdes af foreningens kasse.

9) Der bliver hvert år udsendt et årsskrift til foreningens medlemmer kort før jul.

10) Såfremt medlemsbidraget ikke er betalt inden 3. januar, fremsender vi opkrævning på beløbet, og man er pligtig til at indløse denne. Udmeldelse af foreningen må ske inden 1. november.

11) Ændringer af disse love kan foretages på generalforsamlingen ved almindelig stemmeflerhed. Forslag til drøftelse indsendes til formanden 14 dage før generalforsamlingen.

12) Elevmødet ordnes af foreningens bestyrelse og forstanderen i forening.

Således vedtaget på generalforsamlingen den 3. juni 1955.

— — —

Der var måske et par ting, man ikke helt var klar over. Kontin-

gentet skal være betalt inden 3. januar. Det har gennem tiderne været et problem, som vel andre elevforeninger har måttet kæmpe imod. En del beholder uden videre elevskriftet uden at betale. En postoprævning lader man gå uindløst tilbage. Det giver en masse besvær og ærgrelse for sekretæren.

I punkt 7 erklæres det, at sidste års elever har stemmeret. Med de nye skoleterminer må det være en ting, som er blevet forældet. Grunden til indførelsen af bestemmelsen var, at de elever, der havde forladt skolen til april, ikke havde haft chancen for at komme til at betale kontingent, da de var elever på indbetalingstidspunktet.

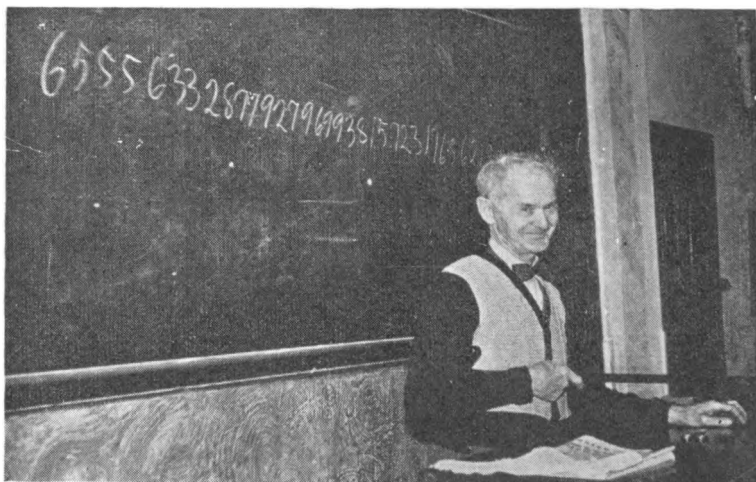
25 ARS DAG

1955. Værelserne får et make-up. Der bliver malet. Nye gardiner hænges op. Et spejl placeres på hvert værelse. Så fik man lejlighed til at foretage sine studier af bumser, den almindelige udvikling af ansigtets skønhed o.s.v. i ro. En ret væsentlig beskæftigelse i teenageralderen!

Trods mors og fars uvilje blev der i anledning af 25 året for deres ankomst til Haubro lavet en markering. De fik flere gaver, og der

Håndarbejde i nuværende kjolesyningslokale

Tankelæser Aruth. Masser af gamle elever kender eksperimentet med de mange tal, som Aruth kunne huske, når der var gået en time. En enkelt gang endda året efter!

var interviews i aviserne. Jeg kan ikke bare mig for at trække enkelte ting frem fra disse interviews.

Aalborg Amtstidende: »At sejle en nødvendighed. Ikke at leve – siger en latinsk indskrift på skrivebordet i Meta og Holger Bidstrups hjem i villaen Stavn ved Himmerlands Ungdomsskole i Haubro. Ordet tillægges Pompejus og skal være sagt under en dramatisk sejlads for 2000 år siden. Meningen må være, at den, der kun tænker på at leve, snyder sig selv. Livet skal gives væk, voves, sættes ind.

Det er ikke skolens, men forstanderparrets private motto. –

Modtageligheden er ikke stor hos de unge, når de kommer her. Tidens overfodring har vænnet dem af med at lytte. Til gengæld lærer de fleste det ret hurtigt, ligesom de som oftest overvinder rastløsheden, et andet kendetegn for tidens ungdom. Deres opfattelse er, at man skal opleve noget, man må fare omkring, men heldigvis opdager de hurtigt, at man udmærket kan opleve – og undertiden opleve bedst – på eet sted. Det betyder ikke, at vi murer os inde i skolen. Som Anton Sørensen rejste ud med sine karle, tager vi naturligvis også ud med eleverne.«

Den 23. februar 1956 afholdes en lille højtidelighed i anledning af 25 årsdagen for Anton Sørensens død.

3. hovedkreds afholder sit børnegymnastikstævne på H. U. Det

var ved at spænge alle rammer for den gamle skole. 500 børn og tilskuere. Hjemmebageriet fik beskadiget forretningen. Så stor var trængslen.

Afslutningsfesten generes af strejken, som benzinchaufførerne etablerede.

I april 1956 males der på livet løs. 5 malere fra Kjellerup møder op og kaster sig ud i det. I den daværende spisestue males Anton Sørensens fyndord, som mange kender. De fleste vil man kunne finde i fars bog om Anton Sørensen.

Haubro vandværk udskifter rør, så der nu kan komme vand ud af vandhanerne og endda nok.

Tonefilmsanlæg anskaffes.

Ungarn!

Verdenssituationen afspejler sig med alvor ved åbningsmødet 3. november 1957. Den 8. november holdtes sammen med resten af landet 5 minutters stilhed.

1957 vover 3. hovedkreds igen med børneopvisning på H. U., men da der kom endnu flere mennesker dette år, besluttet det, at festen for eftertiden skulle være i Års.

I april kommer de fem malere igen og fuldender deres værk.

Skolen i forholdsvist gamle dage i 50'erne!

Far bliver 60 og er genstand for stor hyldest.

4. maj 1957. Det noteres et sted, at kun to af eleverne kunne huske noget fra den dato 12 år tidligere. Ting bliver hurtigt historie, og derfor er det fag vel et vigtigt fag, når der skal dannes en baggrund for at vurdere den tid, man lever i.

En kunstnerinde hentes ved Haubro station. Inger Bagger fra Aalborg Teater

SELVEJENDE INSTITUTION

I 1958 sker den endelige fuldbyrdelse af, at skolen bliver en selvejende institution. Man måtte gennem mange og lange forhandlinger. Der var en del rejser til ministeriet i København. Man havde der ikke før været ude for en skole, der juridisk var et legat med bestemte servitutter. Nogle af disse servitutter stred mod nogle af de ting, man måtte forlange af en selvejende institution. Derfor besværlighederne. Men ved indflydelsesrige personers hjælp gik det, da man gik helt til tops, Jørgen Jørgensen, daværende undervisningsminister.

Der kom ikke ting med, som hæmmede skolevirket. Der var ikke bestemte fag, der skulle undervises i. For eftertiden skal imidlertid skolens forstander godkendes af ministeriet.

Tidligere tiders biks er åben. Her ligger nu lærerværelset

Legatbestyrelsens medlemmer suppleredes, så den samlede bestyrelse for eftertiden skulle bestå af 9 medlemmer. De fem fødte fra legatbestyrelsen, to fra elevforeningen, og to fra et repræsentantskab, som blev oprettet. Repræsentantskabet består af 15 medlemmer, der af skolen udpeges blandt gamle elever fordelt på så mange årgange som muligt og valgt inden for skolens naturlige opland.

Skolens forstander er fastlønnet. Eventuelt overskud bruges til etablering af nye bygninger og forbedringer i undervisningsmaterialer.

Som før nævnt skulle der på lokal basis skaffes en sjettedel af skolens værdi. De fleste skoler klarer dette ved indsamlinger. Dette undgik man, da elevforeningen skænkede Stadion, og mor og far stillede resten til rådighed samt alt inventar, som retteligt tilhørte dem.

Bestyrelsen nedsætter gerne et arbejdsudvalg på tre medlemmer. Disse får så visse beføjelser, så det ikke er nødvendigt at tilkalde hele bestyrelsen for enhver afgørelse, der skal tages.

Skolen har indtil dato været ualmindelig heldig med de mennesker, der valgtes ind de forskellige steder. Det har altid været saglighed og interesse, der har besjælet disse mennesker. Det har ofte været store bestemmelser med vidtrækkende konsekvenser, der skulle tages, men blot argumenterne var rimelige, har man gået med, og

det har vi vist lov at sige har gjort H. U., som den er i dag. Ikke færdig. Det bliver den aldrig, men på vej – hele tiden på vej for at skaffe de bedst mulige vilkår for de elever og det personale, der er på skolen. Naturligt er det derfor at udtrykke en tak til disse mennesker, som er en forudsætning for, at H. U. fortsat skal leve. Andet sted i skriftet vil man kunne finde navnene på de pågældende.

1958. Hjemstavnslære nyt fag.

Friluftsscenen ved Stavn tages i brug med »Svend Dyrings hus«.

MINDESTEN FOR ANTON SØRENSEN

På generalforsamlingen i elevforeningen vedtages det, at der skal rejses en mindesten for Anton Sørensen. Stenen skal afsløres ved elevmødet 1959 i anledning af 100 års dagen for hans fødsel.

Vinteren 1958-59. Hen på foråret florerer influenzaen i uhyggelig grad. Af de 101 drenge kan kun 25 møde op ved forårsopvisningen i Års. De måtte i løbet af en formiddag lave helt nyt opvisningsprogram.

Mindestensafsløring for Anton Sørensen. Lundgaard Nielsen taler

1959 Sct. Hansaften. Der fortæres 900 æbleskiver!

Ved elevmødet afsløres så stenen for Anton Sørensen. Stenen blev fundet ved Ertebølle ved stranden. Falck transporterede den hjem på Stadion, og Christian Andersen kunne begynde sit arbejde.

Indskriptionen blev:

H. U.-elever satte dette minde over skolens stiftere, Marie og Anton Sørensen.

Rejst i 1959 i hundredåret for Anton Sørensens fødsel.

Stenen er godt 1½ m høj og har næsten lodret forside.

Ved afsløringen sagde Lundgård Nielsen bl. a.: Træet på stenen symboliserer Anton Sørensens arbejde for plantningssagen, og den indhuggede lærke, der stiger til vejrs, hentyder til hans yndlings-sang: »Jeg har båret lærkens vinger«. At Maries navn skulle med, syntes vi var en selvfølge.

Udførelsen fra kunstnerens side er smuk uden at være pralende, thi selv om Anton Sørensen var en betydelig mand, så var han tillige beskeden.

Lundgård Nielsen overdrog til sidst mindestenen til den selvejende institution, og formanden for denne, Niels Nielsen, modtog den med løftet om, at der vil blive værnet om den.

Ved afslutningen på sommerskolen var der udstillingen bl. a. 100 Haubro-skamler. En »mode«, som mor lancerede, og den greb om sig.

9. november kranselægning på Anton Sørensens grav. 100 års-dagen for hans fødsel.

MODERNISERINGEN BEGYNDER

Far slutter 1959-årsskriftet med en beklagelse af, at der endnu ikke er kommet tilladelse til byggeri. Der er lavet tegninger. Arkitekt dengang og nu var Poul Claussen, Ålborg. Han har levet sig ind i skolens rytme og behov, så han hele tiden er på højde med situationen. Han og mor lavede et kæmpearbejde, da planerne skulle laves og undervejs, da de skulle realiseres.

Man forstår derfor jubelen, da far i årsskriftet 1960 kan lave et helt specielt afsnit, der omhandler byggeri. Et hamskifte, kan vi godt sige, begyndte. Der var lang vej til enden. Moderniseringen af hovedbygningen er faktisk først tilendebragt jubilæumsåret. Et skolekon-tor skal være sidste krampetrækning der, hvis planerne da ikke ændres forinden. Det har set håbløst ud tit og mange gange. Mange

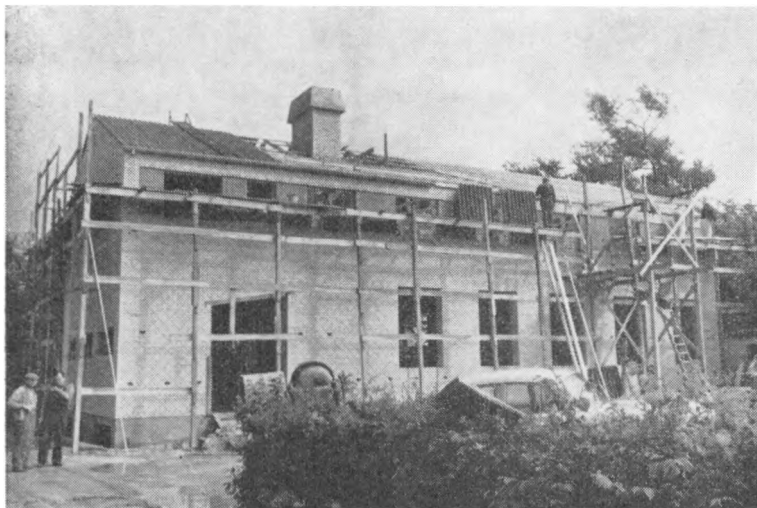
Moderniseringsprocessen er begyndt. Gartnerhuset jævnes på bekostning af østfløjen

hold de sidste 10 år har måttet vente på, at ting skulle blive færdige, men det er kommet.

Starten var, at gartnerhuset, som var blevet købt tilbage for anledningen, blev revet ned! Østfløjen skulle ligge der. Ved nytårstid 1960 kunne man begynde. Men frosten satte ind, og det egentlige arbejde kom først i gang i marts måned. - Ved en julesammenkomst på Stavn julen 1959 var i øvrigt en uhyggelig ting blevet opdaget. Arkitekten havde lavet sine planer og tegninger efter et kort, som nogle landmålerelever havde udfærdiget af Haubro. Tegningerne studeres ved festen, og kommuneskolens førstelærer var med. Han undrede sig. For efter hvad han kunne se, ville den sidste bygning komme til at ligge i hans have! Sagen blev undersøgt på stedet og med det samme. Resultatet: Kortet var forkert, læreren havde ret. Mellembygningen og scenen forkortes.

1. oktober kunne Øst tages i brug. Ny foredragsaal. 10 elevværelser. En lærerbolig. Nyt varmesystem. Biks. Garderober.

Der blev til byggeriet foretaget en indsamling ved forskellige institutioner og kommuner. Indsamlingen gav 18.150 kr. Største bidragyder var Farsø sparekasse med 5000 kr. Elevforeningen gav 2000 kr. og tredje hovedkreds 1000 kr.

Øst bygges

Allerede vinteren 1960-61 blev bygningen af Vest påbegyndt. Den er helt bygget som vinterbyggeri.

Ved afslutningsfesten for holdet 1959-60 kan far sige: Vi slutter denne vinterskole med at huske, at Anton Sørensen blev født for 100 år siden. Derfor er der god grund til at mindes en af hans sætninger: »Der er ingen grænse. Der er ingen grænse for, hvad vi kan lære og opleve. Ja, der er ingen grænse for, hvad vi kan få ud af livet.«

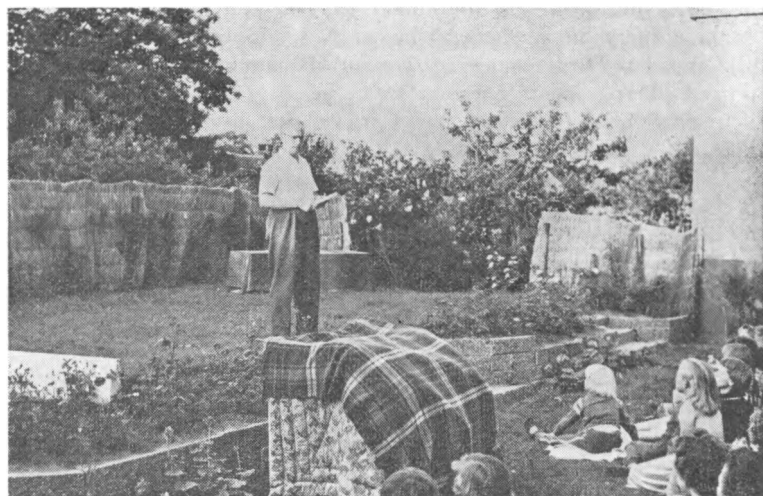
Øst blev i oktober 1960 indviet med, at vi var værter for et håndarbejds kursus. Det var netop 30 år efter, at et gymnastikkursus havde indledt mors og fars virke i Haubro. 30 år skulle det altså være, for de tanker og ideer, som lå inderst, kunne begynde at udmønte sig i håndgribelige bygninger. Nok var der næsten hvert år sket forbedringer, men dette var noget andet. Det var noget nyt, ikke nogle rammer, som man overtog og fyldte ud efter evne.

I Lundgårds beretning læser jeg forskellige priser på byggeriet. Når man selv er bygherre i 1970, kan man godt blive misundelige på 1960-priserne. Dog må det understreges, at det er projekterede priser, ikke de reelle. Der blev nemlig lavet mange forandringer, inden bygningerne var realiteter.

Hele projektet var delt op i 4 etaper. 1.048.000 kr. Første etape

Klaverslæbere — kendt situation

Scenen indvies

med Øst og Vest og mellembygningen 430.000 kr. Anden etape 339.400 kr. Forlængelse og påbygning af en etage på gymnastiksalen. Tredie etape 133.500 kr. Modernisering af hovedbygningen. Fjerde etape 145.300 kr. Ombygning og modernisering af køkken. – Enkelte kommetarer til ovennævnte. Køkkenet blev flyttet et helt andet sted hen. Gymnastiksalen måtte bygges ny fra bunden. Hovedbygningen fik ny »hat«. Sidstnævnte kostede alene ca. ½ million.

Årsskriftet 1961 fortæller i beretningen om vinterholdet 1960-61 om Tage Albertsens besøg. Jeg kan ikke bare mig for at citere et af Albertsens regnestykker. Han modbeviser på sin festlige måde, som mange gamle H. U.-elever kender, Albertsen kommer i øvrigt stadig hvert år, at det ikke er skatten, der tager de unge menneskers surtfortjente løn:

Løn	6000 kr.
÷ skat	900 kr.
	5100 kr.
÷ sygekasse.....	120 kr.
Rest	4980 kr.

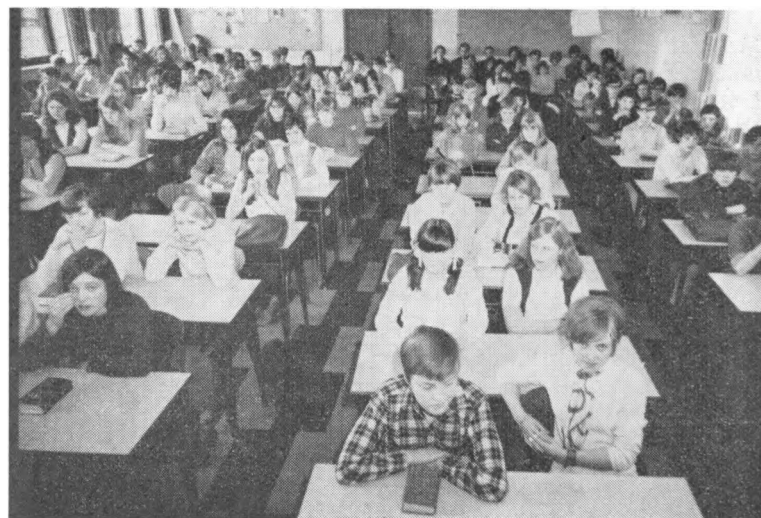
Se, der blev sandelig ikke meget tilbage til den unge af de 6000 kr.!

Sommerskolen 1961 kan tage Vest i besiddelse. To skolestuer. Materialerum. 10 elevværelser. Lærerlejlighed. – Og så fik de lov at undvære gymnastiksalen! Den var først nogenlunde færdig til nytåret, så drengeholdet 1961-62 måtte også undvære den i begyndelsen. Men heldigvis var vejret, så de fleste gymnastiktimer kunne holdes udendørs, eller erstattes med gåture. Man er nødt til at lave noget, hvis man har en gymnastiktime i nyfalden sne og frostgrader! Foredragssalen blev brugt som sidste udvej til gymnastik.

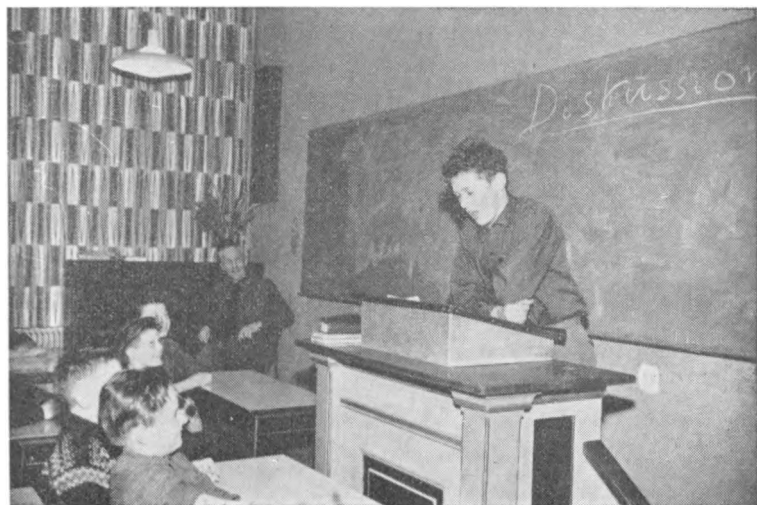
Vinterholdet 1960-61 havde gjort det forberedende arbejde, som bestod i at fjerne skurene bag gymnastiksalen. Skure, som havde mange minder i sig. Cyklestald, altid med orden! Grisestald. Kartoffellager. Lager for træ til sløjd. Brændelseskure, hvor mange forskellige fyringsobjekter havde ligget og ventet på deres skæbne. Muren, hvor engang en tam krage havde siddet. Mirabelletræerne, som man kom forbi, når der skulle hentes penge på Stavn. o. s. v. Men selv om bygningerne ikke er der mere, er mindet der alligevel. Det må vi igen understrege til alle gamle elever, når de kommer og beklager sig over, at der næsten ikke er noget tilbage fra deres H. U.-tid. Udviklingen skrider frem. Vi kan ikke bygningsmæssigt blive stående

Fatter eller kusinefest. Kan stemningen genopfriskes?

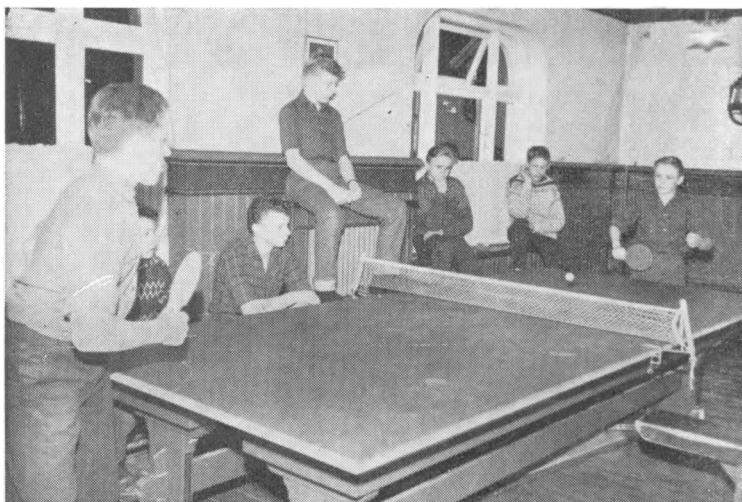
Foredragssalen

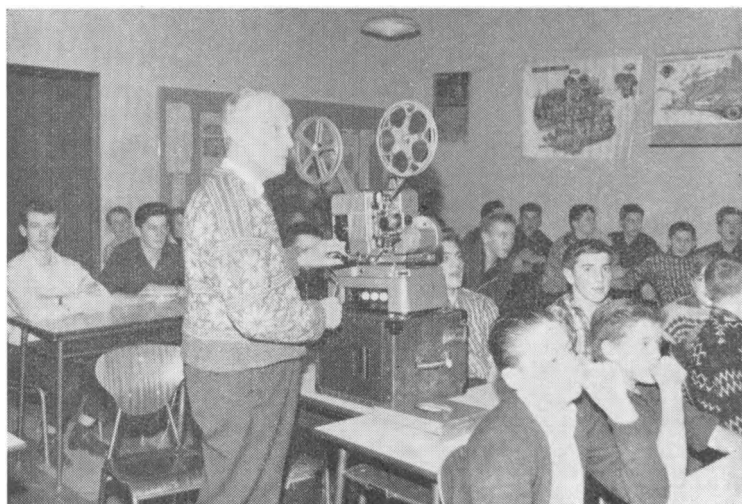
Mange særdeles kloge og velforberedte ord har lydt fra den talerstol

Bade- og vaskerum på Øst

Tidligere foredragssal og spisesal - nu kemilokale - er en overgang hobbyrum

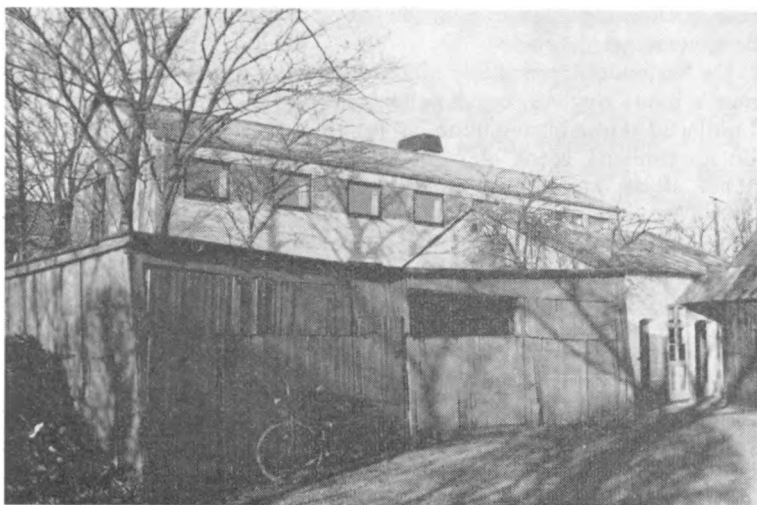

En kendt situation

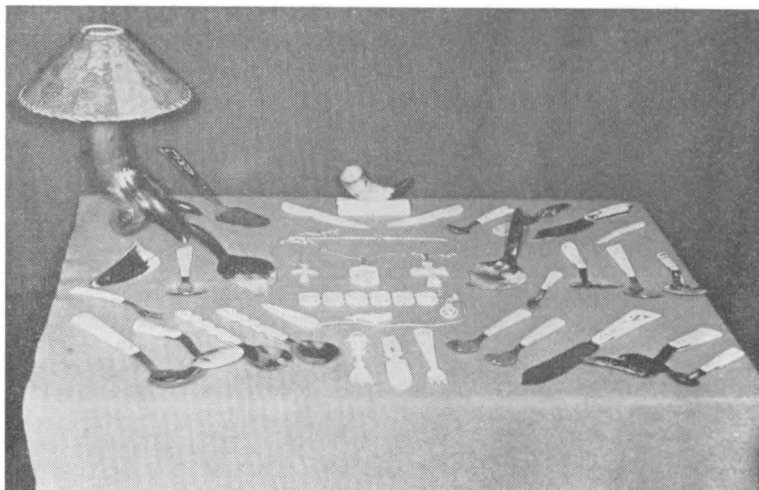
mange år tilbage. Bl. a. fordi dem, der bebrejder os omlavningerne, selv har moderniseret derhjemme, så børnene, vi får, er mere forvænte! Men minderne er der stadig. De forstærkes i det øjeblik, man træffer mennesker, man har oplevet noget værdifuldt med. Derfor er vore elevmøder noget meget væsentlig.

Vejen, der gik til kommuneskolen og Søndergård langs gymnastiksalen var ved at volde problemer. Det var kommunevej. Derfor kunne den ikke uden videre nedlægges. Der blev ført mange forhandlinger, som endte i, at en ny vej blev lavet bag skolen. Kommunen fik samtidig et jordareal af Søndergård, så den eventuel kunne bygge plejehjem. Det blev aldrig til noget, da kommunen gik i samarbejde med andre kommuner om plejehjem i Års. Dette er i øvrigt snart færdigbygget. Skolen kunne således i 1969 købe jorden, som ligger ideelt i forbindelse med Stadion. – Vejen blev altså nedlagt som vej, men den skal stadig kunne benyttes som spadseresti, hvilket gør, at vi desværre ikke kan lukke af mellem Vest og spisesal. Kommunen fik jord af vores have til parkeringsplads.

Den nye gymnastiksalsbygning blev 4 m længere, 2 m bredere og 1½ m højere end den gamle. Der blev på 1. sal sløjdsal og skolekøkken. Som forbindelsesled mellem gymnastiksalsal og Øst fik vi en hall, som også rummer teatergarderobe og i kælderen omklædnings-

Gamle skure

Benarbejde

rum og bad. – Det kan måske lyde flot med teatergarderobe, men det var heldigvis nødvendigt at lave en sådan. Gennem årene var der samlet en masse ting, som er rart at have ved hånden, når vi skal lave et eller andet fra scenen. Skolen er altid modtagelig for ting til denne teatergarderobe!

Da husmoderdagen skulle afholdes, var det øsende regnvejr. Gymnastik måtte opgives, og så ved gamle elever, at så er vejret skidt. Imidlertid skulle husmødrene ha' lov til at se »Eventyr på Fodrejse«. En interimistisk scene blev sat op i foredragssalen, et par vinduer åbnet, så der kunne blive suppleret op med skuespillere ad den vej. 250 overværede forestillingen, og det gik, selvom nogle af de optrædende havde svært ved at bane sig vej op til scenen, når de skulle komme fra døren i foredragssalen.

Mandag den 25. september var mor ude for et trafikuheld. Hun fik et længere hospitalsophold. Hun kunne derfor ikke være med ved afslutningen. Det var måske også godt. Vi »hjemmeboende« havde fået den geniale ide, at vi ville lade afslutningsmiddagen foregå i den nye gymnastiksal, selvom der hverken var vinduer eller gulv. Bygningen stod der, og der var megen travlhed med at dække borde dagen før afslutningen. Men ak. Afslutningsdagen oprandt med regn og kraftig blæst. Det var ikke et skønt syn at se de dækkede borde. Snavs overalt. Vi måtte bide i det sure æble og erkende,

Margrethe Bohl

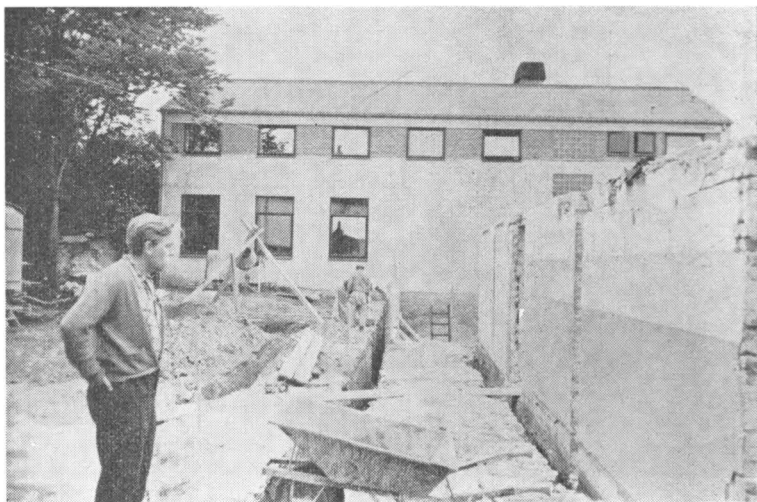
at mor havde haft ret. Alle tallerkner og bestik måtte vaskes, og i en fart blev der dækket i skolestuerne, og opdækningen var ikke, som mor gerne ville ha' det, når der var gæster på skolen. Ved selve afslutningsmødet kunne vi konstatere, at der kunne være 300 mennesker i foredragssalen, men så var der heller ikke megen plads tilbage.

LINIEDELING

Vinteren 1962-63 starter vi med en ret kraftig omlægning af timeplanen. Vi beholder fælles fortælle timer, vi beholder dansk, regning m. m., men vi laver noget, vi kaldte liniedeling. Man kunne så vælge den linie, man havde lyst til og brug for. Ca. 10 timer om ugen blev der brugt til dette.

Vi havde 5 linier, hvoraf dog enkelte kunne spaltes op i to underlinier. Landbrugslinie, håndværkerlinie, handel- og kontorlinie, boglige linie, idræts- og ungdomslinie. – Der blev oprettet en del nye fag, eller de blev genoptaget fra år tilbage. Maskinskrivning (var startet året før) kemi og fysik på små hold med mange forsøg, altså væk fra tavlefysikken. De flotte fysikhefter blev ved den lejlighed forladt. Geometrisk tegning. Motorlære. Sløjde teori. Handelsdansk og regning. Formular. Matematik. Dramatik.

Tanken med denne opdeling var at gøre vore elever tjenlige til at gå ud i erhvervs livet. Ikke en oplæring i faget, men til faget. Det

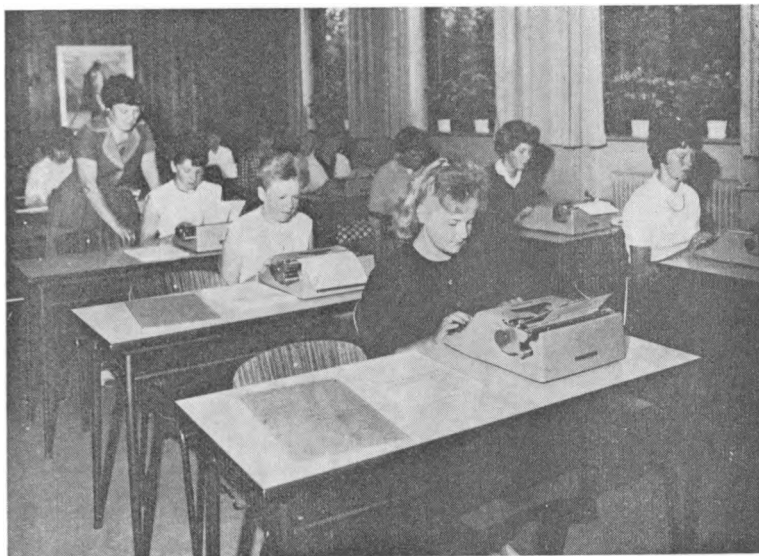
Betænkkelig. Salen bygges

kunne også være en slags erhvervsorientering, så eleverne fik en fornemmelse af deres fremtids erhverv. Måske kunne de i tide springe fra, så der ikke blev spildt tid med unødigt læreforhold. Jeg mener, at vi i nogle år havde stort udbytte af denne deling. Udviklingen er så gået videre, så vi nu kører efter en helt anden måde, men det var et stadie på vejen.

Tidsfølgen er måske forladt lidt. Jeg må notere, at vinterholdet 1961-62 »selvfølgelig« måtte starte i regnvejrr. Den tid, vi ikke havde gymnastiksalen var det næsten sikkert, at det regnede, når vi

Motorlære i kælderen under Øst. Det er altid spændende, om der bliver noget til overs, når man ellers mente, man var færdig.

Maskinskrivning igen optaget som fag. Her i den blå skolestue

havde de store arrangementer. Men næsten alle blev bænket i foredragssalen til åbningsmødet. Ved vort julemøde kunne vi holde det første arrangement i salen og tage scenen i brug. Drengene var utilfredse med, at det tog så lang tid at lægge det »svømmende« gulv. De tilbød at hjælpe, men det blev der ikke noget af, da manden, der skulle lægge det, havde fagforeningsmonopol på at gøre arbejdet. Han var da også dygtig, men eleverne fik da lov at hjælpe med afpudsningen af gulvet, så det kunne få sin speciallak. Salen var indrettet til basketball, så vi kunne optage dette spil på vor timeplan. Efter nytår kunne vi i fuld udstrækning tage salen i brug, og det blev nydt. Som en af eleverne udtrykte det: »Skidt med, at vi ikke har haft salen til at begynde med. Vi får lov at indvi den.«

Foråret 1962 er der radiooptagelse af Haubro sangkor. Eleverne overværede det spændende. Far var den eneste, der hostede!

I april rejser mor og far til U. S. A. De var tilbage, inden sommerskolen skulle begynde.

Blokfløjtespil som frivillig fag tages op.

Elektrisk kokken er sagen

Spisesal en kendsgerning

Basket-ball er blevet mulig

S P I S E S A L

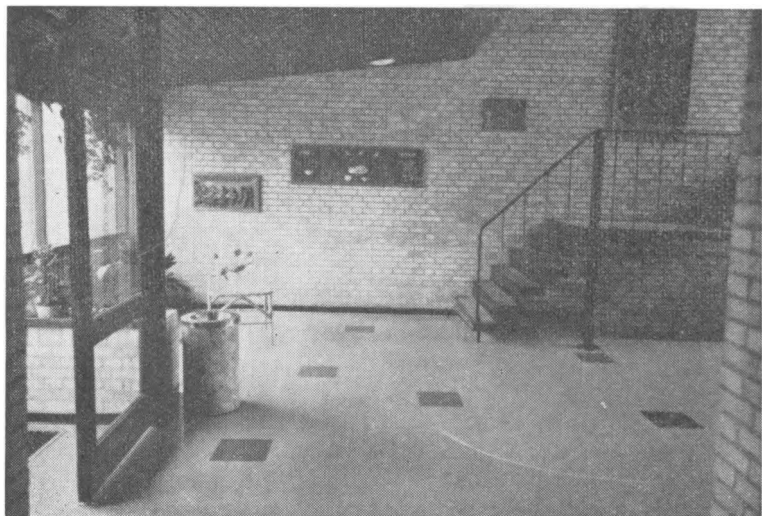
Den sommer bygges spisesalen og det nye køkken. Naturligvis havde elektricitetsselskabet valgt åbningsmødedagen til at tage strømmen nogle timer, så køkkenpersonalet stod med deres nye elektriske gryder og var magtesløse. De ønskede sig faktisk tilbage til det gamle køkken. Det var heller ikke særligt rart med toiletterne. Vandet var naturligvis væk, så det var ikke muligt at foretage udskyldninger. Sådan er der så meget.

Der skal nu blive en pause i byggeriet. Økonomien er til en vis grad anstrengt, især da sommerskolen begynder at være mindre besøgt. Derimod er der overfyldt på vinterskolerne. Holdet 1962-63 er f. eks. på 115 elever.

Skolen får elevtelefon. Vel nok det instrument der siden da er det mest benyttede på skolen.

Elevforeningen skænker skolen det blå tæppe foran den nye scene. Elevmødet 63 sluttes med dans. Dermed er høstfesten definitivt opgivet.

Da liniefagene, som en omtalt andet sted skulle sættes i gang, viste det sig, at fordelingen var sådan, at kun fire af linierne kun-

Hall med træskærbøje

Den nye pande til masser af frikadeller

Frikadellesløj med fisk

ne oprettes. Der kom ingen til den boglige linie og ungdomslinien. Derimod måtte landbrug og mekanikerlinierne doubleres. Der blev 12 timer til liniefagene. For at nå dette blev morgensang starttidspunkt flyttet, så drenge som pigerne skulle have morgensang klokken 7,50. Så mange år skulle der altså gå, inden der blev ligeberettigelse.

Den gamle spisestue laves til hobbyrum. Bob og bordtennis. Det gamle bibliotek skolestue til små hold. Den gamle foredragssal dagligstue. Et kælderrum, der var tænkt som reserve-omklædningsrum, blev motorkælder. Det var ikke særlig praktisk, når de store motorer skulle derned. Adgangen var snæver, og det har virkelig taget det meste af en dag at få en motor velbevaret derned.

Der gives fri fra middag til kaffetid. I den tid var der dog tilbud om frivilligt engelsk og basketball.

Endelig har køkkenpigerne fået gode og solide koge- og stegeredskaber

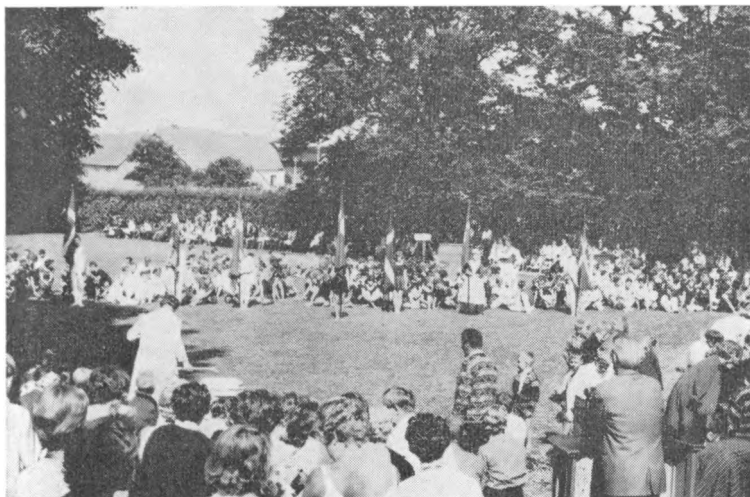
Landbrugsliniens folk får husholdning. Det gav masser af sjove episoder, at drenge skulle have husholdning. Men der blev og er siden blevet brygget mangen en god frikadelle af drengeholdene.

Et guitarhold på 20 laves, og der klimpres løs.

En kampagne mod tobaksrygning sættes ind vinteren 1962-63 til stor glæde for far. Det ramte en af hans kæpheste. Dog var slutresultatet ikke så godt, idet kun een holdt helt op, de andre faldt efterhånden for trangen.

Efter afslutningen er skolen i april måned vært for De frie efter- og ungdomsskolels årsmøde. Et vældigt apparat at sætte i scene. Mødet varede 3 dage, så der var også soveproblemer at løse til de mange gæster, ialt ca. 300. Skolens personlige bidrag var skuespillet: Melodien, der blev væk. Vel nok den største opgave, vi endnu har løst på scenen. I Højskolebladet kunne vi senere læse: Melodien kom og gik, og kom igen og blev.

Som man vil se af elevkurven andet sted her i skriftet, sætter det nu ind med en nedgang i antallet af elever på sommerskolerne. Det hænger sammen med ændringen på folkeskolens skoleår. Før gik dette fra april til april. Dette bliver i stedet fra sommerferie til sommerferie. Det betyder, at pigerne ikke længere kunne gå lige fra folkeskolen og på efterskole. De måtte vente det meste af et år.

Sommerstævnet for Vesthimmerlands Gymnastikforening er flyttet til Haubro i stedet for Lundbæk

Det blev først bedre, da vi på H. U. tog konsekvensen og også omlagde vort skoleår, men herom senere.

Hjemmeweekendsantallet skæres ned, så eleverne kun skal være på skolen hver tredje weekends.

Der bliver kun 6 timer til pigernes liniefag. Der oprettedes linier i kontor, handel, sygepleje og udvidet husholdning. Holdene i de obligatoriske fag bliver mindre for at få en meget effektiv undervisning.

Martha Andersen forærer os møblerne til hallen. De holdt til 1970.

FORSTANDERSKIFTE

Ved et bestyrelsesmøde den 3. september 1963 anmoder mor og far om at måtte fratræde forstanderstillingen til oktober 1964. Årsagen var af helbreds-mæssig karakter. Bestyrelsen vil undersøge forskellige muligheder, inden den tager stilling til nybesættelse af stillingen. Dette resulterer i, at Ella og jeg opfordres til at overtage arbejdet ved et møde den 22. oktober 1963, hvilket vi indvilliger i.

Det nye forstanderpar med skolens formand Niels Nielsen og elevforeningens formand Lundgård Nielsen

Vi har således tid til at sætte os ind i alle de ting, der er af administrativ art og til at blive gift!

I oktober måned ordnes forskellige ting i hovedbygningen. Der bliver lavet lærerværelse, toiletter på første sal og ved lærerværelset. Et køkken etableres for at kunne lave kaffe til møder i gymnastiksalen. Elevværelserne på hovedbygningen males atter. Det var ikke muligt at få mere godkendt i ministeriet.

Da vinterholdet 1963-64 starter er der 9 faste lærere og nogle få timelærere. Tidligere var der gerne 5-6 faste lærere. Det var den nye timeplan, der nødvendiggjorde udvidelsen af lærerstaben. Mindre holdinddelinger vil selvsagt forde flere lærertimer. Udviklingen er så senere gået kolossalt hurtig. I 1970 er der således 19 faste lærere plus timelærere. Det kan lyde voldsomt for folk, der har været på skole for blot få år siden, men forklaringen kommer senere, men en væsentlig grund er, at samfundet efterhånden stiller umådelige krav til undervisningen, så de unge, der går ud i erhvervsuddannelsen, må stå godt rustet.

Der sker rent undervisningsmæssigt og i skolens reglement visse ændringer med holdet 1963-64. Ved at lægge alle dansktimerne i samme timer for alle eleverne, bliver det muligt at lave holdinde-

lingerne til de andre fag, når liniefagene og fortælletimerne undtages, på grundlag af en inddeling efter alfabet. Systemet med at lave danskholdene være bestemmende for inddelingen til de andre fag forlades altså. Det havde været praktiseret på nogle sommerskoler, og erfaringerne var så positive, at vi også ville gøre det på vinterskolen. – Politisystemet forlades. Det var ligesom gået ud af moderne pædagogik. I stedet laver vi forsøg med elevråd. Der var naturligvis erfaringer at gøre, og det gør vi stadig. Vi prøver at give en vis medindflydelse fra elevside gældende, men det skal erkendes, at det med demokrati er en ting, der skal læres. Det er ikke noget, man lige kan gå til. Der skal skuldre til at tage ansvar, og styrken på skuldre forøges med alderen, og de styrkes ved oplæring. Derfor har vi på skolen ment, at vi ikke kan give den fuldkomne frihed for eleverne. Lad os blot kalde det, vi er nået frem til i jubilæumsåret, for en form for ledet demokrati! Ganske vist med risiko for at få hældt alskens skarn ud over vore hoveder fra helt »moderne« pædagoger. Vi vil gerne prøve at kalde på ansvarsfølelse hos eleverne. Det gik endda de første år sådan, at vi havde en elevdomstol, hvor eleverne selv dømte kammeraterne, der ikke kunne holde på almindelig takt og tone, når mange mennesker skulle indrettes på samvær. Igen en ting, der kan vække harme hos bevidste skoledemokrater.

En åbningsmødedag. Spændende, hvem man skal båsés med

Sengetiden kl. 22 blev også forladt. Nu skulle man være på værelset kl. 22, men man skulle først slukke lyset kl. 23. Et tidspunkt, man selv blandt de unge finder er ret rimelig, når man har en hård skoledag hver dag.

Aktuelt indføres som fag. I begyndelsen indbygget i historie, senere som selvstændigt fag. Her gennemgås alle hændelser i vor omskiftelige verden. Aviser er grundlaget for faget. Starten med faget i 1963 fik en sørgelig aktualitet, idet Kennedy myrdes i U.S.A.

Marts 1964 bliver Ella og jeg gift. Vi flytter ind på nogle værelser på 1. sal på hovedbygningen. I øvrigt de samme, som mor og far startede i.

Stadion får en make-up. En del buske fjernes. Der laves siddepladser på volde. Grunden var, at Vesthimmerlands Gymnastikforening gerne ville afholde deres sommerstævne hos os. Det var vi glade for. Der var sket et skisma i Himmerlands Gymnastikforening af forskellige grunde. 3. hovedkreds bliver til V. G. Haubrostævnet bliver afløser for Lundbækstævnet.

Elevmødet har det største antal deltagere i skolens historie. Det hang naturligvis sammen med, at det var mor og fars sidste elevmøde, mens de var forstanderpar. Jeg ved, at det store fremmøde glædede mor og far overordentligt.

»Alt for damerne« besøger skolen og laver en artikel om skolen.

I oktober afholder elevforeningen en stor fest for mor og far. 600 var mødt, og der lød mange, mange gode ord til de afgående. Lundgård Nielsen kunne fortælle, at en indsamling blandt gamle elever var resulteret i ca. 9000 kr. Disse skulle bruges til malerier af mor og far.

Et vævekursus i oktober er afslutningen for mors og fars ledervirke på H. U. De sluttede altså, som de begyndte med kursus.

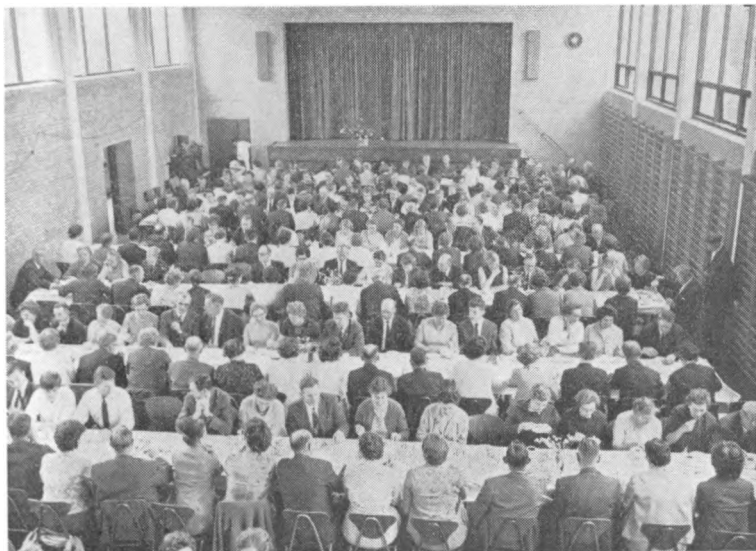
De havde påbegyndt bygning af et dejligt hus i Farsø, men det var ikke klar til indflytning til november, så de måtte flytte ind i et værelse på Stavn, da Ella og jeg skulle indrette os på Stavn, inden elevholdet 1964-65 kom.

Den 30. oktober 1964 vælges den nuværende formand Lars Holm til sit ansvarsfulde job.

Skolen får af Ny Carlsbergfondet Søndergårds: »Et pigehoved«, som anbringes i hallen.

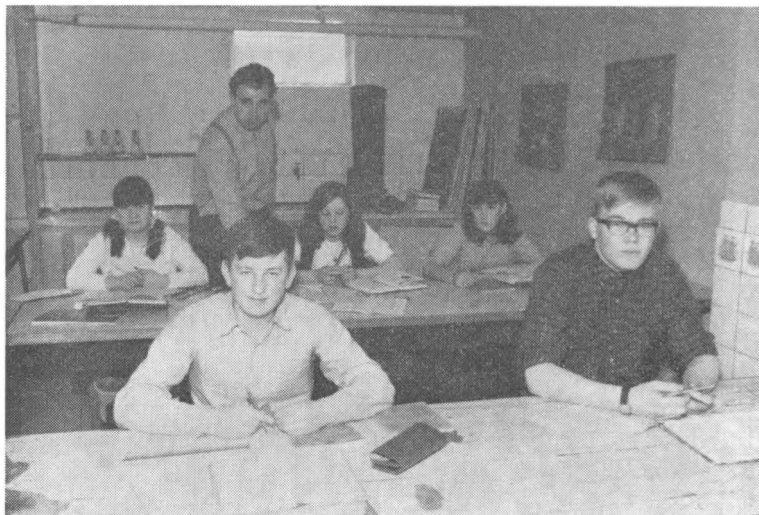
Åbningsmødet til vinterskolen var naturligvis præget af forstanderskiftet. Vi skulle begynde et nyt hold, vort første, og vi fik mange gode ord med på vejen.

Jeg synes stadig ikke, at jeg kan give udtryk for de følelser,

Fra et afslutningsmøde

der var i Ella og jeg ved overtagelsen af den ansvarsfulde post, end jeg gjorde det både ved festen for mor og far og skrev i årsskriftet i 1964. Jeg brugte en novelle af Martin A. Hansen: Roden. Her lader jeg en del genoptrykke: En ældre far, den ældre generation, er sammen med sin søn, den yngre generation, gået i gang med at fælde et gammelt poppeltræ. Sønnen er hjemme på ferie, og moderen har bedt ham hjælpe faderen. Poppeltræet står midt i gården, på gårdspladsen, og den har altid været gårdens pryd. Sønnen har uddannet sig til noget andet, han vil ikke være bonde som sin far – måske har faderen været en dygtig bonde, dygtig inden for hans område, så sønnen har været bange for det ansvar, som fulgte med at skulle videreføre arven, når tiden var inde. – Nu skal altså poppeltræet, der har alle minderne i sig, træet, der har set og fulgt faderen og moderen i deres virke, fældes. Der er ikke nogen til at tage arven op efter forældrene. Sønnen er ikke vant til legemligt arbejde, han er uvan med faderens bestilling, men han har fået spaden i hånd for at gøre det forberedende arbejde, så faderen kan give mindets træ det afgørende hug med øksen. Så er der blot tilbage at sælge gården, lade den gå over på fremmede hænder, og noget værre kan vist ikke tænkes for forældrene, hele deres livsgernings frugt på

Kælder på Nørreeris — stoftryklokale (Vartov), bruges også til små hold i andre fag

fremmede hænder. Alt det, de har gået og skabt med sved og måske tårer, heldigvis da også en gang imellem isprængt glæde, skal fremmede nu høste frugten af. – Sønnen får med møje og besvær gravet roden fri, og han overlader nu arbejdspladsen til den ældre. Det varer nogen tid, inden han får rejst sig, han er træt af mange års slid. Sønnen tør ikke se hen på ham. Den ældre skal ha' lov at lide i stilhed. – Så pludselig siger den ældre: »Var det ikke bedre, om du tog øksen?« Sønnen står kraftløs, mange tanker vælder op i ham, men han tager sig sammen og føler pludselig, at han har kræfter til at tage arven op. For første gang har den ældre trukket sig tilbage i baggrunden. Ansvar og arbejde bliver lagt over på de unge skuldre, og alene den tillid, faderen viser sønnen, er nok til, at han får kræfter til at tage fat. Men nu bliver det ikke for at fælde mindets træ, der skal bruges kræfter, det bliver for at føre den ældres arbejde videre. Stadig skal mindets træ stå i den gård, hvor forældrene har haft deres virke, det bliver et nyt mindets træ. Det bliver ikke det træ, som sønnen i sine barndomsdage kravlede rundt i og havde nogle dejlige timer i, der var med til at forme ham, med til at lægge kimen til muligheder, for træet er så gammelt, at der må plantes et nyt, men på det samme sted og af samme stamme, og dette arbejde – at skabe det nye – kræver kræfter og erfaring, derfor er det godt,

at forældrene har kræfter til at skabe det nye, skabe forhold til sønnen. Det nye træ skal ha' alle gode minder, skal ha' ansvaret, skal blive kraftigt, så det kan stå for vejrets omskifteligheder, måske blive kraftigt ved andre dyrkningsmetoder, ved hjælp af flere mennesker end forældrene havde, da de begyndte, fordi de gennem deres arbejde har formået at skaffe sig venner og støtter, som nu vil bistå de unge, for alene kan sønnen ikke gøre gerningen, han må ha' støtte ved sin side, må ha' en kone, der vil ofre sig for den krævede gerning, en gerning, der helt og fuldt kræver en indsats. Træet, det nye, er endnu spædt, men hvis de unge forstår at få de rette medhjælpere til plejen af træet, så skulle der være muligheder for, at det bliver et livskraftigt træ, måske ikke et træ, der kan måle sig med det gamle, men dog et træ. –

OMLÆGNING AF SKOLEARET

Vinterskolen 1964-65 skal blive det sidste 5 mdr. hold, der starter til en november. En ny skoletermin skal træde i kraft 1965. Da den blev forelagt for bestyrelsen, var der ingen, der havde indvendinger. Man gav os frie hænder, og det er vi meget taknemlige for. Umid-

Mor og fars hus i Farsø nær søen

*Kvæle fra Larvik
i Samedragt*

delbart efter vinterskolens afslutning fortsættes der med et tre mdr. kursus for tidligere elever, og fra august påbegyndes der ved siden af 5 mdrs. kursus et 10 mdrs. kursus. Alle kursus med blandede hold. Det vil altså sige, at skolen igen går tilbage til det oprindelige, men denne gang fordi de ti måneder bevirker, at vi enten kun skulle ha' piger eller drenge, hvis det ikke skulle blive med blandede hold. Vi kan da også i jubilæumsåret sige, at vi ingenlunde fortrød, at vi valgte de blandede hold. Det giver et samfund, der mere ligner samfundet om os, og det må bl. a. være vor opgave at gøre vore elever egnede til samfundet, de skal ha' deres livsvirke i.

Jeg prøvede at præcisere vort mål ved at sige, at vi gerne ville, at vore elever blev medmennesker og ikke modmennesker.

Skolelivet i vort første år lignede naturligvis de foregående år. Mange af de pædagogiske tanker, som vi havde, var sat igang, og

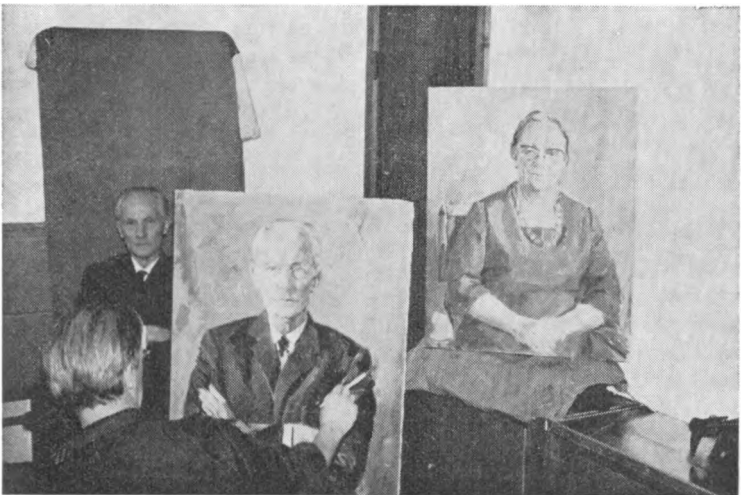
lærerstabten var stort set den gamle, hvilket betød meget for en god start.

MALERIER

Skoleinspektør Kvåle fra Larvik besøger os for første gang den vinter, og han har siden næsten hvert år besøgt os til gensidig glæde.

Den 10. februar ankom Viggo Kragh Hansen og hans kone. Han var blevet udset til at lave de to malerier af mor og far, som gamle elever havde samlet ind til. Det var et par pragtfulde mennesker, som vi kom ind på livet af, da de boede på vort gæsteværelse på Stavn. Det kneb med at finde et sted, hvor belysningen var rigtig. Det blev i et kælderrum under køkkenet mellem kopper og andet kokkenudstyr. På skift måtte mor og far komme fra Farsø og sidde model. Det kneb lidt for mor at holde sig i ro så lang tid af gangen. Hun var vant til virke, ikke stillesiddende uvirke.

Billederne blev afsløret ved elevmødet 1965. Samtidig fik mor og far en flot bog, som Christian Andersen havde lavet bindet til med navnene på alle bidragerne. Lundgård Nielsen sagde ved overrækelsen, at navnene i bogen skulle stå som udtryk for dyb respekt og stor taknemlighed.

Kragh Hansen i funktion. Der måtte udvises tålmodighed

Far takker for billederne ved elevmødet. De er lige blevet afsløret

Elevmødet havde holdt flyttedag. Da der ved omlægningen af skoleåret ikke var elever første søndag i juli, blev det bestemt, at elevmødet fremtidigt skulle være 3. søndag i maj, hvis dette ikke var i pinsen, i så fald 2. søndag. Sidst nævnte bestemmelse måtte i 1970 tages i anvendelse, da pinsen faldt på 3. søndag.

Holdet, der startede til april blev ikke stort. Kun 17. Men det gav lærerne store muligheder for at lave virkelige eksperimenter, der skulle komme til at gavne overgangen til de lange kursus. Der blev lavet mange fine gruppearbejder i de måneder.

3. august startede så det første lange kursus. Der var ca. 60, der havde ønsket det. 34 ønskede et 5 mdrs. kursus. 14 lærere var der.

Holdet begynder anlægget af idrætsanlæg på Stadion.

META BIDSTRUPs DØD

Den 4. december dør mor. Vi når lige at få en lille meddelelse med i årskriftet, bl. a. med mindeord af Gunnar Kragelund fra Bælum. Mor fik en hurtig død. Hjertestop. Far og jeg havde lige forladt sygehuset, da dødsfaldet indtrådte. Mor skulle virke, derfor ville en langsom død med uvirksomme timer ha' været en pinsel for

hende. Der var mange til begravelsen. Festen derefter blev holdt på skolen.

Mor havde fortjent nogle flere år i sit otium, men det blev hende ikke forundt.

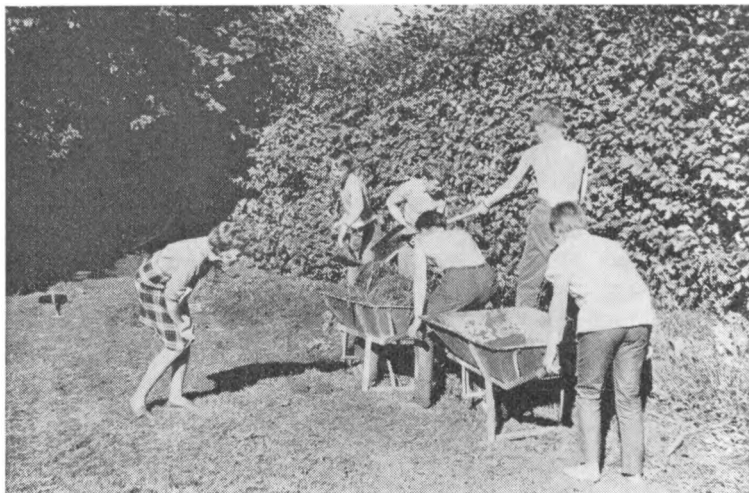
Lad mig citere enkelte ting fra Kragelunds artikel: I marts 1935 skrev drengen (Kragelund) i en stil: Fru Bidstrup er jo egentlig ikke vor lærer, men hun har en stor del af æren for, at skolen går, som den gør. Hun kan synge for os som ingen anden, hun hygger for os og er som en mor for os alle. En skole kan ikke gå, undtagen der er en husmor. – En så stor livsgerning som den, Meta Bidstrup har øvet, kan ikke øves, uden at næsten udtømmelige kilder har været for hånden, uden at der har været en klippefast tro på, at det kunne nytte noget. Hemmeligheden bag fru Bidstrups liv og virke har været en fast forankring lige fra barndommen i de tre ting: hjem, skole og menighed. Dertil kommer et varmt hjerte og en utrættelig energi. Dette varme hjerte kunne nu ikke mere, det var slidt op – for andre – men tilbage er ikke blot mindet om et stort menneske, der er meget mere. Mange, mange vil ved dette dødsfald føle, at nu gik en stump af deres liv i graven, og nu har de kun et minde tilbage. Men tænker de sig om, vil de opdage, at de i sig selv bærer noget af det liv, de gennem Meta Bidstrup fik til givende, og de vil kunne udbryde med Terje Vigen: Stort har jeg mistet, men stort jeg fik – og så får du tak da – Gud.

Christian Andersen måtte igen i arbejde for os. Han lavede en meget fin sten, som man nu kan se på Haubro kirkegård. At der af og til er mennesker, der gør det, vidner de blomster, der undertiden bliver lagt ved mors grav.

Far købte villa Korgård af Marta Andersen. Han kom derved til at bo nær skolen og kunne følge arbejdet der.

En march, der bliver tilegnet H. U., bliver skrevet af manufakturhandler Holger Larsen, Års. Den findes aftrykt andet sted i skriftet.

Lige før jul 1965 er der afslutning for 5 mdr. holdet. En hel ny fornemmelse. Ligeledes med åbningsmødet lige efter nytår. For at give de nye lidt ro til at vænne sig til skolen i ro, kom 10 mdr. eleverne først fra juleferie dagen efter åbningsmødet. Men det skal ikke blive af lang varighed med 5 mdrs. kursus. Tallet på elever falder hvert år, og til august 1969 er det en kendsgerning, at der ikke kan blive et 5 mdrs. hold. Kun en havde indmeldt sig. Siden har der kun været det lange kursus.

Der begyndes på anlæggelse af løbebane på stadion

FRIT VALGTE FAG

Vævning bliver igen optaget som fag. Der kommer en del andre fag med, idet der igen sker ændringer med timeplanen. I stedet for linedelingen går vi over til en form for tilvalgscole. Nu kan eleverne selv forme deres timeplan i en hel del af timerne. Der var 23 forskellige ting i gang: fysik, kemi, teknisk tegning, udvidet husholdning, vævning, korsang, matematik, foto, engelsk, formning, pige-sløjd, handelsregning, sygeplejeregning, stoftryk, idræt, maskinskrivning, udvidet håndarbejde, udvidet kjolesyning, værktøjslære, tysk, landbrug, regnskabsføring og motorlære. – Der var så mulighed for 10 mdrs. eleverne til at skifte fritvalgte fag efter jul. Igen var tanken bag omlægningen, at der skulle være et tilbud, som kunne tiltrække interesse blandt eleverne. Når de selv skulle vælge fag, var de selv ansvarlige for deres valg, og det gav forpligtelser og ansvar over for deres valg. Desuden kunne det stadig blive en form for erhvervsvejledning, idet man kunne prøve det, man havde i tankerne som ens fremtidsgerning. Måske kunne man li' det og blive bekræftet i sit valg, måske kunne man få et praj om, at det ikke var noget for en.

Varmecentralen begynder at gøre knuder. Måske brokker den sig

over, at der er blevet bygget så meget, så den hele tiden må yde sit bedste. Det kan intet holde til i længden. Stoppene havde en vis evne til at ske om lørdagen og søndagen, og det gav megen besvær for Oskar og blikkenslageren fra Farsø.

Der laves skøjtebane på kommunens plads. Det bliver kun en engangsforeteelse. 12.000 liter vand blev der overrislet med.

Volleyball vinder indpas på skolen.

V. G. er med til fjernsynsoptagelser i Løgstør med to hold. På old boysholdet er fire af skolens lærere med.

Haubro sogneråd skænker skolen et ur til gymnastiksalen.

17. maj 1966 er vi for første gang i sving med et idrætsstævne, der afholdes af de nordjyske ungdomsskoler. Det er før omtalt. Det blev afholdt på H. U. – H. U. er for de andre skoler en eftertragtet skalp, hvorfor ved jeg ikke! Ved et stævne spurgte en elev fra en anden skole, hvor den skøre forstander fra Haubro befandt sig, for han havde hørt, at han under fodboldkampen for op og ned langs sidelinien med masser af gebærder og tilråb. Jeg stod lige ved siden af og kunne præsentere mig. Jeg skal indrømme, at jeg krøb over i et stille hjørne, da vort fodboldhold spillede finalen, som vi i øvrigt vandt.

Hvert 10 mdrs. hold har nu mulighed for at kunne aflægge idræts-

Højbakken. En herlig tumleplads

Der samles appetit til middagen. Dejligt at se 100 pct. indsats

mærkeprøven. Vi tager simpelthen en dag fri til det. Alle eleverne deltager, og er resultaterne gode nok, kan de få idrætsmærket.

På elevmødet 1966 kan Lundgård Nielsen fortælle, at statens kunstfond har tilbudt skolen en skulptur af Adam Fischer: Gående kvinde med krukke under armen. Pris 8.000 kr., hvoraf elevforeningen skal betale 2.000 kr. Det varede længe, inden skulpturen kom, men den står nu uden for spisesalen. Ved særlige lejligheder har vi spotligh på den, og vi er virkelig glade for den. Der var desuden afgivet bestilling på et træudskæringsarbejde hos Christian Andersen. Det skal fortælle Gundestrupkarrets historie. Det trak noget ud med fuldendelsen. Vi fik det i 1970. Nu pryder det hallen.

STATSKONTROLLEREREDE PRØVER

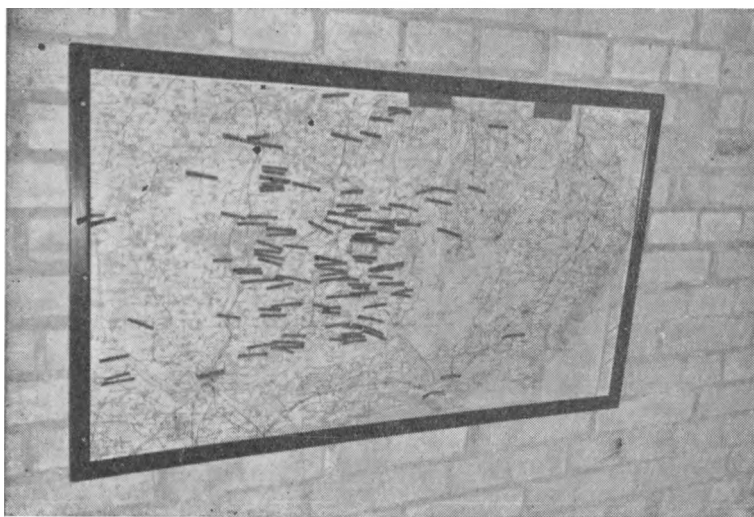
Det begynder at spøge med de statskontrollerede prøver i efterskolen. Det var spørgsmålet om vore elevers muligheder i erhvervs-livet, hvor man helst ser et papir med tal på, der spillede den helt afgørende rolle. Resultatet af mange drøftelser bliver, at vi afholder de første prøver i 1968. Man kan sige for og imod. Nu har vi dem

og må så indrette os på dem. Det må helst ikke gå for meget ud over den egentlige efterskole.

Vi påbegynder et samarbejde med teaterforeningen Fokus, der dækker et område i Vesthimmerland og Han Herred. Vi har siden samarbejdet haft mange gode oplevelser ved at blive konfronteret med nogle af landets bedste skuespillere. Desværre ser det ud til, at det nye kommunale råd i storkommunen ikke ser med de samme øjne som den gamle styrelse for Haubro kommune, idet den har nægtet tilskud på 20 pct., som en forudsætning rent lovmæssigt for vor deltagelse ved forestillingerne. Vi håber meget på en ændret indstilling i 1971. Dannelse af storkommuner skulle helst ikke gå ud over kulturlivet. Vor storkommune er den eneste i området, der har taget det negative standpunkt.

2. SAL MODERNISERES

Da vi starter efter jul 1967 har vi 128 elever. Det er et stort antal. Der var snæver plads mange steder. Derfor laver vi et større ombygning sommeren 1967. Vi fik tilladelsen fra ministeriet, da brandmyndighederne ville sætte en stopper for, at der kunne bo elever på

Kortet hvor mange navne har været placeret

2. sal af hovedbygningen. Mange tanker og forslag for ombygningen blev diskuteret. Det endte med, at der blev enighed om, at hele andensalen skulle rives ned og genopbygges. Der gik to hektiske måneder, hvor en masse håndværkere lavede en stor arbejdspræstation, og da vi begyndte holdet til 3. august 1967 står nybyggeriet faktisk færdigt. Dejlige værelser. Tekøkkener. Ved garagerne ved Nørreris bliver der motorlærerum. Kælderen på Stavn indrettes til vævestue. Der bygges trappetårn ved hovedbygningen.

Holdet, der startede i det nye, skulle blive det første hold, der havde muligheder for at aflægge de statskontrollerede prøver.

Mandag den 18. september 1967 havde vi den ære, at folketingsudvalget, der arbejdede med alle skoleformer fra universitetet til børnehaveklasse, på deres rundtur besøgte skolen for at få et indblik i arbejdet på en efterskole. Daværende undervisningsminister K. B. Andersen ledede turen. Det var en stor dag for eleverne og skolen.

2. ARS KURSUS

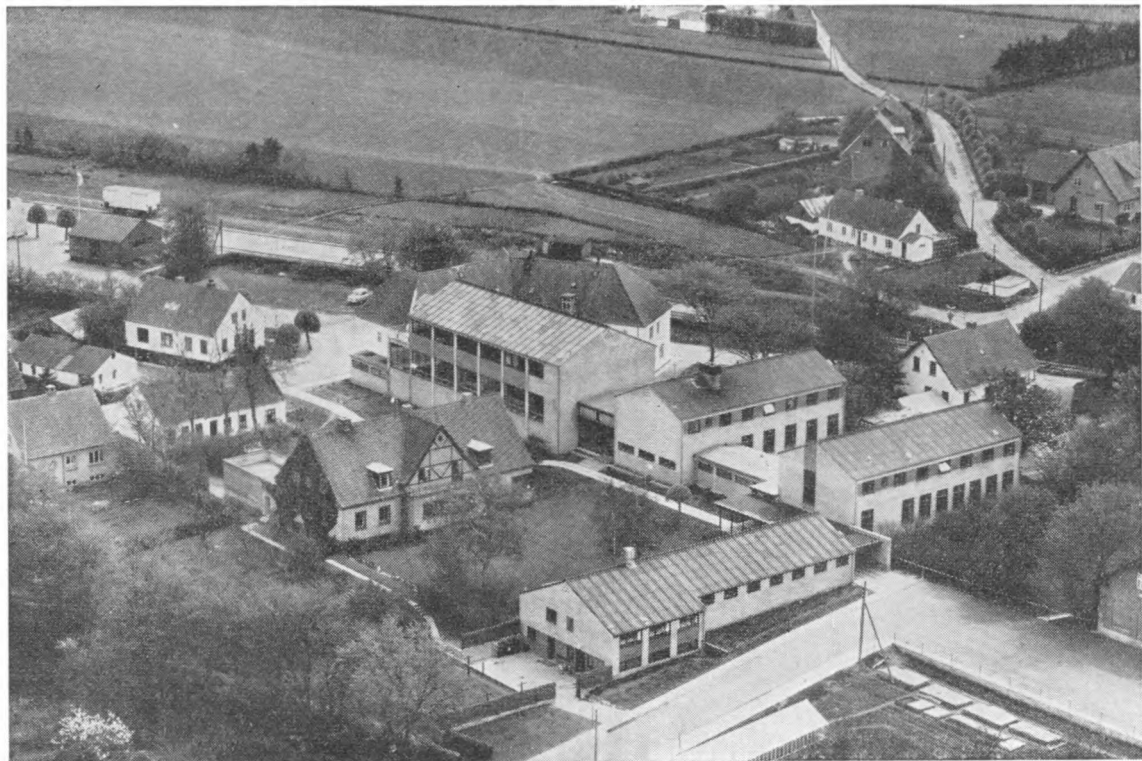
I årsskriftet 1967 kan man læse oplægget for en kursusform på H. U. Et andetårskursus, der begynder til august 1968. Det var mange forespørgsler om forlænget skoletid på H. U., der havde fostret tankerne, og de blev realiserede. Det var en ny efterskolelov, der gav mulighederne for det. Den trådte i kraft 1. august 1967. Her blev mulighederne for prøverne og eksamen i teknisk forberedelseseksamen åbnet. Vort svar blev altså at tage handsken op for den nye udfordring.

I august måned gifter far sig igen. Med Hertha Abrahamsen. Hun var og er ekspert i porcelænsmalning, så skolen også kunne tage dette fag op. De indretter sig i villa Korgård.

Vinteren 1967-68 tages Norgesturen i januar måned. Den bliver et tilbud, mens eleverne er på skolen. Resultatet var særdeles positivt.

Torsdag den 2. maj 1968 begyndte for første gang prøverne. Det var de skriftlige fag, der stod for. 23 elever havde ønsket at tage imod tilbuddet. Disse måtte, da vi i slutningen af maj holdt afslutning, blive tilbage for i begyndelsen af juni at aflægge de mundtlige prøver. De opholdt sig det meste af tiden i sommerhuset i Dollerup, hvor der ind mellem badeturene og solbadene blev holdt timer.

Denne ordning var selvsagt utilfredsstillende, selvom der kunne

Mon lærerlønnen er blevet tålelig!

fås statstilskud til de ekstra 14 dage. Men det blev betydet os, at den bevilling kun var en engangsforeteelse, så vi besluttede, at åbningsdagen 1968 skulle flyttes til 18. august. Prøverne kunne således være afsluttede, når afslutningsdagen ca. 15. juni blev holdt.

Den 18. august har vi også vort første fortsætterhold. 20 elever. De fik deres egen timeplan, men kunne dog gå sammen med førsteårseleverne i de frivalgte grupper. Derved opnåede vi, at der skete en integrering af de to hold, som ellers blev kørt helt adskilte i undervisningen.

Som noget nyt brugte vi hele den første uge til at prøve eleverne i dansk og regning, før de kom ud på deres holdinddelinger. Det var et godt grundlag at gøre det på. Når vi kun afholder en prøve, kan der nemt ske tilfældigheder, som kommer til at ramme eleven hele året igennem. Dette modvirkes for en stor del ved det nye, selvom det ikke er muligt helt at gardere sig for fejltagelser.

Elevforeningen giver skolen et træsnitsarbejde af Christian Andersen. Det er i fortættet form en lille præsentation af Johs. V. Jensens Himmerlandshistorier. Man er på Syvsovergården, hvor Tordenkalven er på besøg. Også dette arbejde hænger i hallen.

I december får skolen en sekretær. Papirarbejdet svulmede op, så jeg ganske enkelt ikke kunne overkomme at klare det. Det har væ-

ret en mægtig lettelse at få hjælp til det. Jubilæumsåret har vi måttet ansætte endnu en sekretær. Arbejdet var for stort for en selv med bistand af forstanderen.

Skolen anskaffer Vibe Lynges vævede tæppe med korsets motiv.

Kemi og fysiksamlingen udvides betydeligt af hensyn til teknikerne.

Planer for den nye varmecentral lægges. Den er en realitet i begyndelsen af 1969. Og i sidste øjeblik. Det nye anlæg var næppe gået i gang, da det gamle brød totalt sammen. Den første måned måtte vi undvære skorsten. Den kom først til påske. Varmecentralen er tænkt som begyndelsen til en undervisningsfløj, der skal komme, når vi får de fornødne tilsagn fra ministeriet.

Mandag den 9. december ser vi os selv i fjernsynet. Det var nogle optagelser, man havde taget fra skolen i forbindelse med en udsendelse om efterskolen. Fire skoler var indvolveret i udsendelsen.

FORÆLDREMØDER

Under arbejdet med at forberede arbejdet i lærerstaben med holdet, der skulle begynde 18. august 1969, kom der en udtalelse om, at det ville være bedst, om vi havde haft forældrene at snakke med. Det udviklede sig til, at vi holdt et forberedende forældremøde, hvor en masse ting blev drøftet i grupper. Desuden havde forældrene lejlighed til at fortælle os om deres børn, og vi fik mange værdifulde oplysninger. Mødet blev fulgt op med nye møder, hvor nye problemer blev taget op til drøftelse. Dette betød en meget nærmere kontakt med forældrene, end vi tidligere havde haft. Med det nye holds forældre er dette arbejde fulgt op, og vi har mange lovord at sige i den forbindelse, så det må forudses, at arrangementerne vil blive fortsat.

Holdet, der begyndte august 1969 blev det første rene 10 mdrs. hold.

Skolen må købe nye lærerboliger. Enkelte lærere bygger selv huse.

Der lejes lejligheder forskellige steder i byen. Da vi starter med holdet august 1970, bor der ikke længere lærere på selve skolen.

Jorden ved siden af Stadion købes af kommunen.

Sommerferien 1970 laves 1. sal på hovedbygningen i orden. Der kommer tæpper på gulvene både på værelserne og gangene. Det skal vise sig, om vi efterhånden tager skridtet helt ud og lægger tæpper på alle gulve over hele skolen.

Holdet august 1970 bliver et stort hold. 134. Der er to tredieårs-

elever. Et nyt kapitel i udviklingen skal begyndes. Til 1971 er flere tredieårselever indmeldte.

Det sidste punktum skal snart sættes i denne beretning. Den blev måske for lang. Den blev måske for snakkende. Den blev måske for rodet. Det må læseren bedømme. Jeg måtte tage tilflugt til vort sommerhus i Ertebølle for at få fred til at fuldende arbejdet. Det har været løst og fast om H. U. 50 år er gået. Nye 50 år står for, og heldigvis kender vi ikke til fremtiden. En ny tilskudslov har bevirket, at vi har fået bedre økonomiske vilkår. Måtte vi bruge dem til at kunne gøre en indsats for de unge, der kommer på H. U. Vi kunne udtrykke mange gode ønsker for jubilæumsåret, men det skal ikke gøres. Det ville fylde mange sider!

Ting kan være glemt – tilgiv mig dette!

Det har være en oplevelse at kigge alle tingene igennem for at kunne skrive dette bidrag til festlighederne på 50 årsdagen. – Måske har jeg været for meget part i sagen. En udenforstående ville helt anderledes kunne ha' skrevet skolens første 50 års historie. Ingen tvivl om det. Men sådan blev det altså ikke.

Julius Bidstrup.

SKOLENS BESTYRELSE — oktober 1970

Fra legatbestyrelsen:

Lars Holm, Haubro (formand)
Harry Binderup, Haubro
N. Kr. Bystrup, Haubro
Frede Nielsen, Haubro
Søren Grove Poulsen, Haubro

Fra elevforeningen:

Lundgaard Nielsen, Holme
Per Lienggaard, Ebdrup

Fra repræsentantskabet:

Erna Jensen, Suldrup
Erling Pedersen, Mjallerup

LEGATBESTYRELSEN

5 medlemmer

Supplerer sig selv

25. marts 1920

Gårdejer Niels Jensen, Jelstrup, 1920-1932 (død)

Gårdejer Rasmus Borg, Korgaard, 1920-1921 (bortrejst)

Gårdejer Carl Hansen, Jelstrup, 1920-1929 (begæret udtrædelse)

Gårdejer Niels Bohl, Haubro, 1920-1929 (begæret udtrædelse)

Gårdejer Niels Nielsen, Jelstrup, 1920-1951

1. suppleant gårdejer Kristen Bystrup, Jelstrup

2. suppleant mejeribestyrer Peter Behnk, Haubro

1921 indtræder Kristen Bystrup, Jelstrup, 1921-1951

1929 Peter Behnk, Haubro, indtræder 1929-1951

1929 Arne Bertelsen, Højbakken, indtræder 1929-1949

1932 Niels Nielsen, Haubro, 1932-64

1949 Peder Jensen, Haubro, 1949-1964

1951 Peder Andersen, Korgaard 1951-1959

1951 Harry Binderup, Jelstrup, 1951-

1951 Aage Behnk, 1951-1958

1958 N. Kr. Bystrup, 1958-

1959 Frede Nielsen, 1959-

1964 Lars Holm, 1964-

1964 Robert Jensen, 1964-

1967 er følgende suppleanter valgt:

1. suppleant Søren Grove Poulsen

2. suppleant fru Ester Jensen, Mølgaard

Revisorer er Thorvald Berthelsen, Aars, Viggo Markussen, Haubro.

REPRÆSENTANTSKABET

Da skolen gik fra legat over til selvejende institution, blev der oprettet et repræsentantskab. Dette skulle bl.a. vælge to medlemmer til bestyrelsen.

Repræsentantskabet har siden bestået af:

- x fru Maren Wilhelmsen, Dall, Svenstrup
- x gårdejer Kristian Hansen, Døstrup
- x kæmner Chr. Andersen, Ø. Hornum
gårdejer Aksel Andersen, Vilsted
- x uddeler Aage Madsen, Vindblæs
fru Ragnhild Byrialsen, Ullits
gårdejer Ejner Christensen, Løvel
- x gårdejer Søren Kræner, Snæbum
- x fru Kamma Nielsen, Gundestrup, Fjerritslev
- x gårdejer Johannes Skovfoged Andersen, Lundby
- x gårdejer Kr. Nørgaard, Aardestrup
- x gårdejer Per Lienggaard, Farsø
lærer Bent Rolighed, Brunholm
gårdejer Lars Holm, Haubro
mejeribestyrer Vagn Løkke, Farsø
- x fru Erna Jensen, Suldrup
- x fru Gerda Troelsen, Nørager
- x gårdejer Erling Pedersen, Mjallerup
- x gårdejer Søren Byrialsen, Ullits
- x gårdejer Holger Christensen, Østerbølle
- x gårdejer Mitzi Norre, Gundersted

De med x angivne er på tiden (1970) medlemmer af repræsentantskabet.

Følgende har siddet i bestyrelsen fra repræsentantskabet:

Aksel Andersen, Vilsted

Ragnhild Byrialsen, Ullits -1963

Lars Holm, Haubro, 1964-1965

Erling Pedersen, Mjallerup, 1965-

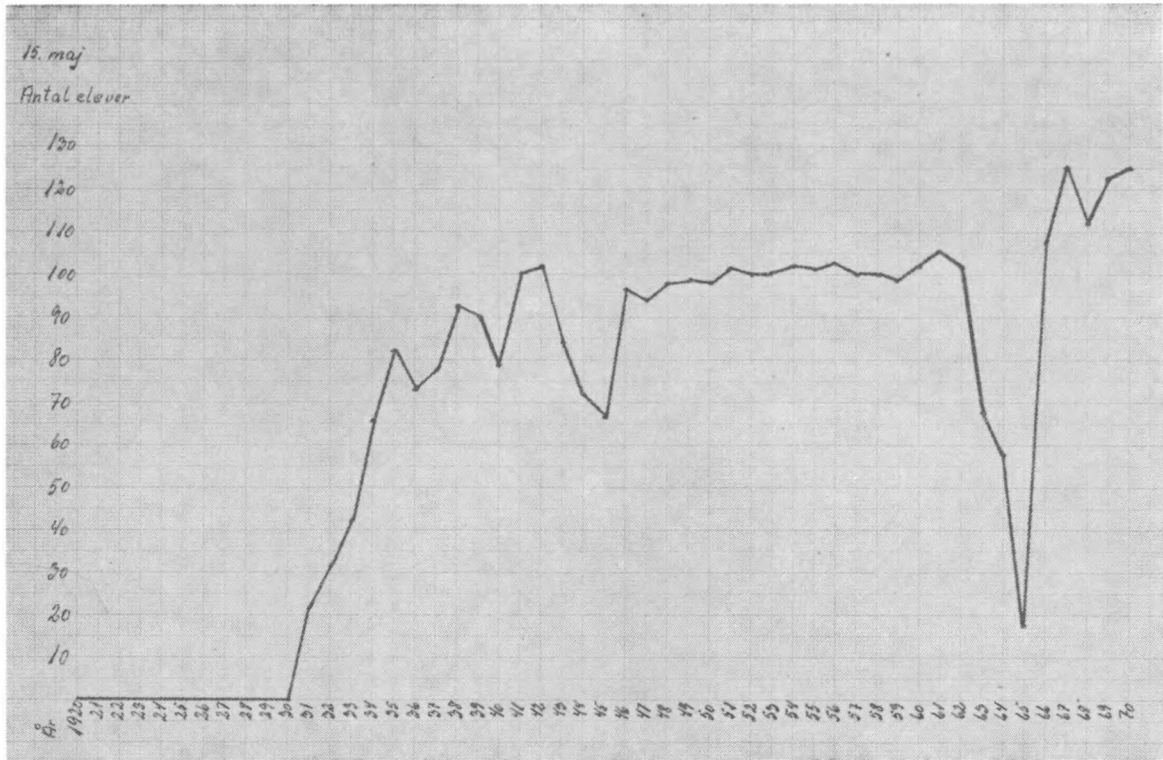
Erna Jensen, Suldrup, 1964-

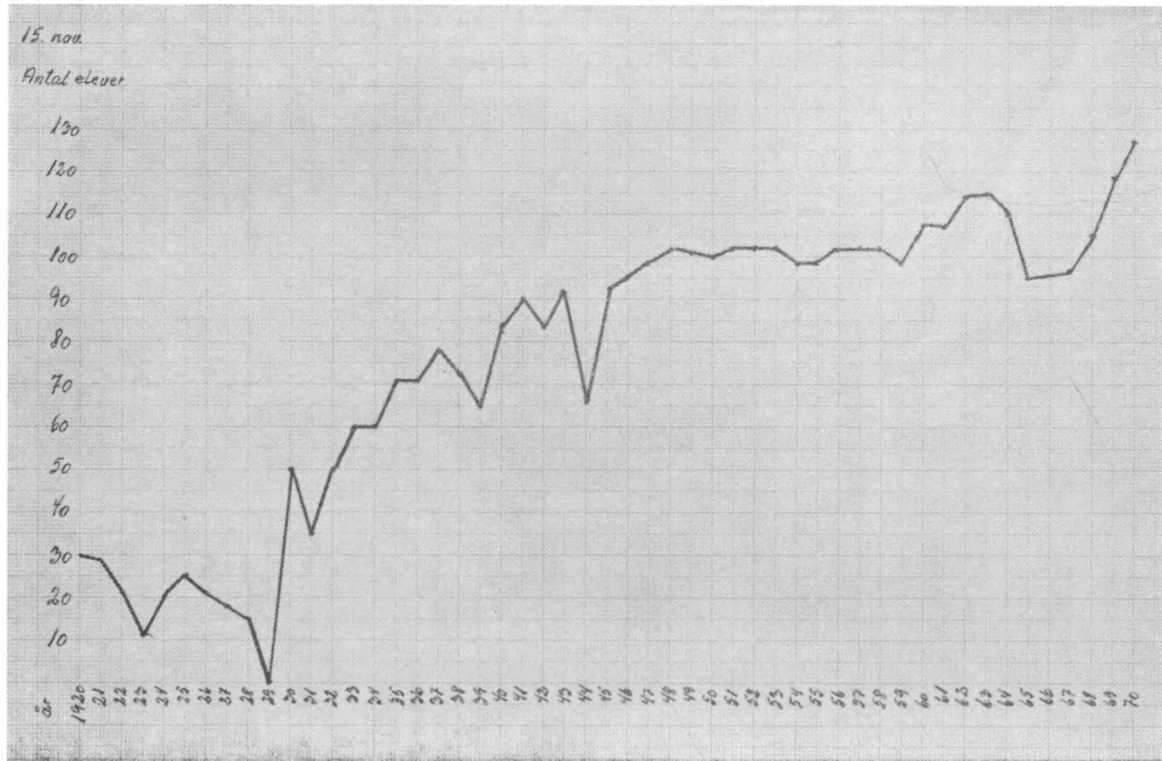
15. maj

Antal elever

130
120
110
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10

8r
1961
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92

KOMMENTAR TIL ELEVKURVERNE

Det kan undertiden være sjovt at se tal anbragt i kurver. Det har jeg prøvet med antal af elever. Da vi i de senere år er gået over til ændret kursustermin, har jeg valgt 15. november og 15. maj til de tidspunkter, hvor jeg har gjort op. Det skulle give et nogenlunde godt grundlag for sammenligning.

Et par ting skal jeg måske gøre opmærksom på i forbindelse med kurven, selvom nogle af tingene nok berøres i de historiske udredninger.

De første 10 år var der ingen sommerskole.

Krigsårene 1940-45 gav ret stærke udsving i elevtallet. De små forskydninger i årene efter skyldtes gerne elever, der ellers var indmeldte, som blev borte uden videre.

Virkingen af folkeskolens omlægning af skoleåret ses tydeligt på 15. maj kurven. Sommerskolen gik jævnt nedad, mens vinterskolen holdt sig nogenlunde konstant. Med omlægningen til augusthold ændres billedet med det samme. Det lille hold 15. maj 1965 var 3 mdr's holdet, der dannede overgangen til omlægningen.

Naturligvis spiller nybyggeri også meget ind i kurvernes udseende.

ELEVER FORDELT EFTER AMTER

Aalborg 4561 elever (ca. 66 pct.), Viborg 1042 elever (ca. 15 pct.), Thisted 388 elever (ca. 5 pct.), Randers 220 elever (ca. 3 pct.), Hjørring 186 elever (ca. 2,5 pct.), Skanderborg 186 elever (ca. 2,5 pct.), Ringkøbing 84 elever (ca. 1 pct.), Hovedstad plus Københavns amt 51 elever, Vejle 46 elever, Aarhus 35 elever, Grønland 12 elever, Odense 10 elever, Sydslesvig 10 elever, Svendborg 10 elever, Bornholm 9 elever, Holbæk 8 elever, Haderslev 7 elever, Frederiksborg 6 elever, Ribe 6 elever, Færøerne 2 elever, Tønder 1 elev, Præstø 1 elev, Roskilde 1 elev, Aabenraa 1 elev, Norge 1 elev, Argentina 1 elev, U. S. A. 1 elev (tilsammen ca. 5 pct.).

Tallene viser, at skolen i høj grad har været en egnskole. Eneste amt, der ikke har været repræsenteret er Sorø amt.

I alt 6886 elever.

ELEV TAL

Alle sluttallene er kursusmåneder

Piger Dreng

Vinter	1920-21	7	23	150
Vinter	1921-22	6	23	145
Vinter	1922-23	5	16	105
Vinter	1923-24	0	11	55
Vinter	1924-25	8	12	100
Vinter	1925-26	4	21	125
Vinter	1926-27	5	16	105
Vinter	1927-28	3	16	95
Vinter	1928-29	8	8	80
Vinter	1929-30	0	0	0
Vinter	1930-31	23	27	250
Sommer	1931	22	0	110
Vinter	1931-32	12	23	175
Sommer	1932	25	0	125
Vinter	1932-33	0	50	250
Sommer	1933	42	0	210
Vinter	1933-34	0	60	300
Sommer	1934	67	0	335
Vinter	1934-35	0	60	300
Sommer	1935	82	0	410
Vinter	1935-36	0	71	355
Sommer	1936	73	0	365
Vinter	1936-37	0	71	355
Sommer	1937	78	0	390
Vinter	1937-38	0	78	390
Sommer	1938	93	0	465
Vinter	1938-39	0	73	365
Sommer	1939	90	0	450
Vinter	1939-40	0	65	315
Sommer	1940	79	0	395
Vinter	1940-41	0	85	425
Sommer	1941	100	0	500
Vinter	1941-42	0	90	450
Sommer	1942	102	0	510
Vinter	1942-43	0	84	420
Sommer	1943	84	0	420
Vinter	1943-44	0	91	455

Sommer	1944	72	0	360
Vinter	1944-45	0	67	335
Sommer	1945	67	0	335
Vinter	1945-46	0	93	465
Sommer	1946	97	0	485
Vinter	1946-47	0	96	480
Sommer	1947	95	0	475
Vinter	1947-48	0	90	495
Sommer	1948	98	0	490
Vinter	1948-49	0	101	505
Sommer	1949	99	0	495
Vinter	1949-50	0	101	505
Sommer	1950	99	0	495
Vinter	1950-51	0	100	500
Sommer	1951	101	0	505
Vinter	1951-52	0	102	510
Sommer	1952	100	0	500
Vinter	1952-53	0	102	510
Sommer	1953	100	0	500
Vinter	1953-54	0	102	510
Sommer	1954	102	0	510
Vinter	1954-55	0	99	495
Sommer	1955	101	0	505
Vinter	1955-56	0	99	495
Sommer	1956	103	0	515
Vinter	1956-57	0	101	505
Sommer	1957	100	0	500
Vinter	1957-58	0	101	505
Sommer	1958	100	0	500
Vinter	1958-59	0	101	505
Sommer	1959	99	0	495
Vinter	1959-60	0	99	495
Sommer	1960	102	0	510
Vinter	1960-61	0	107	535
Sommer	1961	107	0	535
Vinter	1961-62	0	108	540
Sommer	1962	102	0	510
Vinter	1962-63	0	114	570
Sommer	1963	67	0	335
Vinter	1963-64	0	116	580
Sommer	1964	58	0	290
Vinter	1964-65	0	110	550

3 md. sommer 65	4	13	51
5 md. efterår 65	27	6	165
10 md. 65-66	33	29	620
5 md. forår 66	0	46	230
5 md. efterår 66	15	7	110
10 md. 66-67	38	47	850
5 md. forår 67	0	41	205
5 md. efterår 67	19	9	140
10 md. 67-68	34	44	780
5 md. forår 68	0	34	170
5 md. efterår 68	4	5	45
10 md. 68-69 forts.	5	15	200
10 md. 68-69	30	61	910
5 md. forår 69	0	12	60
Forts. 10 md. 69-70	7	11	180
10 md. 69-70	55	56	1100

3258 3628 36701

NAVNE OG DERES BAGGRUND

Vi har rundt på skolen benyttet forskellige navne. Det har naturligvis en ren praktisk betydning, men det har også baggrund i forskellige mennesker og ting, vi gerne har villet minde, fordi der var en eller anden grund til det. I det følgende er forsøgt en meget kortfattet beskrivelse, som i hvert fald kan bringe på sporet. Nogle er meget selvfølgelige, men de er taget med alligevel.

Nørreris. Da huset blev købt under krigen, var det naturligt at bruge Niels Ebbesens gård som navn.

Rosengården. Hentyder til stokroserne, som endnu pryder huset om sommeren.

Stavn. Er det sidste i ordet hjemstavn.

Bollet. Huset er bygget af sten, der blev revet ned, da man byggede et nyt hus på gården Bollet. Navnet Bollet hentyder til familienavnet Bohl.

Kamilahuset. Navnet på konen, der i sit forklæde bar sten op fra stranden ved Ertebølle.

Vartov. Navnet på et større kompleks i København. Her står bl.a. en statue af Grundtvig. En kirke har til huse dér. Vort sekretariat for efterskolerne findes der ligeledes.

Med hensyn til værelsesnavne er fordelingen sådan:

1. sal, hovedbygningen: navne, der knytter sig til forfattere.
 2. sal, hovedbygningen: navne på gårde af forskellig art.
- Øst: historiske årstal.
Vest: historiske steder fortrinsvis i Himmerland.

V E S T

- Ertebølle.** Det første fundsted for køkkenmøddingerne. En hel kultur i vor historie har navn derefter.
- Skarpsalling.** Findestedet for vel nok det fineste lerkar, vi har fra vor oldtid.
- Gundestrup.** Findestedet for sølvkedlen, som vi nu har gengivet i Christian Andersens frise.
- Borremose.** Fæstningsanlægget fra ca. 100 år før Kristus fødsel. Senere bliver det et landsbysamfund.
- Fyrkat og Aggersborg.** Fæstningsanlæg fra vikingetiden.
- Døstrup.** Findestedet for en af de første arder fra vor oldtid. Fortæller om, at landbruget er kommet til Himmerland.
- Nørrelund.** Herregården ved Rold skov. En del tildragelser har der fundet sted i historiens løb.
- Vitskøl.** Klosteret ved Limfjorden.
- Ræbild.** Parken for dansk-amerikanerne.
- Trend.** Kongens jagtgård og stedet for den første nedkastning i Jylland under besættelsen.

Ø S T

826. Ansgar kommer til Danmark.
1241. Jyske lov.
1536. Reformationen.
1788. Stavnsbåndet løses.
1814. Norge tabes. Statsbankerot.
1844. Første højskole.
1849. Grundloven.
1879. Første efterskole.
1915. Kvinderne får valgret.
1920. Genforeningen.
1945. Befrielsen.

1. S A L

- Fyrtøjet.** H. C. Andersen.

Dynæs. Johannes Skjoldborg.
Jyder. Jakob Knudsen.
Bræen. Johannes V. Jensen.
Vium. Blicher.
Bakkehuset. Rabech.
Maarbæcka. Selmar Lagerløf.
Aulestad. Bjørnson.
Vedersø. Kaj Munk.
Jenle. Aakjær.
Uddy. Grundtvig.

2. S A L

Hvidbjerg. Forsøgsgård.
Edelgave. Madsen Mygdals gård. Venstre høvding.
Næsgård. Agerbrugsskole.
Mølgård. Gård i Haubro.
Behnkbo. Opkaldt efter et mangeårigt legatmedlem.
Vadgård. Anton Sørensens gård.
Korgård. Per Andersens gård.
Strangegård. Min farmors fødested.
Skærsø. Poul la Cours gård.
Tystofte. Forsøgsstation.
Thorkildstrup. Mors fødehjem.
Lundegård. Afkomsprøvestation.
Bramslevgård. Ved Mariager fjord.
Brunholm. Anton Sørensens fødested.

Handwritten musical score for piano, consisting of six systems of staves. The notation includes notes, rests, and chords. Chord symbols are present throughout the piece:

- System 1: Chord symbol Bb in the bass staff.
- System 2: Chord symbols Bb and $F7$ in the bass staff.
- System 3: Chord symbols $F7$, Eb , and Bb in the bass staff.
- System 4: Chord symbols Bb and $F7$ in the bass staff.
- System 5: Chord symbols Bb , $F7$, and Bb in the bass staff.
- System 6: Chord symbol Bb in the bass staff. The system also features a first ending bracket with a repeat sign and a second ending bracket with a repeat sign.

Handwritten musical notation for the first system. The treble clef staff contains a sequence of notes with accents and slurs. The bass clef staff contains a few notes followed by a double bar line. Chord symbols Bb and F are written below the bass staff.

Handwritten musical notation for the second system. The treble clef staff contains a sequence of notes with accents and slurs. The bass clef staff contains a few notes followed by a double bar line. Chord symbols F and Bb are written below the bass staff.

Handwritten musical notation for the third system. The treble clef staff contains a sequence of notes with accents and slurs. The bass clef staff contains a few notes followed by a double bar line. Chord symbols Bb , $F7$, Bb , $F7$, and Bb are written below the bass staff.

Handwritten musical notation for the fourth system. The treble clef staff contains a sequence of notes with accents and slurs. The bass clef staff contains a few notes followed by a double bar line. Chord symbols $E1$ and Bb are written below the bass staff.

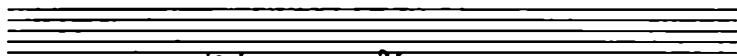
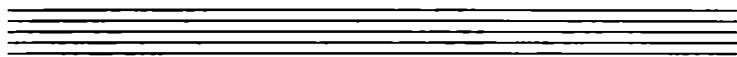
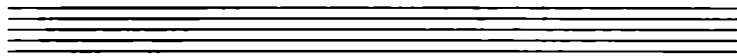
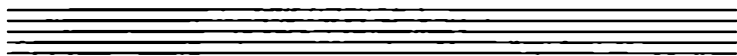
Handwritten musical notation for the fifth system. The treble clef staff contains a sequence of notes with accents and slurs. The bass clef staff contains a few notes followed by a double bar line. Chord symbols Eb and $Bb7$ are written below the bass staff.

Handwritten musical notation for the sixth system. The treble clef staff contains a sequence of notes with accents and slurs. The bass clef staff contains a few notes followed by a double bar line. Chord symbol $Bb7$ is written below the bass staff.

Handwritten musical notation for the first system, featuring a treble and bass clef with notes and chords. Chord symbols E_b and $F\#^2$ are present.

Handwritten musical notation for the second system, featuring a treble and bass clef with notes and chords. Chord symbols Bb^2 and E_b are present.

Handwritten musical notation for the third system, featuring a treble and bass clef with notes and chords. Chord symbols Bb , H , A_b , Bb , E_b , Bb , and E_b are present.

Fillegnet Himmerlands
Knyttarskole

Arns 8/9-1965. Holger Larsen.

SANGE

I vore årsskrifter har der af og til været sange. Her er nogle af dem genoptrykt. Desuden noder til en march, som en musiker, der ofte har spillet her på skolen, har komponeret og kaldt H. U.-march. Enkelte sange er desuden taget med i sammenhæng med beskrivelsen.

AARSSKRIFT 1932

Mel.: Kan I mærke, det lysner

Der er Glæde og Jubel i Himmerlands-Navnet;
der er Rytme, som vækker til Daad efter Drøm
som gi'r Lyst til at virke, naar ret vi har favnet
denne Rytme, der klinger snart stærk og snart øm.

Limfjordsvandene glitrer, og Kattegats Bølger
glider ind mod dets Kyster derude i Øst,
og de mægtige Bakker i Ræbild vi følger,
mærker Roldskovens Sus som en varslende Røst.

Dybe Minder fra Fortid om Munkenes Virke;
Vitskøl Kloster sig hæver ved Limfjordens Bred,
her en kutteklædt Skare engang gik til Kirke,
og vi dvæler en Stund paa det fredlyste Sted.

Og vi lytter til Højbakke-Granernes Susen,
stirrer ud over Markernes tavlede Felt,
da det stiger i Sindet som Orgelets Brusen:
— Herfra Kimbrernes Flok drog mod Syd med sit Telt!

Disse ældgamle, dybe, historiske Minder
finder Genklang i Ungdommens Længsel i Dag,
og vi samles og gaar mod de højeste Tinder
i en tætsluttet Fylking om Livsglædens Flag.

Haubro-Navnet har Klang blandt de bedste herhjemme,
Ungdomsborgen sig hæver saa stolt imod Sky,
hvad vi lærte, i trofaste Sind vi vil gemme,
da der kommer en Ungdommens Vaardag paany.

Ja, her samles en Skare af frejdige unge,
som vil dyrke sin Idræt med staalsatte Sind;
hver en Evne skal øges, og stolt skal det runge,
naar med Sange vi gaar mod den sollyse Tind!

Holger Buhl

AARSSKRIFT 1933

VI vandrer

Midt mellem rullende Bølger mod Stranden
veksler vort Liv mellem Vinter og Vaar.
Side om Side vi gaar ved hinanden,
snakker om alt i en endeløs Blanden,
kender dog knap, hvorfor Hjerterne slaar,
ved kun saa lidt om, hvor Tankerne gaar.

Søgende ser vi os om mellem Venner,
rækker dem Haanden for sammen at staa,
mødes i det, som i Sindene brænder.
— Men er vi ærlige, ofte det hænder,
at vi alene med Vemod erkender:
De, der forstaar os, de er kun saa faa.

Midt mellem Latter og skarptslebne Sværd
mødes vi — skilles vi — ler vi og græder.
Midt mellem Solglimt og Sorg gaar vor Færd,
binder vi Minder i blomstrende kæder,
Tvivlende Sind — sniger sig ind
brænder til Aske de reneste Glæder.

Midt mellem smilende, sollyse Dage
støder vi og paa en skarpkantet Sten.
Midt mellem Mørke og endeløs Klage
møder vi Livsglæden — ægte og ren.
Den, der i Natten kan Lysglimt fange,
samler en Skat, der kan deles med mange.

Charles Hansen

AARSSKRIFT 1948

En hilsen til H.U.

Der ligger du, skole,
så hvid og så stor,
der ligger du, der virker du,
og der vi bor,
Haubro, Haubro,
vi hylder dig.

Du ligger mod solen,
som sol er din gavn,
vi hylder dig, vi skylder dig
at ære dit navn,
Haubro, Haubro,
du ungdomsborg.

Dit navn og dit ry
over Nordjylland for,
folk kender dig, folk agter dig
og på dig tror,
Haubro, Haubro,
vi værner dig.

Som spæde fugleunger
af reden vi for,
du modtog os, du opdrog os
med gode ord.
Haubro, Haubro,
vi mindes dig.

I tider, der kommer,
den fremtid vil gry,
da vis os, — da før os
ind i det ny,
Haubro, Haubro,
da vis os vej.

Gudrun Clausen

AARSSKRIFT 1955

Til Bidstrups

Tusinder af unge smiler ved klangen af jert navn
i mindet om en tid i deres liv,
da glade og trygge de følte sig i havn,
blev belært om at leve deres liv.
I søvn I ikke dyssede den store flok,
men lærte dem: enhver er ikke sig selv nok.

Arene gik — storme gik over landet,
krig og besættelse blandt andet.
Skolen stod.
Bidstrups gik foran, altid foran,
trodsede vanskeligheder og kiv,
viede H. U. deres liv.

Lyse i sind med godt humør
gjorde I dagene til fest.
Bidstrups muntre indfald,
fru Bidstrups sang og latter
husker eleverne allerbedst.

Lærerne gav I frie kår
og gode forhold i de mange år.
For lykkelige, rige dage og festligt samvær på H. U.
vor taknemmelighed vi udtrykker nu.

Aase

BYGNINGERNES HISTORIE

En replik, vi ofte møder til elevmødet og til åbningsmøder, er, at skolen er jo ikke til at kende, fra da jeg var på skole. Det er såre rigtigt. Der er sket meget bygningsmæssigt. I det følgende er forsøgt en opremsning for udviklingen rent bygningsmæssigt. Det fortæller også noget om undervisningens indhold. Der kan pludselig på grund af tidens krav opstå behov for faglokaler. Af det oprindelige er der blot det, vi nu kalder kjolesyningsstuen tilbage. Det har haft skiftende funktioner. Spisestue, læsestue, klasseværelse, sy-stue. Om forhåbentlig ikke længe ender det antagelig som skolekontor. Man kan måske beklage, at alt er ændret, men vi, der skal gå i det til daglig, foretrækker, at det er indrettet på at kunne bruges til de formål, der skal indeholdes i lokalerne.

De enkelte ting skulle i den store beskrivelse være sat ind i sammenhængen. Dette kun for at lave en oversigt.

Det har været svært at adskille mors og fars private køb og om-lavninger fra skolens, så de er slået sammen i eet.

1920 Den hvide borg står færdig.

1923 Sløjdsal indrettes på første sal.

1928 Skolekøkken etableres. Undervisning i linned- og kjolesyning.

1930 Skolen moderniseres. Elevværelser på anden sal. Centralvarme indlægges.

1932 Stadion anlægges. Fast scene i gymnastiksalen.

1933 Nyt skolekøkken. Gymnastiksalen udvides. Sommerhuset i Dollerup bygges. Der lejes værelser hos Søndergård til elevværelser.

1935 Havehuset på stadion. Gymnastiksalen udvides igen. Rosengården erhverves. Vævestue. Foredragssal flyttes til nuværende dagligstue. Foredragssal bliver spisestue.

1936 Frede Sørensen maler »Prinsessen på ærten« — Øjet opladt — hånden øvet m.m.

- 1937 Stavn bygges.
- 1938 Syltekøkken på Stavn. Vaskeri sammesteds.
- 1939 Kamilahuset flyttes fra Ertebølle til stadion.
- 1940 Hegnsgården købes.
- 1943 Nørreris købes. Skolekøkken i kælder.
- 1944 Hovedtrappen til første sal laves dobbelt. Gamborg forpagtes.
- 1945 Sløjdsal i den gamle smedie. Vartov bliver skolestue hele året.
- 1946 Frihedsstenen på stadion. Bollet købes.
- 1947 Hoveddør til hovedbygningen. Højbakken testamenteres til skolen. Stenen for Kr. Bertelsen flyttes til stadion.
- 1957 Friluftsscene indvies.
- 1958 Overgang til selvejende institution.
- 1960 Moderniseringen begynder. Østfløjen med varmecentral, foredragssal, elevværelser, bad og omklædningsrum.
- 1961 Vestfløjen og mellembygningen med to skolestuer, elevværelser og toiletter. Gymnastiksal med sløjdsal og skolekøkken. Scene.
- 1962 Spisesal med køkken.
- 1963 Lærerværelse. Toiletter ved hovedbygningen.
- 1964 Mor og far bygger hus i Farsø.
- 1965 Springgrav m.m. anlægges på stadion.
- 1966 Løbebane på stadion. Formnings- og stoftrykløkalder på Nørreris.
- 1967 Anden sal hovedbygningen fornyes. Trappetårn. Motorlære ved Nørreris. Vævestue på Stavn.
- 1968 Tekøkkener på elevgangene. Fysik- og kemilokaler i hovedbygningen.
- 1969 Ny varmecentral. Køb af ny lærerbolig Metalsløjdværksted ved Nørreris.
- 1970 Første sal restaureres. Køb af to lærerboliger.

Suma summarum kan det siges, at skolen jubilæumsåret består af:

- 1) Hovedbygningen med 24 elevværelser, 2 elevdagligstuer, 3 tekøkkener, kjolesyningslokale, kemilokale, fysiklokale, lærerværelse, lille køkken til skolens brug.
- 2) Gymnastiksalsbygning med gymnastiksal med scene, skolekøkken, sløjdsal og magasin for bordplader m.m.
- 3) Hall med teatergarderobe.
- 4) Øst med 12 elevværelser, kogeplanlægning på vaskerum, foredragssal, biks, bruserum, omklædningsrum, to fotorum, tøjvask og tørrerum.

- 5) **Vest** med 12 elevværelser, kokeanordning på vaskerum, bibliotek, skolestue, materialerum, telefonboks og rengøringsrum.
- 6) **Mellembygning** med toiletter.
- 7) **Spisesal** med køkken, lagerrum.
- 8) **Varmecentral** med lager for pedel.
- 9) **Stavn** med forstanderbolig, skolens kontor, bolig for køkkenpersonalet, vævestue, vaskeri, tørrerum og strygekælder.
- 10) **Rosengården**. Lærerbolig, kontor for bladet Efterskolen.
- 11) **Nørreris** med to lærerboliger, formningslokaler, stoftrykrum, cyklestald, garager, motorlærerum og metalsløjdløkkale.
- 12) **Hus på Holmevej**. Lærerbolig.
- 13) **Hus** ved kommunens nye boligkvarter.
- 14) **Bollet**. Hus. Bolig og undervisningslokaler.
- 15) **Hus** i Østbyen. Lærerbolig.
- 16) **Kamillahuset**. Museum.
- 17) **Stadion** med det nykøbte jordareal.
- 18) **Mårken**. Udstykket fra gården Bollet.
- 19) **Højbakken**.

Hertil kommer så boliger, som personale selv har bekostet. 5 huse i alt. 3 lejede boliger.

Var det hele samlet på eet område, hvilket det desværre ikke er, ville det blive til en hel lille by. 18 lokaler har vi nu, og vi låner i enkelte tilfælde lokaler i friskolen.

Det må også noteres, at der på skolen er godt 190 mennesker samlet.

Timeplan for vinterskolen 1942-43

Kl.	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag
8.30- 9.30	Samfundslære	Litteratur	Sjælelære	Historie	Frie foredrag	Sundhedslære
9.30-11.30	A Dansk B Sløjd C Dansk D Dansk	A Dansk B Sløjd C Sløjd D Dansk	A Dansk B Dansk C Dansk D Sløjd	A Sløjd B Dansk C Dansk D Dansk	A Dansk - regning B Sløjd C Dansk D Dansk - regning	A Dansk B Dansk C Sløjd D Dansk
13.00-14.00	A Gymnastik B C Tegning D	1 Landbrug 2 Sprog Særf. 3 Handelsr. 4 Fritegning	Fysik	Sang	Fysik	A Regning B C Regning D Sløjd
14.00-15.00	A Tegning B C Gynastik D	Særfag	A Gymnastik B C Tegning D	Gåtur eller boldspil	A Gymnastik B C Dansk - læs. D Regning	A Regnskab B C Regning D Sløjd
15.30-16.30	A Regning B C Fri D Sløjd	A Sløjd B Regning C Fritegning D Fri	A Tegning B C Gymnastik D	A Fritegning B Regning C Sløjd D Fri	A Regning B C Gymnastik D	Fri
16.30-17.30	A Fri B Fritegning C Regning D Sløjd	A Sløjd B Fri C Regnskab D	A Regning B Sløjd C Regning D Regning	A Regning B C Sløjd D Regning	A Sløjd B Dansk C Fri D Fritegning	Fri
17.30-18.30	A Sløjdteori B C D	A B Gymnastik C D	A Fri B Sløjd C Regning D Regning	A Erhvervsgeogr. B C D	A Sløjd B Fri C Regning D Regning	Fri
19.30-21.00	A Geografi B C D	Oplæsning	Folkedans	Selvarbejde	Lysbilleder	Fri

Spisetider: 8.00 morgenmad, 11.45 middag, 15.00 kaffe, 18.30 aftensmad, 21.15 aftenkaffe

Sommerskolen 1955

Kl.	Mandag	Tilisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag
7.00 op	7.30 morgenmad		7.50 morgensang			
8.00- 8.50	Frie foredrag	Levelære	Litteratur	Historie	Naturlære	Sundhedslære
9.00- 9.50	A Husholdning	A Husholdning	A Håndarbejde S	A Regning S	A, Syning V	A, Bønsløjld
	B ₁ Syning V	B ₁ Bønsløjld	B ₁ Husholdning	B Husholdning	A ₂ Bønsløjld	A ₂ Syning V
	B ₂ Bønsløjld	B ₂ Syning V	C ₂ Syning V	C ₁ Bønsløjld	B Håndarbejde S	B Forskelligt L
	C Bogopgave L	C Håndarbejde S	C Bønsløjld	C ₂ Syning V	C Husholdning	C Husholdning
10.00-10.50	A Husholdning	A Husholdning	A Håndarbejde	A Håndarbejde S	A, Syning	A, Forskelligt L
	B ₁ Syning	B ₁ Dansk L	B Husholdning	B Husholdning	A ₂ Forskelligt L	A ₂ Syning
	B ₂ Dansk L	B ₂ Syning	C ₁ Syning	C ₂ Dansk L	B Håndarbejde	B Håndarbejde S
	C Håndarbejde S	C Håndarbejde	C ₂ Dansk L	C ₁ Syning	C Husholdning	C Husholdning
11.00-11.50	A Husholdning	A Husholdning	A Håndarbejde	A Håndarbejde	A, Syning	A, Bogopgave L
	B ₁ Syning	B ₁ Dansk L	B Husholdning	B Husholdning	A ₂ Bogopgave	A ₂ Syning
	B ₂ Dansk L	B ₂ Syning	C ₁ Syning	C ₁ Dansk L	B Håndarbejde	B Håndarbejde
	C Håndarbejde	C Håndarbejde	C ₂ Dansk L	C ₂ Syning	C Husholdning	C Husholdning
12.00	M I		D D		A G	
13.55-14.45	Sang	A S B Stil V C L	Samfundskunds.	A Dansk L B Dansk V C Regning S	Sang	
14.45	K A		F F		E	
15.10-16.00	A Regning V	A	A Dansk L	Husholdnings- teori	A ₁ + B Breve S	
	B Bogopgave L	B Stil	B Regning V		A ₂ + C Hushold- ningsregnskab L	
	C Regning S	C	C Forskelling S			
16.10-17.00	A Næringsmidl. S	A ₁ Dansk S	A ₁ + B Boliglære S	A ₁ + B Historie S	A ₁ B + Hushold- ningsregnskab L	S = Skolestuen L = Læsestuen V = Vartop
	B	B Regning V	B ₂ + C Gymnastik	A ₂ + C Gymnastik	A ₂ + C Gymnastik	
		A ₂ + C Gymnastik				
17.10-18.00	A ₁ Gymnastik	A ₁ + B Gymnastik	A ₁ + B Gymnastik	A ₁ + B Gymnastik	A ₁ + B Gymnastik	
	B	A ₂ Dansk S	A ₂ + C Boliglære S	A ₂ + C Historie S	A ₂ + C Breve S	
	A ₂ Næringsmiddellære	C Dansk V				
18.00	A F T		E N S		M A D	
19.15-20.45	Selvarbejde		Selvarbejde		Særfag	
21.00-21.45			Folkedans		Film el. evt.	
21.30	Aftensang		22.00 Ringes første gang		22.10 Ringes anden gang	

Formiddagsplan 1970

Kl.	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag
8.00-8.50	Litt. 8. 9. - (F,T) Stoftryk F Idræt F d. p. Mat. T1 Mat. T2	Regn. 8. Dansk 9. T1 Dansk 10 F2	Litt. 8. 9. 10.- F. Aktuelt F. Mat. T1 Mat. T2	Hist. 8. 9. 10. -F. Stoftryk Idræt F. d. p. Mat. T1 Mat. T2	Eng./tysk 9. T1 Eng./tysk 10. T2 Regn. Pr. dansk 9.	Gymn. 9. p. Orientering 8. d. Regn. 9. T1 Regn. 10. T2
9.00-9.50	Dansk 8 Gym. 9. 10. T p. Orientering 9. 10 T. d.	Gymn. 8. p. Sundhedsl./hjemst. 8. d. Dansk 9. T1 Dansk 10. F2	Dansk 8. Gymn. 9. 10. T. p. Sundhedsl./hjemst. 9. 10. d. Metal F. d. Fysik T2	Regn. 9. T1 Regn. 10. T2 Engelsk/tysk 8. Pr. dansk 8.	Gym. 8. d. Aktuelt 8. p. Dansk 9. T1 Dansk 10. T2	Gym. 8. d. Sundhedsl./hjemst. 8. p. Eng./tysk 9. T1 Eng./tysk 10. T2 Pr. dansk 9. Maskinskrivning
10.00-10.50	Eng./tysk 8. p. da. 8. Gymn. 9. 10. T. p. Orientering 9. 10. T. d.	Gym. 8. d. Orientering 8. p. Eng./tysk 9 T1 Eng./tysk 10. T2 Pr. dansk 9. Maskinskr.	Regn. 8. Dansk 9. T1 Dansk 10. T2	Dansk 9. T1 Dansk 10. T2 Reg. 8	Eng./tysk 8. p. da Gym. 9. 10 T d. Sundhedsl./hjemst. 9. 10. p. Kjolesyning F. p.	Dansk 3 Gymn. 9. 10 T. d. Aktuelt. 9. 10. d. Kjoles. F. p.
11.00-11.50	Husg. 8. p. Sløjd 8. d. Eng./tysk 9. T1 Eng./tysk 10. T2 Pr. dansk 9. Maskinskr.	Håndg.-kjoles. 8. p. Husg. 8. d. Gymn. 9. 10. T. d. Orientering 9. 10. T. p.	Gymn. 8. d. Orientering 8. p. Husg. 9. d. Håndar.-kjoles. 9. Håndar.-kjoles. 10. Sløjd 9. F d Mat. T2 Sløjd 10. d Mat. T1	Husg. Sløjd 9. d. Mat. T2 Mat. T1 Dansk 8. Foto	Gymn. 8. p. Aktuelt 8. d. Regn. 9. T1 Regn. 10. T2	Reg. 8. Gym. 9. 10. T. p Aktuelt 9. 10. d. Metal F. d.
12.40-13.50	Husg. 8. p. Sløjd 8. d. Regn. 9. T1 Regn. 10. T2	Håndg.-kjoles. 8. p Husgern. 9. d. Regn. 9. T1 Regn. 10. T2	Eng./tysk 8 Pr. d. 8 Husg. 9. d. Håndar. kjoles. 9. p Håndar. kjoles. 10. p Sløjd 9F d. Sløjd 10. d. Mat. T1 Mat. T2	Gymn. 8. p. Orientering 8. d. Husg. 9. p. Sløjd 9. d. Mat. T1 Mat. T2	Gymn. 9. 10. Tp Orient. 9. 10. T. d. Dansk 8.	

Eftermiddagsplan 1970

Kl.	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag
15.10	Motorlære Kjolesyning Fysik I Vævning Matematik Maskinskrivn. Sv.	Naturlære T2 Tysk Barnepleje Matematik 2 Motorlære Kemi		Tysk Engelsk Maskinskrivn. Sv. Foto Po.	Naturlære T2 Metal Kjolesyning Maskinskrivn. Br. Regnskab Kemi 3	
16.10	Engelsk Fysik I Motorlære Kjolesyning Maskinskrivn. Sv. Idræt Niels Stoftryk I Vævning I Foto Po.	Naturlære T1 Kemi I kjolesyning Boliglære Keramik I Porcelæn Sløjde teori Motorlære Vævning	Engelsk Tysk Sløjd p. Maskinskrivn Sv. Metal Håndarbejde I Landbrugslære Kemi 2	Udv. Husg p. Fysik 2 Stoftryk 2 Formning Kaj Maskinskrivn. Sløjd d. Håndarbejde 2 Motorlære Fransk	Engelsk Tysk Fysik 3 Kjolesyning Keramik 3 Metal Maskinskrivning	
17.10	Metal Idræt Sv. Matematik Maskinskrivn. Sløjd d. Stoftryk I Vævning 2 Fransk	Naturlære T1 Porcelæn Kemi 3 Foto Pr. Kjolesyning Sløjde teori Boliglære Keramik I Vævning	Kemi 2 Sløjd P Maskinskrivn. Br Idræt Vævning 2 Håndarbejde I Landbrugslære Metal Regnskab Fransk	Matematik I Udv. husg. p Stoftryk 2 Formning Kaj Sløjd d. Maskinskrivn Br. Håndarbejde 2 Idræt Sv. Fysik 2 Motorlære	Fransk Naturlære T1 Foto Pr. Fysik 3 Sløjd d. Idræt Sv. Maskinskrivn. Br. Regnskab Keramik 3	
Aften	sang og fritvalgte fag	Folkedans m. m,	Film	Forskelligt aktivitet	Fri	